

50

Nr. 50 - Maart 2001
13e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCHRIFT

OLDE LIMBURGER

een hommage van de Limburgers aan het OLS
naar een idee van OMROEP LIMBURG

Als het geen toevalstrekkers betreft,

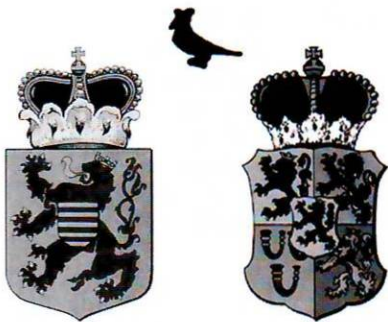
Toevalstrekkers worden vermeden
door jarenlange ervaring en oog
voor detail.

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS!

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Grafische techniek

 drukkerij sinds 1935
LIMBURGSCHЕ POST B.V.
Beegden

Voorbehoud

© Copyright Limburgs Schutterstijdschrift.

Voor een uitgebreide formulering wordt verwezen naar het gestelde in de colofon van het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 48, september 2000, pagina 1.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Op de allereerste plaats wil ik mijn verontschuldiging aanbieden voor het feit dat U het vorige nummer te laat heeft ontvangen. Door een mechanisch defect werden bovendien tal van acceptgirokaarten niet geprint. In samenspraak met onze drukker zijn maatregelen genomen om dergelijke tegenslagen in de toekomst tot een minimum te beperken.

Maar liefst 50 reguliere nummers en een extra nummer telt het Limburgs Schutterstijdschrift bij het ingaan van de 13^e jaargang. Reden om groots feest te vieren? Neen, we blijven met twee voeten op de grond staan. Nog steeds overstijgt het aanbod aan teksten de hoeveelheid geld om dit alles te kunnen drukken, vandaar dat ik U oproep om mee te helpen aan de uitbreiding van het aantal abonnees. Elke nieuwe abonnee is bijzonder welkom.

De laatste Limburgse Schuttersdag werd door velen betiteld als de beste die er ooit geweest is. Op zich lijkt mij deze constatering niet zo verwonderlijk. De behandelde onderwerpen konden op meer dan normale interesse rekenen van de aanwezigen. Op meer dan voortreffelijke wijze presenteerden de discussieleiders de uitkomsten van hun groepen. OLS-President Frans Wolters vatte de uitkomsten samen en beloofde deze over te brengen aan het bestuur van de OLS-Federatie. Ook na deze schuttersdag bleef men zich verdiepen in het onderzoek dat Jean Walraven had uitgevoerd met betrekking tot de leeftijdsopbouw van onze schutterijen in de jaren 1971 en 1997. Het zou een goede zaak zijn als het bestuur van de OLS-Federatie jaarlijks een dergelijk overzicht als bijlage bij haar jaarverslag zou voegen.

In dit nummer neemt Frans van der Velden een prominente plaats. Naast het feit dat hij ere-voorzitter was van schutterij St.-Oda Boshoven, was hij van 1906-1938 voorzitter van de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht. Frans van der Velden was ook de initiatiefnemer voor de overkoepelende organisatie die we thans kennen als de Oud-Limburgse Schutters Federatie. Frans van der Velden was ook de eerste voorzitter van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie. Deze maand is het precies 50 jaar geleden dat hij overleed. Redenen genoeg dus om Frans van der Velden voor eens en altijd uit de vergetelheid te ontrukken, nota bene in het jaar dat zijn eigen schutterij St.-Oda Boshoven het Oud-Limburgs Schuttersfeest mag organiseren.

Per 1 januari 2002 zal onze nationale valuta plaatsmaken voor de Euro. Op zich een prettig gevoel als je in Europa kunt betalen met één muntsoort. Het Europa met de open grenzen ligt nog meer onder handbereik. Hoewel, als we de grote verschillen bezien die de nationale postdiensten berekenen, dan is er nog lang geen sprake van één Europa. Voor het ter post bezorgen van één exemplaar van het Limburgs Schutterstijdschrift betalen we in België maar liefst BEF 43, voor de Duitse abonnees betalen we maar liefst NIG 3,40 per stuk. Ook in Nederland stegen de posttarieven; gelukkig minder fors. Tot nog toe hebben we deze aderslatingen kunnen trekken zonder de abonnementsprijs te verhogen. Gedwongen door o.a. de fors gestegen posttarieven, verwacht ik dat ook wij er niet aan ontkomen om per 2002 het abonnementsgeld te verhogen.

Veel leesplezier toegewenst,

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal verschijnen in juni 2001. Aanleveren van teksten en advertenties kan tot uiterlijk 1 mei 2001 bij het redactie-adres: Brouwerslaan 25, 6093 GG Heythuysen.

Bij de voorpagina: Op treffende wijze heeft ons redactielid Drs. Luc Wolters vorm gegeven aan het gebied waar het Limburgse Schutterswezen actief is. Naast de beide provincies Limburg vraag ik Uw aandacht voor het Brabantse Budel en de Voerstreek. In beide gebieden zijn ook schutterijen van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie actief.

8e LIMBURGSE SCHUTTERS-DAG

De voortekenen voor de achtste editie van de Limburgse Schuttersdag waren alles behalve gunstig. Binnen het bestuur van de OLS-Federatie waren er stemmen opgegaan waarom de inventarisatie van knelpunten niet door hen was genomen. Frans Wolters had als antwoord gegeven dat het niet van belang is wie het initiatief heeft genomen, maar het feit dat het initiatief is genomen is veel belangrijker. Op het allerlaatste moment moesten enkele groepsleiders verstek laten gaan vanwege de heersende griepepidemie. Zodoende zou Lei Meisen slechts een uur voorbereidingstijd krijgen om zijn groep door een moeilijk onderwerp te loodsen. Overigens werd deze editie van de Limburgse Schuttersdag door vele aanwezigen geassocieerd als de beste tot nog toe.

Openingsgebed

Volgens goed gebruik wordt elk evenement in het Limburgse Schutterswezen geopend met een gebed. Ook dit keer was Pastoor E. Mutsaerts als OLS-moderator aanwezig om ons voor te gaan in gebed en om zijn inspirerende woorden uit te spreken.

SAS-voorzitter Jos Michels

In zijn toespraak stelde Jos Michels, als voorzitter van de Stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen, dat een vereniging die open en bloot durft discussiëren over de vraag: 'Waar gaan/moeten we heen?', de toekomst heeft.

Onderbouwd met voorbeelden, hield Jos Michels de aanwezigen voor dat een vereniging die, soms noodgedwongen, haar tradities moet veranderen geenszins verloren is. Ook in het Limburgse Schutterswezen moeten we de moed hebben om met onze tijd mee te willen gaan; tijden veranderen immers.

Gelijktijdig is het belangrijk om hoofd- en nevenzaken van elkaar te blijven onderscheiden. Zo moeten wij de jeugd blijven betrekken bij onze schutterijen. Wij moeten investeren in de jeugd. De eerste indruk die de leeftijdsopbouw van Drs. Jean Walraven laat zien, geeft reden tot pessimisme. Men kan uit de gegevens ook positieve zaken leren, namelijk dat er ook veel verenigingen zijn met wél veel jeugdleden. Mijn advies is dat die verenigingen die gebrek hebben aan jeugdleden eens te rade moeten gaan bij verenigingen die wel veel jeugdleden hebben. Als men de jeugd kan blijven aanspreken, dan heeft men ook de toekomst.

Jos Michels sloot zijn toespraak af met een spreuk van Kardinaal Fowler: "Als ik door een herfstbos wandel en ik zie de bladeren vallen, zo zou ik me kunnen afvragen wat zal er met elk van die bladeren geschieden". Jos Michels: Als ik deze spreuk vertaal in de richting van onze schutterijen, zou ik willen zeggen dat het niet belangrijk is wat er met elk blad afzonderlijk zal gebeuren als het woud maar blijft en zich steeds vernieuwt. Er moet regelmatig gesnoeid, geplant etc. worden. Men moet durven veranderen opdat het bos blijft bestaan. Dit dient ook te geschieden in ons Limburgse Schutterswezen. Niet alleen vandaag en morgen durven nadenken, maar doen! Ons zelf de vraag durven stellen welke weg we willen opgaan voor de toekomst. Als wij dit blijven durven doen, dan hebben wij van de toekomst veel te verwachten.

OLS-President Frans Wolters

Alvorens in te gaan op het resultaat van de verschillende groepen, ging Frans Wolters in op de cijfers die Jean Walraven publiceerde in het Limburgs Schutters-tijdschrift nummer 49. Hij voegde er aan toe dat ook andere verenigingen (sport, muziek etc) het momenteel moeilijk hebben. De reden daarvan is dat de jeugd zich individueler opstelt en meer aandacht heeft voor andere zaken, zoals de computer.

Woord vooraf

Frans Wolters: "Vooraf wil ik stellen dat deze inventarisatie een goed initiatief is. Diegene die de resultaten van deze Schuttersdag ziet als een opdracht aan het bestuur van de OLS-Federatie en vervolgens gaat afwachten, heeft het verkeerd begrepen.

Binnen het Limburgse Schutterswezen zijn er drie duidelijke niveaus te onderscheiden (schutterij/schuttersgilde, schuttersbond en OLS-Federatie) die een belangrijke rol spelen bij het al dan niet wijzigen van bestaande zaken. Bij mijn aantreden als President van de OLS-Federatie, verbaasde ik er mij over dat de voorzitter van de OLS-Federatie geen stemrecht had. Met als gevolg dat de voorzitter geen inspraak had; hij was niet meer dan de vlag op het schip. Inmiddels zijn de reglementen aangepast en hebben zowel de president als de vice-president stemrecht. Dit voorbeeld geeft wél aan waar we vandaan komen. De rest van de OLS-Federatie is een zaak van de aangesloten schuttersbonden en verenigingen. Dat maakt de zaak ingewikkeld."

Zeer nadrukkelijk stelde Frans Wolters dat hij op persoonlijke titel wilde ingaan op de resultaten van de verschillende werkgroepen.

Stelling: Schutterij is meer dan een schietvereniging

Deze groep stelt dat een schutterij meer is dan een schietvereniging. De leden van een schutterij schieten wel, maar het is meer. Hij/zij die alleen maar wil schieten, kan beter lid worden van een schietvereniging.

Aan aandacht en belangstelling ontbrak het niet.

Uitdragen gemeenschapszin

Frans Wolters: Het verenigingsleven in kleine kernen bloeit in tegenstelling tot de (anonieme) steden en nieuwbouwwijken. Mijn aanbeveling is om alle verenigingen in een dorp onder de arm te nemen en te bezien waar men elkaar kan ondersteunen. Maak coalities met meerdere verenigingen. Interne activering om zich ook te richten op andere zaken. Organiseren van bijvoorbeeld een familiedag. Toon belangstelling voor de jeugd tijdens muzieklessen, organiseer ook andere evenementen voor de jeugdleden.

Stelling: Schutterswezen drijft op het gezin

Frans Wolters: Het gezin wordt gelukkig als goed vertrekpunt gezien. Het is van groot belang om het gezin te betrekken bij de schutterij. Introduceer de kinderspelen (zoals koekhappen etc) die vroeger ook deel uitmaakten van een schuttersfeest.

Vorbereiding op komende (bonds-) schuttersfeest op scholen propageren (lesbrief) en laten uitmonden in de aanwezigheid van de leerlingen op een schuttersfeest. Een goed voorbeeld is het onlangs verschenen lespakket van de Noord-Brabantse Schuttersfederatie. Mogelijk dat wij een dergelijk project ook kunnen verwezenlijken samen met onze provinciebesturen.

Stelling: Het zelfbeschikkingsrecht van elke schutterij t.a.v. de positie van de vrouw in de schutterij

De groep is van mening dat er op den duur niet meer te ontkomen valt en de vrouw haar plaats onder de OLS-schietboom heeft verworven (o.a. de Wet tegen discriminatie). Deze groep is van mening dat mogelijk het Limburgs DamesSchuttersfeest daardoor op de tocht komt te staan.

Frans Wolters: U kent mijn persoonlijke opvatting t.a.v. de vrouw onder de OLS-schietboom. Het probleem is van technische aard en is eenvoudig op te lossen door het introduceren van een federatiebewijs in één kleur. Uitgangspunt dient echter te zijn/blijven dat elke vereniging zelf bepaalt wie in het eerste zetal staat.

Ik wil af van de discussie die royaal de pers zal halen, niets zal opleveren en ons in een hoek drukt waar wij niet in willen zitten. Ik wil de autonome bevoegdheden laten daar waar ze behoren, namelijk bij de afzonderlijke verenigingen. In die zin wil ik in de loop van dit jaar, namens het Federatiebestuur, een voorstel naar de algemene vergadering brengen. Ik denk dat het goed is dat je dan als bestuur van de OLS-Federatie alles precies uitlegt (zakelijk). Het goed begeleiden van de stemming door de OLS-Federatie is hierbij van groot belang.

Stelling: De huidige wet- en regelgeving vormt een reële bedreiging voor het Limburgse Schutterswezen die wordt onderschat

Frans Wolters: Dit is een moeilijk onderwerp. Persoonlijk denk ik dat het niet meer mogelijk is om lood van de "zwarte lijst" af te krijgen. Dit is een discussie die al op meerdere plaatsen en vaker gevoerd is. Een proefproces hierover uitlokken lijkt mij daarom niet het juiste middel. Wel kun je je over enige jaren afvragen of e.e.a. heeft gefunctioneerd zoals wij bedolden (in alle gemeenten dezelfde uitleg van de circulaire etc). Het schieten m.b.v. een affuit is voor een geoefende schutter niet nodig. Wanneer je in de bebouwde kom schiet op een kogelvanger is wél een affuit gewenst voor de niet-geoefende schutter en uit veiligheidsoverwegingen. Maar zelfs dan is het niet nodig voor een geoefende schutter. Onze opdracht is om in het kader van de evaluatie, contact op te nemen met 'Den Haag' om die passage gewijzigd te krijgen zodat we er praktisch mee kunnen omgaan.

Eén type kogelvanger voor alle schutterijen en schuttersgilden in Noord-Brabant, Gelderland en Limburg is niet mogelijk, vanwege de verschillen in de munitie (kaliber). Wel is het aan te raden dat wanneer wij het hele punt van de evaluatie ter hand nemen, dit samen met de Noord-Brabantse en Gelderse schuttersfederaties doen. Hoe dient de circulaire gelezen te worden en hoe wordt deze nu gelezen? Welke souplesse wordt er door de ambtenaren toegepast bij de interpretatie van de milieuwetgeving? Mogelijk dat hier tekstueel iets veranderd dient te worden.

Stelling: Bestuur van de OLS-Federatie moet een actief beleid voeren naar de overheden ter ondersteuning van het Limburgse Schutterswezen en dient dit als speerpunt van haar beleid op te nemen.

De OLS-Federatie is een service-organisatie ten dienste van de schuttersbonden en de individuele verenigingen en daar hoort een aanspreekpunt bij waar men terecht kan met zaken als bijvoorbeeld het milieuprobleem.

Stelling: Historisch besef en maatschappelijke betrokkenheid werken als noodzakelijke, bindende factor

Deze groep stelt dat een groter historisch besef (lezigen) bij de leden en een maatschappelijke betrokkenheid (iets doen voor de gemeenschap) positief mee kunnen werken om meer leden bij de schutterijen te krijgen.

Op dit moment zijn er weinig doorgroeimogelijkheden van de drumband naar de schutterij.

Frans Wolters: Muziekgezelschappen hebben de jeugd inderdaad meer te bieden. Onze drumbands kunnen hiervan misschien iets leren.

Muziek is een aantrekkelijk 'artikel' om de jeugd voor de schutterij te werven. Alvorens je het besluit neemt om met de drumband te stoppen, zou ik willen zeggen denk eerst goed na en ga eens eerst te rade bij verenigingen waar de drumband wél goed floreert.

Stelling: De inrichting van een schuttersfeest is nu anders dan de jeugd wil; staat haaks op de binding van jeugdleden

Frans Wolters: Ik maak mij zorgen over de overvolle schutterskalender. Hoeveel zaterdag en zondag zijn onze leden niet actief voor de vereniging? En mag je van jongeren dan nog wel verwachten dat ze zoveel zaterdag en/of zondag optreden voor hun schutterij. Gelijktijdig zijn de schuttersfeesten een bron van inkomsten voor de schutterij. Ik zie hier een duidelijk probleem. Ik zou willen adviseren om de schutterskalender op te schonen, anders zijn er steeds minder leden bereid en zullen er ook steeds minder toeschouwers komen.

Ook de dag van het schuttersfeest zelf. Na de optocht is er weinig te doen voor de jeugd op de schietweide. Een disco op de schietweide behoort dan wel tot de mogelijkheden, het biedt echter nauwelijks een oplossing. Je kunt het daarom de jeugd niet kwalijk nemen dat ze elders hun heil zoeken. Misschien moet je de dag van een schuttersfeest anders inrichten; bijvoorbeeld het aanvangstijdstip vervroegen opdat men omstreeks 18.00 uur klaar is. Ik roep U op om creatief na te denken hoe wij een schuttersfeest aantrekkelijker kunnen maken voor onze jeugd.

Stelling: Voorbeeldgedrag leden versterkt het imago en leidt tot aanwas van nieuwe leden

Frans Wolters: Natuurlijk is de jeugd een aantrekkelijke doelgroep voor een vereniging. Mogelijk dat wij in de groep 30+ (de gesettelden) een doelgroep hebben waarvan we langer plezier kunnen hebben. Het benaderen van oud-jeugdleden om weer lid te worden, behoort ook tot de mogelijkheden om het ledental te verhogen. Misschien is het daarom verstandiger om ons niet alleen te richten op de werving van tieners, maar meer op de werving van 30-plussers. Het imago van het Limburgse Schutterswezen is er in de afgelopen 25 jaar in positieve zin op vooruit gegaan. Als we er aan denken om een 30+programma succesvol te maken, dan is die kans er nu.

Stelling: Een grondige evaluatie en herziening van de structuur van het bestuur van de OLS-Federatie is noodzakelijk. Combinatie van een vakbestuur, ondersteunend vakbureau en een Raad van Toezicht is een reëel alternatief op basis van bestaansrecht/doel (missie/visie), wat doet de OLS-Federatie (processen), toetreding tot OLS-bestuur, reglementen (kader geen keurslijf)

Deze groep is van mening dat het bestuur van de OLS-Federatie dient te bestaan uit een daadkrachtig en doeltreffend bestuur met kwaliteit en draagvlak.

Frans Wolters: Ik ben het van harte eens met de uitspraken van deze groep. Met vrijwilligers alleen redten we het op d'n duur niet meer.

Als je de aanvankelijke taak van het bestuur van de OLS-Federatie vergelijkt met de huidige taken, dan zien we een uitbreiding door de bemoeienis van de overheid, rond verenigingen, milieu, OLS-Feest etc.; is dit wel gewenst? Ik denk dat het onvermijdelijk is, maar ook dat zou je nog eens goed moeten bekijken.

Als dit allemaal het geval is, dan ontkom je er niet meer aan om het federatiebestuur uit te bouwen met een "vakbureau". Een voorziening die op jaarbasis minimaal 150.000 gulden kost; en wie zal dat moeten betalen?

Op dit moment kent het bestuur van de OLS-Federatie een Algemeen Bestuur. De aangesloten schuttersbonden moeten eerst aangeven aan welk type bestuur er behoefte is en welke structuur daar bij hoort. Maar eerst dient hierover gesproken te worden binnen het bestuur van de OLS-Federatie. Ik zou me echter kunnen voorstellen om samen met de schuttersbonden (ook in het kader van de taakverdeling) hier iets over af te spreken.

En dan de lange weg naar het pluche. Ik wil daarbij verwijzen naar de individuele verantwoordelijkheden van de aangesloten schuttersbonden en verenigingen. Als idee spreekt mij daarom het gepresenteerde aan. Ik kom daar, hopelijk gesteund door het federatiebestuur, nog dit jaar op terug. Er is een duidelijke wens naar verandering. Problemen oplossen via werkgroepenstructuren. Dit heeft ongetwijfeld voordelen, evenals een pro-actieve bestuurshouding. Het is juist dat van het bestuur wordt verwacht dat zij het voortouw neemt. Als dit niet gebeurt dan dient U ons hierop aan te spreken.

Stelling: Het OLS-Feest moet weer een feest worden van, voor en door de schutters

Frans Wolters: Op dit moment teert het OLS-Feest op een geweldige goodwill; jaarlijks telt een OLS-Feest tussen de 40 en 50.000 bezoekers. Zonder reclame is een OLS niet meer denkbaar. En dat brengt verantwoordelijkheden met zich mee. We moeten niet de illusie hebben dat wij het OLS tot een bondsschuttersfeest kunnen beperken. Al zouden we het willen, het zal ons niet lukken. Dat wil niet zeggen dat je de andere kant op moet. Vaak heeft een OLS-Stuurgroep wilde ideeën.

Het bestuur van de OLS-Federatie waakt er voor dat deze ideeën niet te ver gaan en dat de schutter voorop staat bij de organisatie ervan.

Afrondend

Frans Wolters: Ik vind dat er iets gedaan moeten worden met de gegevens van de bijeenkomsten van 4 november 2000 en de gegevens van de 8^e Limburgse Schuttersdag:

- 1 Verslaglegging in het Limburgs Schutterstijdschrift.
- 2 Deze discussie voort te zetten binnen Uw vereniging/schuttersbond. Wat mij betreft zal het bestuur van de OLS-Federatie op een aantal punten concrete stappen ondernemen. Het punt van de vrouw is het meest gevorderd in haar voorbereiding. Wij allen moeten ons voordeel hiermee doen op verenigings-, bonds- en federatieniveau. Wij hebben een kostbaar erfgoed te bewaren; daar moeten we alles voor over hebben.
- 3 En wanneer alles gebeurt in de geest/sfeer zoals het vandaag hier is verlopen, dan zal het beslist lukken.
- 4 Wees er van overtuigd dat wat hier vandaag is gepresenteerd, niet aan dovemansoren gericht was. Deze discussie mag niet stoppen hier en vandaag of bij het federatiebestuur, maar dient voortgezet te worden.

Wim Pijpers.

DE OLS-FEDERATIE IN BREDER VERBAND

Het 50e Limburgs Schutterstijdschrift geeft een karakterisering

– door Luc Wolters –

Schutterij in fantasie-uniform marcheert tijdens de OLS-optocht over een boerenerf. Schutterij St. Sebastianus Herkenbosch tijdens het OLS 1983 te Eys.

Inleiding

Inmiddels zijn er 50 nummers van het Limburgs Schutterstijdschrift verschenen. 50 Uitgaven, waarin verslag wordt gedaan van met name het schutterswezen in "Oost en West Limburg", vermeldingen van jubilarissen, koningen, onderscheidingen en andere bijzondere feiten.

Soms kon volstaan worden met een korte weergave van de heuglijke of minder heuglijke feiten, in andere gevallen kon bijvoorbeeld bij gelegenheid van een verenigingsjubileum uitgebreider op het huidig functioneren en de historie worden ingegaan.

Bij gelegenheid van het 50e nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift is het plan opgevat om het schutterswezen in de beide Limburgen in een breder kader te plaatsen.

Historisch is een en ander al aangestipt in het Extra nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift [1998], hierin is ook aangegeven wie aan de schuttersfeesten deelnemen en hoe deze feesten opgezet zijn.

Mede naar aanleiding van de bijeenkomsten en aanbevelingen vanuit de schuttersdag aan de OLS-Federatie beoogt het onderstaande stuk een bredere kijk te bieden op de schutterijen in Belgisch en Nederlands Limburg en de diversiteit die daarin is waar te nemen in het gebruik van wapens als hand- en kruisboog; wordt de kledij en uniformering, de opbouw van de schutterij, de deelnemers aan de optocht en de wedstrijden tijdens schuttersfeesten in een breder kader geplaatst; wordt uitgelegd waarom de eigen tradities van belang zijn; wordt het schuttersfeest en onze

drukke kalender aangestipt en wordt tenslotte toegelicht in welke organen de OLS-Federatie ondersteuning vindt.

Met dit artikel hopen we een bijdrage te leveren om de OLS-Federatie en haar activiteiten op de Europese landkaart te positioneren door enkele malen middels een internationale vergelijking aan te geven waar we staan ten opzichte van de overige schutterijen. Hierbij zijn we ons bewust van het feit dat alle aangestipte kenmerken elk afzonderlijk uitgediept kunnen worden. Hierbij zullen sommige opmerkingen een open deur zijn voor de één, maar kunnen voor de ander juist de ogen openen naar nieuwe mogelijkheden. Het 50e nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zet een eerste stap op weg naar een karakterisering van de OLS-Federatie.

1. Afbakening van het gebied

Het gebied van de OLS-Federatie

Het gebied dat door de OLS-Federatie bestreken wordt is voortgekomen uit de deelnemende verenigingen en schuttersbonden aan het OLS-feest. Bijzonder is dat de Oud-Limburgse Schuttersfederatie zich uitstrekt over twee landen, namelijk in de Belgische en Nederlandse provincie Limburg. Nagenoeg alle andere Federaties beperken zich hoofdzakelijk tot één provincie, zoals in Noord-Brabant en Gelderland, maar blijven in ieder geval binnen de landsgrenzen. Alleen enkele kleinere en tamelijk onbeduidende bonden hebben eveneens leden in twee of meer verschillende landen. Voorbeelden hiervan zijn de Internationale Flobertbond, maar reken hier ook toe de deelnemers aan het Dreiländereck-schutters-treffen en het Grenslandtreffen, die weliswaar niet verenigd zijn binnen een bond. Daarom is het bijzonder dat de OLS-Federatie wel haar vleugels uitstrekt over een tweetal landen en zij dit inmiddels met beproefde succes doet, want dit functioneert al sinds het bestaan van het OLS-feest en haar voorgangers, sinds de oprichting van de OLS-Federatie en sinds de toetreding van de Belgische bonden.

Opvallend is bovendien dat niet enkel Limburgse schutterijen deel uitmaken van de Federatie, maar dat zelfs één Noord-Brabantse schutterij [uit Budel] hierbij aangesloten is en actief deelneemt aan de betreffende bondsfeesten en het OLS. Anderzijds zoals de Noord-Brabantse Federatie dus niet geheel Brabant bestrijkt, doet de OLS-Federatie dat ook niet voor de beide Limburgers. Zo zijn de schuttersgilden in de streek van Noord-Limburg bij de Brabantse Federatie en de Kring van het Land van Cuijk aangesloten, te weten: de gilden te Ayen/Bergen, Gennep, Geijsteren, Heijen, Milsbeek, Mook, St. Anna Venray en Well.

Nog meer schutterijen binnen het OLS-gebied

Als we ons realiseren dat het zich uitstrekt van de OLS-Federatie over twee landen en drie provincies bijzonder is en we hebben in gedachten het gebied, dat door de Federatie bestreken wordt, dan moeten we evenwel ook bedenken dat er binnen dit gebied nog veel meer verscheidenheid is dan de schutterijen die bij de Federatie zijn aangesloten.

Trommen in alle soorten en maten, geven de maat aan in het schutterswezen. Maar ook andere instrumenten worden in de drumbands gebruikt, zoals klaroenen, trompetten, fluiten of zelfs doedelzakken. Foto van de tentoonstelling "Keizer, Koning, Bieleman" in de Jochemhof te Tegelen, 1999.

Namelijk ook buiten de OLS-Federatie wordt incidenteel met de **zware buks** of een ander geweer geschoten, omdat dit toch het meest gehanteerde schutterswapen binnen deze provincie is: zo schiet het aloude schuttersbroederschap St. Sebastianus uit Eygelshoven met de buks op de koningsvogel.

Anderen niet bij de Federatie of haar bonden aangesloten schutterijen, die buiten de vele OLS-verenigingen toch ook hun bijdrage leveren aan het schutterswezen alhier zijn onder meer: St. Sebastianus Susteren, de drie Lommelse schutterijen St. Sebastiaan, St. Ambrosius, St. Jozef zijn ook gewerschutterijen, die sinds 1990 in uniform zijn, en niet te vergeten de roemruchte schutterij-broederschap Gronsveld, die wanneer ze eens in de vier jaar uittrekt ettelijke honderden schutters op de been brengt.

Ook het schieten met **andersoortige geweren** dan de zware buks komt voor, zoals de karibijschutters van het Genker Verbond. Ook wordt er in Limburg geschoten met de **flobert** door vele kleine schutterijtjes in Belgisch-Limburg, zoals een aantal in diverse wijken van Lummen, waar traditionele koningschietingen gehouden worden, de verenigingen echter niet geüniformeerd zijn. Tevens zijn er flobertschutterijen in Kerkrade, te weten Wilhelmina Bleijerheide, St. Michael Chevremont en Prins Hendrik

Nulland, die verenigd zijn in een met Duitsland grensoverschrijdende schuttersbond.

Hand- en Kruisboog in het OLS-gebied

Er bestaat ook meer verscheidenheid in het wapen waarmee geschoten wordt, dan het geweer alleen. Zo zijn er in dit gebied ook vele **handboogverenigingen** [o.a. te Landen (B.), Nuth, Cadier en Keer, Eijsden, Elsloo (NL.)], die echter meer als sportverenigingen gezien worden, mede doordat zij geen uniform dragen. Er is ook een meer traditionele handboogschutterij St. Sebastiaan uit Maastricht, wier geschiedenis terug zou reiken tot het legendarische boogschuttersgezelschap opgericht in 1408 ter verdediging van de stadswallen en -torens van Maastricht. Naast de handboog wordt ook de kruisboog-sport in onze provincie beoefend, o.a. door de **kruisboogschutterijen** St. Sebastianus Kerkrade-centrum, St. Sebastianus Bleijerheide, St. Catharina Holz, St. Hubertus Haanrade, St. Hubertus Kaalheide, allen uit de gemeente Kerkrade en St. Henricus Bocholtzerheide. Zouden deze 'vreemde eenden in de OLS-bijt' niet eens een interessante variant kunnen vormen tijdens een schutterstreffen, door bijvoorbeeld ook de andere wijzen van schieten met handboog, kruisboog of flobert te tonen?

Het Limburgse schutterswezen lijkt veel meer afwisseling te bieden dan het Duitse, waarvan we vooral de Schützengesellschaften kennen in het jagergroen. Hier een voorbeeld daarvan tijdens het Dreiländereck te Übach-Palenberg, 1998.

2. Diversiteit binnen de schutterij **De omvang van de schutterijen**

Als we de omvang van de schutterijen in het OLS-gebied vergelijken met de omliggende gebieden komen we tot het volgende beeld. De verenigingen tellen gemiddeld 57 leden. In vergelijking tot de ons omringende landen beschikt Nederlands-Limburg over vrij grote verenigingen. Zowel de overige Belgische schutterijen in de steden, in de Ostkantons, in de Kempen en in Antwerpen zijn doorgaans kleiner van omvang. Ook in de Duitse grensstreek bestaan de schutterijen in het algemeen uit minder leden dan hier. De vergelijking in Nederland leert ons dat de Brabantse gilden weliswaar vaak met minder leden dan de Limburgse schutterijen aan een optocht deelnemen, maar dat het ledental toch dat der Limburgse verenigingen evenaart dan wel te boven gaat door ook vele vrouwelijke leden, die niet in gildekleden gekleed hoeven te gaan. Ook de Gelderse schutterijen kennen doorgaans een zeer groot aantal leden.

Het vendelen

Het vendelzwaaien wordt binnen de OLS-Federatie maar mondjesmaat beoefend, in vergelijking tot Noord-Brabant, Gelderland en enkele streken in Vlaams België.

Hoewel Limburg hierin achterblijft moeten we toch ook hiervan het positieve inzien: veel Europese schutterijen kennen het vendelzwaaien niet of niet meer, dus het is bijzonder en zeker de moeite waard het vendelen dat we hier kennen in ere te houden, zo mogelijk uit te breiden. In Duitsland en Italië komt het vendelzwaaien overigens ook voor.

De exercitie

Het beoefenen van de exercitie is vrij uniek binnen de schutterswereld. Er zijn mij amper schuttersgezelschappen bekend die buiten enige discipline in de optocht ook nog op het wedstrijdterrein in bijzondere samenstelling gezamenlijke militaire oefeningen uit kunnen voeren. De oude en de nieuwe exercitie is gebaseerd op die van het Nederlands leger en is hier ook rechtstreeks van afgeleid. Natuurlijk kennen de ons omringende landen ook militaire legerexercities, die echter niet de weg naar de schutterijen hebben gevonden, dan wel tot heden beoefend worden. Dit unieke punt verdient alleen al daarom meer aandacht.

Kledij

Als we de binnen de Federatie gedragen kledij onder de loupe nemen is lang niet alles van hetzelfde

laken een pak: er zijn schutterijen in gildekledij, militair geüniformeerd of in fantasie kledij dan wel fantasie uniform. De laatste tijd wordt meer en meer gewerkt aan goede en originele kledij of uniformering. Door de combinatie van vrij omvangrijke verenigingen met muziekkorps in correcte aankleding zijn de Limburgse korpsen graag geziene gasten tijdens internationale schuttersfeesten. In de meeste andere streken is er minder variatie. Toch kennen ook de Brabanders een diverse uitrusting, die doorgaans bestaat uit de gildekledij (die ook vaak op fantasie gebaseerd is), soms in jacquet met hoge hoed of op z'n boers. De Gelderlanders zijn doorgaans in fantasie- of gildekleding, van Duitsland staat ons vooral het jagergroen bij, hoewel er ook regionale varianten zijn, in Frankrijk zijn de schutterijen zelden echt in uitzonderlijke kledij, men kent er wel afzonderlijke petten, sjerpen en andere onderscheidende attributen, de Poolse schutters zijn wel vaak heel bijzonder als 17e eeuwse adel van top tot teen gekostumeerd met bontmutsen, dure stoffen, lange mantels en hoge laarzen, hoewel er ook Poolse verenigingen in het jagergroen zijn, terwijl in Oostenrijk en ook in Zuid-Duitsland militaire verenigingen voorkomen, vergelijkbaar met de Limburgse schutterijen.

Variatie in uniformen

Met de constatering dat de schutterijen een uniform of gildekledij dragen kunnen we niet volstaan om een adequate weergave te geven. De diversiteit qua uniform is namelijk zeer groot. Veel uniformen zijn op het Nederlandse leger gebaseerd, met alle variaties die binnen de diverse legeronderdelen mogelijk waren, maar tegenwoordig zijn er zelfs Italiaanse, Amerikaanse en Braziliaanse uniformen alsmede de Zwitserse Wacht van de Paus.

Ook binnen de gildekledij bestaan veel varianten, waarbij de inspiratie vaak geput wordt uit 17e eeuwse afbeeldingen. Zelfs worden gehele schilderijen uitgebeeld. De Limburgse schutterijen kennen daardoor een bonte samenstelling, zijn echter als vereniging één geheel. De diversiteit wordt vooral duidelijk in vergelijking tot de "eenheidsworst" die de Duitse schutterijen lijken in hun hoofdzakelijk groene jagersoutfit. De profilering van de Nederlandse en Belgische schutters, de Limburgse in 't bijzonder, is daarom zeer goed in Europees verband.

De OLS-optocht biedt genoeg variëteit om de toeschouwers te blijven boeien. Beeld van de eretribune tijdens het OLS 1989 te Niel bij As. Op de eerste rij v.l.n.r. toenmalig OLS-president Lei Stals, de gouverneurs Vandermeulen en Kremers en vice-president Mon Vranken.

Deelnemers aan de optocht

In de optocht van het OLS passeert een grote diversiteit aan deelnemers: de schutterij wordt voorafgegaan door een bordjesdrager, veelal gevolgd door een aantal bielemannen. Een drumband met tambour-maitre, de marketentsters, de vaandeldrager, koning, keizer, officieren en geweerdragers.

De bielemannen komen onder meer ook in Gelderland voor, maar hebben er vaak een meer vrije rol: ze kunnen voor de schutterij uit rennen of eromheen springen als wildeman of nar.

De Limburgse bielemannen zijn net zoals de sappeurs uit het leger opgenomen in de vaste gelederen van de schutterij, mogen zich niet met vrolijke passen en olijke grappen buiten het gelid begeven. De drumband kan al naar gelang de samenstelling van de muziekinstrumenten een klaroenkorps, jacht-hoornkorps, trompetterkorps, fluitkorps of zelfs doedelzakspelers zijn.

De geweerdragers beschikken niet altijd meer over een geweer maar kennen meer variatie in het wapen dat zij tijdens de optocht dragen: zo komen er ook lanssen, spiesen en bogen voor.

Muzikaal

Zelfs onder de muzikanten is de diversiteit vrij groot. Er zijn veel tamboers, met de kleine trom, diepe trom, overslag trom of zelfs de diepe gildetrom. De trom is namelijk een ideaal instrument om de pas aan te geven, zodat tijdens de mars gelijke tred gehouden wordt. Dat kan marstempo zijn, maar kan ook de langzamere gildemaat zijn. Maar er worden behalve het slagwerk ook veel andere instrumenten gebruikt, zoals de blaasinstrumenten. Zo kennen de schutterijen klaroenblazers, maar ook trompetblazers, Es-bas (sousafoon), fluitisten, tot en met doedelzakspelers. De doedelzak is thans gekend als typisch Schots, terwijl het toch een eeuwenoud lokaal instrument is. De variëteit aan instrumenten brengt met zich mee dat er ook veelsoortige muziek tijdens de optochten en in de wedstrijden te horen is. Enerzijds is de muziek niet altijd aan de schutterijen verbonden geweest, nog in de 19e eeuw werden tamboer en fluitist ingehuurd, en nu nog zijn dikwijls veel buitenlandse schutterijen van enige muziek verstoken, anderzijds moeten we constateren dat deze uitbreiding van de vereniging de schutterijen geen

windeieren gelegd heeft: behalve om naar te kijken heeft de toeschouwer ook iets om naar te luisteren en bovendien blijken de drumbands een goed middel om de jeugd bij de schutterij te betrekken en vaak aan de vereniging te binden.

Heiligen en ruiters

Slechts enkele verenigingen torsen een heiligenbeeld met zich mee zoals St. Sebastiaan uit Grote Brogel, St. Sebastiaan Schimmert, St. Hubertus van de Manestraat en beide schutterijen van Neer, de één met het St. Martinus beeld, de ander met St. Sebastianus. In tegenstelling tot het Brabantse worden er in Limburg geen heiligen uitgebeeld. Daar gaat bijvoorbeeld een meisje verkleed als St. Barbara of St. Catharina, of een ruiter als St. Nicolaas of St. Maarten te paard mee in de stoet. Wel gaan er hier enkele kanonnen mee in de optocht, zoals van de schutterijen van Stokkem, Rotem en Maasbree. Elders wordt zelfs nog op traditionele wijze gedanst tijdens gildefeesten. Ook kent Limburg zeer weinig standaardruiters, die te paard voor de schutterij uitrijden al zigzaggend om de weg vrij te maken: de OLS-ruiter Gijs Gerris is nagenoeg de enige.

De schutters dragen kleding die vrij divers is. Er wordt gekozen tussen gilde-kledij, fantasie- of historisch uniform. Hier enkele officieren van St. Maternus Wijlre.

De exercitie is een militair element dat amper elders binnen het schutterswezen voorkomt. Alleen al daarom is het bijzonder dat deze oefeningen, die voortkomen uit het leger binnen de OLS-Federatie beoefend worden. Exercitiepeloton St. Mauritius Strucht, te Waubach 1998.

3. Eigen activiteiten Belang van lokale tradities

Om het eigene per schutterij, maar ook het eigene binnen de OLS-Federatie te behouden is het van belang dat de lokale tradities in ere gehouden worden, zoals vanzelfsprekend het koningsvogelschieten, het begeleiden van de processie en de festiviteiten bij de kermis.

De typische activiteiten moeten volledig tot hun recht komen: zo wordt er bij enkele schutterijen de den geplant, het paol-houwe, het putvegen (Kessenich), wordt de koning lokaal vergezeld van koningsknechten, is er incidenteel een paaswake of een vergelijkbare bijzonderheid. Door deze lokale bezigheden onder de aandacht te brengen wordt voorkomen dat de schutterijen binnen Limburg 13 in een dozijn zullen worden. Mede hierdoor bepaal je je onderscheidend vermogen.

Attractief door eigen tradities

Uiteraard treffen de bij een schuttersbond aangesloten schutterijen zich dikwijls, spreken met elkaar en stemmen agenda's op elkaar af. We zijn daarom als schutterijen in de loop der tijden steeds meer op elkaar gaan lijken, qua opbouw van de vereniging en qua activiteiten. Desalniettemin het advies om in de eigen verenigingshistorie te blijven zoeken naar oude tradities, deze te handhaven of zelfs ze proberen weer in te voeren, daar waar nodig aangepast aan de tijd.

erbij te betrekken, zoals de old-timer, die eertijds in de OLS-optocht is meegetrokken. Als een keizerspaar, dat slecht ter been is, met cachet in een open koets vervoerd zou worden, is het functioneel en m.i. dus bespreekbaar.

't Zilver en de archieven

De schutterijen behelzen een oud cultuurobject. Dikwijls wordt eeuwenoud schutterszilver door de koning meedragen. Het zilver wordt waardevol gevonden, maar het belang dat aan het eigen oude schutterszilver gehecht wordt is in Brabant vaak groter. Daar wordt het zilver gekoesterd en bewonderd, evenals andere schatten en oude vergeelde archiefstukken.

In Limburg wordt het zilver wel meegenomen, maar moet het tot oogverblindend toe gepoetst worden, mag het zilver geen vlekjes hebben [ook niet als de plaat enkele eeuwen getrotseerd heeft], want anders trekt de jury punten af.

In Brabant daarentegen krijgt het zilver meer lof als voor een bijzonder ontwerp is gekozen of als het zilver een prachtig oud werkstuk van een zilversmid is, ook al is het door de tand des tijds iets aangeast. Er zijn prijzen te winnen voor het oudste of meest bijzondere zilver of voor de gekoesterde oude archiefstukken.

De mannen met bijl, die als bielemannen of sappeurs in de gelederen van de schutterij meetrekken. Bielemannen St. Brigida Noorbeek tijdens het OLS 1983 te Eys.

Historisch onderzoek

Hieruit voortvloeiend is er echter wel degelijk aandacht voor de historie.

Ook al is er in het verleden mogelijk een zilveren plaat zoekgeraakt of een vergeeld document verloren, zeer positief is het vele historische onderzoek, dat thans verricht wordt en de daaruit voortvloeiende publicaties.

Zo zijn er de laatste tien jaren tientallen jubileumboekjes verschenen, velen zeer de moeite waard doordat is nagegaan wat men in het verleden was en wat men tegenwoordig is.

4. Veel Schuttersfeesten

Slechts één wapen: de zware buks

Naast de grote diversiteit die blijkt uit kledij en opbouw van de schutterij is er de bij de OLS-federatie aangesloten verenigingen geen variëteit in het gebruik van het wapen. Binnen de OLS-Federatie wordt in wedstrijdverband enkel met de zware buks geschoten.

Dat is opvallend, want de zware buks is uniek, daar ze amper buiten het gebied van de Federatie gebruikt wordt, maar is tevens eenzijdig vergeleken met de wapens die elders gebruikt worden, zoals kruisbogen, handbogen, flobert, oude bussen, waarvan een groot deel ook binnen het gebied van de OLS-Federatie gebruikt worden, zij het mondjesmaat.

De zware buks voorkomt daarmee ook dat we met Brabant en Gelderland een vuist kunnen maken om het schieten te behouden zoals het was. Ieder heeft zijn eigen wapen, zijn eigen uitgangspunten, zijn eigen kogelvanglers en dus groten-deels zijn eigen probleem.

De schuttersfeesten

We kennen diverse soorten schuttersfeesten: de bondsfeesten, het ZLF, het OLS, de vrije feesten bij gelegenheid van een jubileum, het Dreiländereck, Grenslandtreffen en sinds enkele jaren heeft ook het Limburgs DamesSchuttersfeest zich een vaste plaats op de schutterskalender verworven.

Deze schuttersfeesten kennen nagenoeg allen dezelfde onderdelen: de optocht het schieten en de overige wedstrijden.

Het Dreiländereck, Grenslandtreffen en het LDS zijn lichtelijk afwijkend wegens de diverse internationale deelname dan wel het centraal stellen van een sekse bij het schieten en overige wedstrijden.

Omdat de schuttersfeesten zoveel op elkaar lijken is het soms ook veel van hetzelfde voor de oppervlakkig geïnteresseerde en verwende toeschouwer, omdat in elk schuttersfeest ieder afzonderlijk onderdeel terugkeert. Let wel: voor de schutters is het feest druk en afwisselend genoeg maar we willen ook het kieskeurige publiek blijven verwennen.

Alternatieven

Om bewust voor iets anders te kiezen zou bijvoorbeeld ook eens een historische optocht met de geschiedenis van het dorp, van het schutterswezen of van de plaatselijke schutterij gehouden kunnen worden

als gevolg van bijvoorbeeld een jubileum.

Andere mogelijkheden zijn de kruisboog- of handboogschutterijen erbij te betrekken, een expositie van het schutterswezen of van de eigen vereniging op touw te zetten, Europese variaties in het vendelen te demonstreren, in Midden- of Noord-Limburg de exercitie te laten zien, een Middeleeuws Landjuweel met jaarmarkt en glorieuze intocht uit te beelden of een spektakelstuk op te voeren, zoals de Slag bij Waterloo op muziek of zoals de Heerlense schutterij de gevangenen stormt.

Dit vergt echter in alle gevallen veel tijd en voorbereiding.

Het enige wedstrijdwapen in de Oud Limburgse Schuttersfederatie is de zware buks. Hier zien we gouverneur Sjeng Kemers, die het openingsshot lost tijdens het OLS 1983 te Eys.

Drukke van de kalender

Duitsers schieten weliswaar veel, maar hun feesten zijn veel minder talrijk. Ook de Brabanders hebben veel minder gildefeesten en dat is doorgaans zo gebruikelijk in andere Federaties. Geen wonder dat de mensen in de buurt uitgekeken raken als de bondsschuttersfeesten elkaar zo snel opvolgen en zo kortbij in de regio plaatsvinden. Er vindt een punt van verzadiging plaats, waarbij slechts de organisatoren van grotere feesten als OLS en ZLF gehoor vinden bij het grote publiek om hun feest te komen bezoeken. Door de volle activiteitenlijst is het ook moeilijk de leden en met name de jeugd te motiveren om aan extra manifestaties deel te nemen, zoals het Europees Schutterstreffen of uitwisselingen in de grotere regio met Duitsland of Brabant/Gelderland. De drukte van de kalender maakt ook dat de leden zelf weinig meer te porren zijn voor bepaalde functies: het lid zijn kost al veel vrije tijd, laat staan een bestuursfunctie of een commissie. Bovendien lopen we tegen het probleem aan dat veel mogelijke leden ook afhaken bij zo'n overvolle agenda. Bijkomend voordeel is evenwel dat we op deze wijze beschikken over geoefende drumbands en exercitieploegen, omdat deze vaak genoeg hun kunsten moeten vertonen.

Financiën

Uit het voorgaande hebben we niet anders kunnen constateren dan dat onze presentatie vrij goed is en behoorlijk divers.

Echter onze presentatie kost daardoor ook enorm veel geld, om te zorgen voor uniforme kledij, eens in de zoveel jaren te vernieuwen, mensen en vooral kinderen die uit hun schuttersjas groeien, uniformonderdelen die hard slijten door het vele gebruik en om het instrumentarium en opleiding van de drumband te bekostigen.

Deze vele uitgaven maken ons afhankelijk van bepaalde grote inkomsten.

Mede hierdoor komen we in een vicieuze cirkel: vaak zijn juist de inkomsten uit de schuttersfeesten van groot belang, dus wil elke schutterij op tijd aan de beurt komen voor de organisatie en hebben we zo'n drukke kalender met veel verplichtingen om aan schuttersfeesten deel te nemen.

Het is uiteraard makkelijker gezegd dan gedaan om onafhankelijk van het bondsfeest toch bepaalde inkomstenbronnen te genereren, die ons niet meer afhankelijk maken van de organisatie van het bondsfeest, dat om de paar jaar georganiseerd moet worden, waardoor we de drukte op de kalender enigszins zouden kunnen inperken.

Schutterij St.-Pieter uit Leut. De foto werd gemaakt tijdens het OLS-1999 te Reuver door Joh. de Kroon.

5. Ter ondersteuning van het OLS SAS en Souvereine Orde

De OLS-Federatie weet zich gesteund door de stichting Steun aan het Schutters- en Gildewezen in de beide Limburgen. Ook in Gelderland en Brabant zijn er stichtingen die steun verlenen ten bate van het bestuur.

Binnen diverse andere Federaties is er eigen onderscheidingsteken. Ook in Limburg kent men dit: de OLS-medailles voor 25-, 40- en 50-jaar schutter zijn. Er is nog een onderscheiding, waarbij de term onderscheidingsteken een "understatement" is, het pretendeert hier namelijk veel meer te zijn dan het decoreren van schutters, het is een broederschap met hoogstaande uitgangspunten: de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus.

Schutterijmuseum en tijdschrift

Tevens beschikt de OLS-Federatie over een eigen schutterijmuseum, dat zich met moeite overeind houdt. Je zou toch zeggen dat het in deze contreien met de eerder besproken diversiteit zou moeten kunnen floreren. Niettemin pleegt de stroom van vakantiegangers en dagjesmensen zich toch meer zuidelijk dan Venlo-Tegelen te ontplooiën. Ook elders zijn er schutterijmusea, zoals in het Gelderse Didam, in Noord-Frankrijk en ook de Duitse Schuttersbond heeft in Wiesbaden een museum gehad. Toch is de afstand naar een volgend schutterijmuseum dusdanig groot, dat het Limburgs Schutterijmuseum kans van slagen moet hebben. Binnen de OLS-Federatie is ook een schutterstijdschrift actief, evenals er ook elders tijdschriften zijn, zoals de "Gildetrom" in Brabant, de "OSV" voor de schutterijen in de Belgische Ostkantons, "der Schützenbruder" in Duitsland, het EGS-tijdschrift enz. Het Limburgs Schutterstijdschrift staat in vrij hoog aanzien, vanwege zijn omvang, diversiteit en diepgang van artikelen en zijn redelijke afstand tot het bestuur.

Pers en pr

Weliswaar wordt niet van elke schuttersactiviteit afdoende bericht, maar het schutterswezen geniet een redelijk goede pers. In de kranten worden weinig alledaagse dingen meer beschreven, zie de geringe belangstelling van de professionele journalistiek voor de bondsfeesten en Federatievergaderingen,

voor jubilarissen of het vogelschieten. Over het algemeen blijft echter de aandacht voor de schutterijen redelijk op peil, mits we er van onze zijde ook aan blijven werken om goed voor de dag te komen en streven naar kwaliteit en historisch verantwoorde originaliteit. Hierbij moeten we echter voorkomen dat een krantenschrijver voer krijgt voorgeworpen om een bepaalde vereniging of het hele schutterswezen als archaisch of al te polariserend af te schilderen. Inmiddels blijkt ook profilering mogelijk via andere media: menig schutterij heeft de weg naar het Internet gevonden en maakt goed gebruik van dit medium om zich te profileren.

Conclusie

We hebben in vogelvlucht het schutterswezen in onze Federatie proberen te vergelijken met hoe het elders verloopt. Hierdoor proberen we een beeld te krijgen: wat leert ons de internationale vergelijking over wie we zijn binnen het Europese schutterswezen en waar staan we nu, welke positie nemen we daarbinnen in. De vergelijking leert ons dat het gebied dat door de OLS-Federatie bestreken wordt, meer schutterijen telt dan de bij de bonden en OLS aangesloten verenigingen, zelfs schutterijen telt die met andere wapens schieten, zoals handboog- en kruisboogschutterijen.

Als we nader bekijken door wie onze schutterspopulatie gevormd wordt blijkt hieruit een grote variëteit met bielemannen, drumbands met velerlei soorten muziek, vaandel, koning en keizer, vaak als paar, manschappen met geweer, boog, piek of lans, de beoefening van exercitie-, vendel- en muziekwedstrijden en het bonte geheel van gildekledij, fantasie- of historisch uniform. Uit deze grote diversiteit moet een afwisselende optocht en dito schuttersfeest samengesteld kunnen worden. Los van de deelname aan schuttersfeesten kent elke schutterij haar eigen typische activiteiten, zoals vogelschieten en het begeleiden van de processie en vaak nog meer bijzonders. Aandacht voor deze typische en ook vaak traditionele elementen zorgt ervoor dat elke vereniging haar eigen karakter behoudt. Het stemt hoopvol dat toch vrij veel historisch onderzoek hiernaar wordt verricht.

Binnen de OLS-Federatie kent men een vrij drukke kalender: de schutterijen zijn vaak onderweg. Er zijn veel schuttersfeesten, waarbij nagenoeg slechts één type wapen, de zware buks, gebruikt wordt. Er zijn wellicht enkele mogelijkheden om tussen de schuttersfeesten meer afwisseling te creëren, maar ook het feit dat we die inkomsten zo

hard nodig hebben zijn er zoveel schuttersfeesten, zodat de schutters toch als feestvierders te boek staan.

Ten slotte weet de OLS-Federatie zich gesteund door de SAS, eigen onderscheidingen, een eigen orde, een museum en een tijdschrift.

Tevens, dankzij een redelijk positieve pers over de Limburgse schutters, moet ons toch duidelijk worden dat het culturele erfgoed, dat door de schutters wordt uitgedragen, breed gedragen wordt binnen de gemeenschap Limburg.

Dit maakt dat de OLS-Federatie een streepje vóór heeft.

Het schutterswezen heeft dus in marketing-termen voldoende unieke selling points, unieke of ultieme verkoopargumenten om zich te profileren. Al met al doen we het nog niet zo slecht, maar dat is allerminst reden om op de lauweren te gaan rusten. Juist het feit dat we het "zo slecht nog niet doen" moet voor ons de uitdaging zijn de handschoen op te nemen om het beter te willen doen, om punten te zoeken die voor verbetering vatbaar zijn, om waar nodig te veranderen om het aloude schutterswezen levend te houden, om niet zelf een museumstuk te worden, maar geworteld zijn in de huidige samenleving en betrokkenheid bij de maatschappij te tonen.

De kantonale schuttersbond Eendracht maakt Macht kent maar liefst 4 tot 5 bondsschuttersfeesten per jaar. Het blijft een opgave onze leden te motiveren om present te zijn bij alle keren dat de schutterij bij welke gelegenheid dan ook acte de présence geeft. Schutterij St. Lucie Nederweert tijdens het defilé op de Wijngaard in Thorn. Bondsfeest EMM 1996.

FRANS VAN DER VELDEN; DE EERSTE PRESIDENT VAN DE OLS-FEDERATIE

Wanneer men de kranten uit Midden-Limburg doorneemt, dan stuit men in de periode 1896-1946 bij herhaling op de naam van de heer Frans van der Velden. Naast zijn verdiensten voor het Limburgse Schutterswezen, was Frans van der Velden initiatiefnemer / organisator / drijfveer etc. van tal van evenementen in het Weertse.

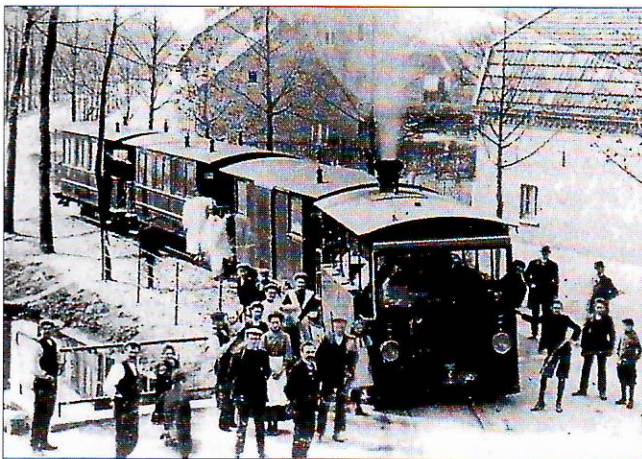
Elders in dit nummer plaatst Peter Korten Frans van der Velden in een meer Weerter perspectief. Ik wil mijn accent leggen bij Frans van der Velden als eerste president van de OLS-Federatie en het vele dat hij heeft gedaan voor de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht en het Limburgse Schutterswezen.

De sfeer binnen schutterij St.-Oda moet Frans hebben aangesproken, want in 1896 werd hij als 16-jarige lid van deze schutterij. September 1903: Tijdens een vergadering benoemden de leden van schutterij St. Oda Frans Van der Velden tot erepresident, "voor de vele en belangrijke diensten aan deze vereniging bewezen."

Inter-Limburgse contacten

B.g.v. het 25-jarig bestaan van schutterij St.-Oda in 1910, werd een internationaal schuttersfeest georganiseerd. Frans van der Velden had de stoomtram-maatschappij weten te bewegen om op 29 juni twee extra trams te laten rijden op het traject Maaseik-Stramproy-Weert v.v. Hierdoor werd het mogelijk voor tal van Belgen om deel te nemen aan dit internationale schuttersfeest.

Eveneens op voorpraak van Frans van der Velden had het Koninklijk Huis enkele koninklijke herinneringsmedailles beschikbaar gesteld voor dit schuttersfeest.

*Opening tramlijn Maaseik-Stramproy-Weert v.v.
(Foto beschikbaar gesteld door de Familie Sartorius-v.d. Velden uit Weert).*

Uit dit internationale schuttersfeest volgde een versterking van de contacten met de Belgisch-Limburgse schutterijen. Reden waarom in 1911 in Belgisch-Limburg ook een schuttersbond Eendracht Maakt Macht werd opgericht. De opzet en inrichting van deze schuttersbond gebeurde naar het voorbeeld van de Weerter schuttersbond Eendracht Maakt Macht.

Schieten met zestallen

Omstreeks 1912 lezen we dat er binnen de Schuttersbond EMM al werd geschoten met zestallen. In 1924 besluit ook de Midden-Limburgse Schuttersbond om met zestallen te gaan schieten. De samenwerking tussen beide schuttersbonden wordt in deze periode geïntensiveerd, hetgeen leidde tot de invoering van schuttersfeesten waaraan schutterijen van beide schuttersbonden deelnamen.

Zo gezien mag het niet vreemd klinken dat Frans van der Velden ook een voorstander was van invoering van zestallen op het OLS. Een overkoepelende organisatie, zoals thans de OLS-Federatie, die het schieten met zestallen op een OLS kon afdwingen, was er toen nog niet.

In de periode sinds de invoering van het schieten met zestallen in de bond EMM (1912) tot de daadwerkelijke invoering van het schieten met zestallen op een OLS (1927) is er nooit een OLS geweest in de Weerter bond.

Medailles

Begin jaren '20 werd Frans van der Velden onderscheiden met medailles uit Hongarije, België, Oostenrijk en het Rode Kruis. De grote verdiensten die Frans heeft gehad voor België is de reden geweest waarom koning Leopold I medailles beschikbaar stelde voor schuttersfeesten waarbij Frans van der Velden de leiding had.

1924 Gedicht ter ere van Frans van der Velde die sinds 1906 onafgebroken voorzitter was van de Schuttersbond EMM.

Mijnheer de Voorzitter,

Vandaag klopt elk schuttershart
Van vreugde op dit feest.
Ter eere van den schuttersbond,
Maar U ter eer het meest.

Gij zijt de ziel van onzen bond,
Gij voert hem steeds omhoog.
Eendracht maakt macht is steeds de leus,
Die Gij ons houdt voor 't oog.

Gij richt ook in werkelijkheid
De buks naar het doel omhoog.
Gij leidt den bond met schutterskracht
Met vaste hand en scherp oog.

Ik bied U namens 't Schuttersgild
Een tuiltje bloemen aan.
Een kleine blijk van erkentelijkheid
Voor wat Gij hebt gedaan.
Deez' bloemen, kinderen der natuur,
Zij zullen gauw vergaan,
Maar den band, die U aan ons verbindt
Blijft jaren nog bestaan.

Wij eeren U als 'n hartelijke vriend
Een raadsman met gezag,
Dat blijv' de grootste erkent'lijkheid
Die de bond U geven mag.

Reglement 1927

Het bestuur en de aangesloten leden van de schuttersbond EMM hadden afgesproken dat, indien het OLS gewonnen zou worden door een van de bij de Schuttersbond EMM aangesloten schutterijen, het schieten op het eerstvolgende OLS zou geschieden met zestallen. Deze mogelijkheid komt onder handbereik als een drietal van schutterij St.-Catharina uit Stramproy in 1926 in Montfort het OLS wint. Een aantal bondsbestuursleden o.l.v. Christ Aengevaeren, voorzitter van schutterij St.-Catharina Stramproy, 'vertaalde' het bestaande schietreglement van de schuttersbond EMM (gebaseerd op het schieten met zestallen) in een schietreglement met zestallen voor een Oud-Limburgs Schuttersfeest.

Ommakeer

Frans van der Velden was een man die veel respect afdwong in het Weertse van zijn tijd. We komen zijn naam tegen bij tal van verenigingen; schutterijen, schuttersbond EMM, muziekgezelschappen, sociëteiten, scholen en last but not least ook als plaatselijk directeur van de landelijk opererende Hanzebank. De grote reputatie die Frans van der Velden had opgebouwd sinds zijn aantreden als bondsvoorzitter had velen doen besluiten om hun geld onder te brengen bij de Hanzebank. In dat kader is het goed te begrijpen dat Frans van der Velden er persoonlijk op werd aangekeken toen de Hanzebank in 1929 failliet ging. De ruzie met Christ Aengevaeren heeft het imago van Frans van der Velden ook weinig goeds opgeleverd.

Frans van der Velden in maart 1947.

Opmerkelijk is daarom het gedicht dat W. Lenaers Jzn (NB) uit Stramproy in juli 1931 schreef.

F.H. VAN DER VELDEN.

Voorzitter van "Eendracht maakt Macht".

Vijf en twintig jaren hebt ge
aan 't hoofd van den Schuttersbond gestaan,
met de Macht-door-Eendracht-vaan,
die van meet af haar banen ontplooid!

Al was er soms 'n kink in de kabel,
proficiat, gij wist den Kantonnale te leiden
en 't pleit voor Bestuur en Leden beiden,
dat ze zich weten solidair en capabel!

Nog onlangs hebt ge uw krachten gegeven
aan Eendrachts-belangen, Midden en Noord,
en voor een fusie, eenig in zijn soort,
deskundig en keurig de schering geweest!

Gij bracht tot ons wat historisch eens groeide,
in geschaafde en gebeitste makelij,
zoodat we mogen constateeren in dit zomergetij,
dat de Schutterssport rijker dan thans nimmer bloeide!

Dus stipt appèl morgen commandanten,
maakt front voor 'n briljant defilé,
want voor dit vijf en twintig jarig jubilé
vraag ik interesse van alle kanten!

Komt allen op, majoors-tamboeren,
dost u uit in uw schoonste kleedij,
opdat de vorsten opgewekt en blij,
statig den koninklijken standaard voeren!

Gij krasse onderpresident Van Dael,
laat het vendel wederom zwaaien,
daarvoor zal nog meerd're bewondering laaien,
omdat gij dat doet voor de zóóveelste maal!

We zien reeds schutters kranig marcheeren,
geordend in deinenden kleurigen stoet,
en bij voorbaat licht ik m'n hoed
voor allen die de hoogere sport willen eeren!

L'union fait la force, blijve gestadig verbonden,
met den naam Van der Velden Frans,
en ongetwijfeld zal dit duo thans
en straks bescheiden de juistheid verkonden....!

Juli 1931.

W. LENAERS Jzn.

Zilveren bondsvoorzitter

Op 26 augustus 1931 vierde Frans Van der Velden zijn zilveren bondsvoorzitterschap. Namens de bondsgeselschappen krijgt hij dan een zilveren ambtsketen en een medaille waarin staat gegraveerd:

"Uit erkentelijkheid aan F.H.v.d. Velden bij zijn 25-jarig voorzitterschap van den Kantonnale Bond van schutterijen Eendracht Maakt Macht, 26-8-1931."

Van Z.M. Koning Leopold van België mocht Frans van der Velden een grote zilveren medaille aan een zwaar verzilverde draagketen in ontvangst nemen.

De eerste bondsvoorzitter, P. Smits van Leuken, bood Frans een persoonlijk geschenk aan in de vorm van een tabakspijp in etui.

Verlies aan steun

Tijdens de bestuursverkiezing op 16 februari 1936 herkoos het bondsbestuur L. Peters (Ittervoort) en Van der Velden met respectievelijk 13 en 8 stemmen. Laatstgenoemde vond dat deze stemming aantoonde dat hij onvoldoende draagvlak als bondsvoorzitter had. Citaat uit de krant: "... voor al de opoffering gedurende 30 jaren aan den Bond besteed. De heer Peters weet dan den heer van der Velden weer over te halen, en deze neemt dan de functie van voorzitter maar weer aan".

Binnen het bondsbestuur neemt de druk op Frans van der Velden steeds grotere vormen aan.

Ontslag

Op 20 februari 1938 deelde de tweede secretaris mee dat hij een schrijven van bondsvoorzitter Frans van der Velden had ontvangen waarin deze meedeelde zijn ontslag in te dienen vanwege drukke werkzaamheden.

Natuurlijk was dit niet de ware reden voor zijn aftreden. In de bestuursvergadering van 13 februari had zich het hele bestuur tegen voorzitter Frans van der Velden verklaard. Dit gebeurde na een heftige discussie over het niet betalen van een rekening van drukkerij F. Douven van f 49,50 over drukkosten in 1936. Bij de hiernavolgende verkiezing koos men L. Peters uit Ittervoort tot nieuwe voorzitter.

Ontstaan OLS-Federatie

Onder leiding van Frans van der Velden werd tijdens een vergadering van 27 februari 1937 in Roermond besloten tot de oprichting van de Federatieve Bond van Schutterijen in Limburg. Hiertoe traden alle 6 toen bestaande schuttersbonden, tezamen 95 schutterijen omvattend, toe.

Frans van der Velden werd de eerste voorzitter.

Het gelijktijdig ijveren voor een overkoepelende organisatie en het voorzitterschap van die organisatie legden een enorm beslag op de vrije tijd van Frans. Uit hoofde van deze nieuwe functie moest Frans van der Velden vergaderingen bezoeken in Roermond of zelfs zuidelijker.

Met de oorlogsjaren als onderbreking, bleef Frans van der Velden tot 1946 fungeren als (eerste) voorzitter van de Federatieve Bond van Schutterijen in Limburg. In dat jaar wordt het voorzitterschap overgenomen door L. Peters uit Ittervoort. Als in 1946 overal in de provincie de schuttersactiviteiten geleidelijk weer worden hervat, blijft de OLS-Federatie nog in ruste tot 1947. In 1947 worden ook de OLS-Feesten hervat; bij schutterij St.-Anna in Schillersheide-Ittervoort.

50 jaar lid

Kanton Weert (KW) 18-1-1946/Land van Weert (LvW) 11-1-1946: Op 3 maart 1946 zullen de heren F.H. van der Velden (eere-voorzitter) en R. Vleeshouwers (secretaris) gehuldigd worden i.v.m. hun gouden lidmaatschap van schutterij St.-Oda Boshoven.

Ter ere van de beide jubilarissen werd er een hoogmis opgedragen op 3 maart 1946 aanvang 10.00 uur in de St.-Odakerk te Boshoven.

LvW 7-6-1946: Op 7 juni 1946 werden beide heren gehuldigd tijdens het bondsschuttersfeest van St.-Oda.

In feite was deze huldiging het laatste openlijke optreden van Frans van der Velden in het Limburgse Schutterswezen.

Afscheid

Tegenslagen blijven Frans van der Velden achtervolgen. De ruzie met Christ Aengevaeren had de aanhangers van Frans van der Velden doen teruglopen. De daaropvolgende Beurscrach betekende opnieuw een gevoelig verlies aan aanhangers.

Verlies aan steun binnen het bondsbestuur waren de reden om zijn ontslag in te dienen als bondsvoorzitter. Toch laat Frans van der Velden zich hierdoor niet uit het veld slaan. Alle energie gebruikt hij nu voor het verwezenlijken van een organisatie die we thans kennen onder de naam Oud-Limburgse Schuttersfederatie.

Na zijn huldiging voor 50 jaar lid van schutterij St.-Oda Boshoven verdwijnt Frans van der Veld uit het gezichtsveld. In 1946 neemt L. Peters uit Ittervoort het voorzitterschap van de OLS-Federatie over. Insiders vertrouwden ons toe dat Frans van der Velden als een verbitterd man achterbleef. Verbitterd om het vele onrecht dat hem was aangedaan.

In 1949 overleed de echtgenote van Frans van der Velden; opnieuw een gevoelig verlies.

In alle stilte overleed op 4 maart 1951 Frans van der Velden. In een In Memoriam werden in dagblad de Maas & Roerbode de grote verdiensten van Frans van der Velden voor Weert en het Limburgse Schutterswezen nog eens aangehaald. Ik citeer: "Naast zijn functies in de schutterswereld had hij ook een ruim aandeel gehad in meerdere andere Weerter verenigingen zoals de RK Middenstand, de Hanze Inkoopmaatschappij (HIMA), de RK Nijverheidsdag- en avondschoon, het RK Huisvestingscomité, de Sociëteit Corona etc."

Naschrift

Deze maand is het precies 50 jaar geleden dat Frans van der Velden op 71-jarige leeftijd overleed. Frans van der Velden is van onschatbare waarde geweest voor het Limburgse Schutterswezen. Zijn inzet voor het Limburgse Schutterswezen strekte zich uit van schutterij St.-Oda Boshoven via de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht naar de Oud-Limburgse Schuttersfederatie. Daarnaast heeft Frans van der Velden zich ingezet voor een verdere intensieve samenwerking met Belgisch-Limburgse schutterijen. Reeds in 1912 kwam Frans van der Velden met voorstellen om een overkoepelende organisatie op te zetten die regels zou moeten vastleggen t.b.v. het Oud-Limburgse Schuttersfeest.

Gesteund door de schuttersbonden in Midden- en Noord-Limburg werd een gezamenlijk optreden t.a.v. het OLS-Feest afgesproken. De realisatie van een overkoepelende organisatie kwam onder handbereik toen een schutterij uit de schuttersbond EMM het OLS-1926 won. In 1937 leidde dit tot de definitieve oprichting van een overkoepelende organisatie die thans de naam "Oud-Limburgse Schuttersfederatie" draagt.

Frans van der Velden heeft in de 50 jaren, dat hij het Limburgse Schutterswezen heeft gediend, zijn taken onder vaak moeilijke omstandigheden moeten uitvoeren. Het lijkt mij daarom gepast om Frans van der Velden uit de vergetelheid te ontrukken en hem die plaats te geven die hem toekomt; een ereplaats.

ST.-ODA BOSHOVEN EN FRANS VAN DER VELDEN

Op zondag 1 juli 2001 zal schutterij St.-Oda Boshoven, voor de eerste keer in haar 116-jarige bestaan, gastheer zijn op een Oud-Limburgs Schuttersfeest.

In het verleden wisten zestallen van schutterij St.-Oda de felbegeerde 18 punten weliswaar vaker af te schieten, slechts één enkele keer mochten ze terugkeren om te kavelen. In het jaar 2000 wist "outsider" schutterij St.-Oda Boshoven de felbegeerde 'Um' te veroveren en naar Weert-Boshoven mee te voeren.

Een vogelvlucht over de beginjaren van een schutterij die enkele echte steunpilaren heeft voortgebracht waarop schutterij St.-Oda Boshoven, de schuttersbond Eendracht Maakt Macht (EMM) én de OLS-Federatie trots mogen zijn.

Een van die steunpilaren was ongetwijfeld Frans van der Velden.

Wim Pijpers.

De Boshoverschans

Gedurende het einde van de 16e eeuw, het verloop van de 17e en de eerste helft van de 18e eeuw, werden de bewoners van Weert regelmatig geconfronteerd met oorlogsgeweld. Vooral de bevolking van het platteland, waar geen beschermende muren en versterkte kantelen aanwezig waren, hadden vaak veel te verduren van doortrekkend krijgsvolk, roversbenden en bedelaars. Teneinde toch enige bescherming te hebben, ging de boerenbevolking er toe over om zelf haar eigen veiligheid te organiseren. Zo ontstond in praktisch elk dorp of gehucht "een schans": een met 'n gracht omgeven aarden versterking waarachter men zich in geval van nood tijdelijk kon terugtrekken met het gezin, de veestapel en een gedeelte van have en goed.

In Weert-Boshoven treft men thans nog resten aan van deze vroegere schuilgelegenheid; de Boshoverschans. Dit was een met 'n gracht omgeven strook grond ter grootte van ongeveer $\frac{3}{4}$ HA met daarop een kapel en twee woninkjes. De Boshoverschans is nog steeds eigendom van "het gehucht Boshoven". Bij de ingang van de schans lag in vroegere jaren een vervallen huis, dat school genoemd werd. Dit schooltje dateerde van rond 1700.

H. Oda

De meeste schutterijen in het werkingsgebied van de OLS-Federatie dragen de naam van een heilige. Vaak is de naam van de schutterij ontleend aan de naam die de parochie voert. Voor schutterij St.-Oda ligt de situatie ietwat anders.

In 1558 werd aan de Boshoverschans een kapel gebouwd ter ere van de H. Oda en de H. Apollonia. Het zou echter tot 1933 duren alvorens de St.-Odaparochie in Boshoven-Weert werd gesticht. De kapel waar de H. Oda nog steeds wordt aangeroepen, voor genezing van zieke ogen en voor behoud van gezonde ogen, bestaat nog steeds. Naar de H. Oda werd ook de schutterij van Boshoven genoemd. De sterfdag en feestdag van de H. Oda is 28 november.

Oprichting schutterij St.-Oda

Schutterij St.-Oda Boshoven werd opgericht in maart 1885. Voor wat betreft de oprichtingslocatie en de juiste oprichtingsdatum lopen de berichten uiteen.

In de Nieuwe Koerier (NK) van 8-11-1904 lezen we dat de oprichting geschiedde op 6 maart 1885 ten herberge van Jac. Nies. In het gedenkboek 100 jaar EMM lezen we dat de schutterij is opgericht op 15 maart 1885 in café Wullem Lenders (Wullem d'n Dekker, lid van schutterij St.-Antonius Altweert) nabij de spoorbrug, waar thans de familie Baens woont.

Het gedenkboek '1885-1985 Schutterij St. Oda Weert' geeft aan dat de oprichting geschiedde ten huize van de gepensioneerde spoorbrugwachter Huub van Dijk.

Over de oprichters van schutterij St.-Oda bestaat geen onduidelijkheid; dit waren: o.a. Tummer Tieske (Scheepers), Leonard Smolenaers, Willem de Pregter, Willem Moers, Graad Vleeshouwers (de eerste secretaris), Willem Lenders (de eerste voorzitter), Theodoor Janssen, Pier Jansen, Johannes Verbael en Antoon Ogier.

De nieuw opgerichte schutterij had twee vaste clublokalen; een was bij Pier van der Velden (bij "Bet Bram"). Pier van der Velden was een schippersknecht, wiens zoon Frans later een vooraanstaande rol zou gaan spelen bij schutterij St.-Oda Boshoven, als voorzitter van de schuttersbond EMM en als eerste President van de OLS-Federatie.

Periode 1885-1910

Op zondag 28 juni 1885 ging schutterij St.-Oda voor het eerst op concours bij zustervereniging St.-Antonius Altweert; hier behaalde men een medaille en een ereteken.

In 1889 werden alle leden van schutterij St.-Oda voorzien van petten en een oranje sjerp over een blauwe kiel.

Op 16 juli 1893 gaf schutterij St.-Oda haar eerste concours voor de Weerter zusterverenigingen.

H. Oda

NK 20-3-1900 Schutterij St.-Oda krijgt vergunning tot het oprichten van een schietboom tegenover "de oude school" van meester Sjeff Stals aan de Boshoverschans.

NK 19-5-1900 Deelname van schutterij St.-Oda Boshoven aan het Groot Internationaal Schuttersfeest (OLS) -1900 in Neeritter.

1901: St.-Oda behaalde in de 16 jaar van haar bestaan 14 prijzen waaronder 6 eerste.

NK 8-11-1904 H. Kanters, sinds 1886 lid van schutterij St.-Oda, wordt lid van verdienste (zilveren medaille + oorkonde). Kanters was de eerste secretaris van de schuttersbond EMM, later voorzitter, ook was hij vice-president van schutterij St.-Oda. Secretaris van schutterij St.-Oda is G. Vleeschouwers. Eere-president is F.H. van der Velden te Venlo*.

Limburger Koerier (LK) 16-6-1905 Goedkeuring statuten. Bij K.B. van 2 juni 1905 werden de eerste statuten en het eerste huishoudelijk reglement van schutterij St.-Oda goedgekeurd; later zijn deze gewijzigd bij K.B.'n in 1915 en in 1976.

In de eerste jaren van haar bestaan schoot schutterij St.-Oda met een zogenaamde bovenlader.

Als schutterij St.-Oda in 1904 besluit om een eigen buks aan te schaffen, volgt men het advies van Frans van der Velden. Schutterij St.-Oda zou daarmee de eerste schutterij worden in de Schuttersbond EMM die zou gaan schieten met een achterlaadbuks van het type Mauser (Vogelbüchse).

NK/Maas- & Roerbode (MR) 4-11-1905 Tijdens een vergadering besluit schutterij St.-Oda om een prachtig geweer te kopen, n.l. een zware achterlaad-buks.

MR 6-3-1906 aankopen zware achterlaadbuks. MR 3-5-1906 aankoop van een zware achterlaadbuks type Mauser.

St. Oda - Gilde, B O S H O V E N.

Deur wij bij het SCHUTTERS-CONCOURS, gegeven door de Schutterij St. MATHIJS aan de MAASPOORT in 1895, den eersten prijs behaald hebben, is ons dit jaar de eer te beurt gevallen het jaarlijksch CONCOURS te geven voor de schutterijen van WEERT, en wel op

Zondag, 9 Augustus,

en noodigen midten alle schutterijen van WEERT betredelijk uit aan het

SCHUTTERSFEEST

deel te nemen.

Bijeenkomst in het Café van H. STALS aan de KANAAL, op Zondag 9 Augustus 1896, te 2 ure namiddag, alwaar een nummer zal getrokken worden, voor de aanwijzing van de plaats in den optocht en de schietbeurt, zooda het drielst schutters van ieder gezelschap op te geven.

Na aankomst op het terrein op BOSHOVEN, zal dadelijk met een schietwedstrijd een aanvang gemaakt worden.

De te behalen prijzen zijn:

Eerste Prijs Een Zilveren Medaille voor de schutterij, welke de meeste punten zal behaald hebben.

Tweede Prijs Een Zilveren Erekrans voor den schutter, die de meeste punten zal geschoten hebben.

PERSONEELN PRIJZEN:

Eerste prijs: Een HAM.

Tweede " VIJF FRANCS.

Aan den Personeelen Wedstrijd kunnen alle Schutters deelnemen, welke ook niet tot een gezelschap behooren, en zullen er prijzen uitgelooft worden, naar gelang het aantal deelnemende schutters.

De uitreiking der prijzen zal plaats hebben 's avonds te 7 ure bij P. VAN DER VELDEN, aan het Kanaal.

D. COMMISSE,
J. M. BRELEN, Kolonel.

Advertentie schuttersfeest 1896.

NK/MR 25-11-1905 + 2-12-1905 Beschrijving van de H. Oda.

Als eerste drapeau diende een stok met een ekster, die gedragen werd door een jongetje, geflankeerd door twee andere jongetjes die een lint droegen dat aan de drapeau bevestigd was.

MR 1-12-1906 viering patroonsfeest + viering 20 jaar secretaris/penningmeester van G. Vleeschouwers.

4-9-1910, Jubileum schuttersfeest b.g.v. 25-jarig bestaan. Op 29 juni werd een internationaal schuttersfeest georganiseerd door schutterij St.-Oda, dat tevens een feestelijk tintje zou geven aan de opening van de tramlijn Weert-Stramproy-Maaseik. Helaas kwamen er maar 30 van de 75 aangemelde schutterijen opdagen; reden was het slechte weer.

Vermeldenswaard is dat de koningsschilden uit de beginperiode, naast de naam van de koning, ook de vermelding 'koning der St. Oda-gilde' dragen.

B.g.v. de kroning van Koningin Wilhelmina in 1898, werd een zilveren plaat vervaardigd en aan het koningszilver toegevoegd (helaas is deze plaat verloren gegaan).

Tot 1899 hield schutterij St.-Oda het koningschieten op de eerste zondag in oktober, maar tijdens de vergadering van 4 maart 1900 besloot men het schieten te verzetten naar kermis-zondag op Pinksteren, de zogenaamde voorjaarskermis. Men kwam tot dit besluit, omdat het die eerste dagen in oktober bijna altijd regende.

zware Vogelbüchsen (Standbüchsen) Kal. 16 und 20 mit Cylinder-Verschluss

No. 7155 Schwere Scheibenbüchse, sogenannte „Vogelbüchse“, Kal. 16, oder in kleineren Kalibern, starker, kantiger Lauf mit besten Drallzügen, Schraubvisier, Silberkorn oder Dachkorn mit Neusilberplatte, Schloßhalter, Hakenbügel, deutsche Schäftung, ca. 18 Pfund schwer . . . . . per Stück R.-M. 195.-
 „ 7157 Ebenso ca. 16 Pfund schwer . . . . . „ „ „ 190.-
 „ 7158 „ „ 14 „ „ „ „ 185.-

Preis für Supportvisier und Federkorn (seitlich)	No. M 7154 a	R.-M.	5.-
„ Schiene und Supportvisier und Federkorn	„ M 7154 b	„	6.-
„ Steigdiopter	„ M 7154 c	„	11.-
„ Ganzschaft	„ M 7154 d	„	25.-

Die Vogelbüchsen No. 7155 und 7156 werden für 40 oder 63 mm lange Patronen-Hülsen geliefert.

Bei Bestellung ist anzugeben, ob die Büchsen für Messinghülsen oder für Papphülsen eingerichtet werden sollen.

Afbeelding van een Vogelbüchse aangeschaft door schutterij St.-Oda in 1906.

De eerste schutterskoningen

De koningsvogel draagt het jaartal 1885 onder de staart

Koning 1888 Th. Jansen
 Koning 1889 J.M. Scheepers
 Koning 1892 C. Weekers
 Koning 1897 J. Smolenaars
 Koning 1898 Antoon Ogier
 Koning 1899 Adr. Lenders
 Koning 1900 H. Prechters
 Koning 1901 W. Moors
 Koning 1902 M. Haex
 Koning 1903 Antoon Ogier
 Koning 1904 H. Kanters
 Koning 1905 H. Kanters
 Koning 1906 Jan Verbael
 Koning 1910 P.J. Jacobs.

Schuttersbond EMM

Kanton Weert (KW) 29-8-1896: Op 23 augustus 1896 werd er een concours met de buks georganiseerd door schutterij St. Job Leuken. De eerste prijs werd gewonnen door schutterij St.-Oda Boshoven. Dit concours vormde de aanleiding tot de oprichting van de schuttersbond Eendracht Maakt Macht (EMM) op 11 oktober 1896.

Onmiddellijk na de oprichting van de Schuttersbond EMM, trad schutterij St.-Oda als lid tot de bond toe. Schutterij St.-Oda is de enige schutterij van de 'Weerter Bond' die sinds de oprichting tot heden onafgebroken lid is van deze schuttersbond.

Jaarlijks organiseerde de schuttersbond EMM twee bondsschutters-

feesten (latere meerdere), die door loting werden toegewezen.

Het eerste bondsfeest van de schuttersbond EMM werd gehouden bij schutterij St.-Lucie Nederweert op tweede Pinksterdag 1897, het tweede bondsfeest op de 3^e zondag in juli 1897 (7-6-1897) bij schutterij St.-Oda Boshoven.

De eerste voorzitter van de schuttersbond EMM was P. Smitz (een dokterszoon, geboren en getogen in Grave) die zich na een verblijf in Nederlands-Indië in Weert vestigde en daar lid en later voorzitter wordt van schutterij St.-Job Leuken. Schutterij St.-Oda Boshoven is een belangrijke 'leverancier' geweest van bestuursleden voor de Schuttersbond EMM. Een kleine greep uit de beginperiode:

1896-1898 H. Kanters St.-Oda Boshoven, lid/commissaris van de Schuttersbond EMM

1898-1903 H. Kanters St.-Oda Boshoven, secretaris van de Schuttersbond EMM

1901 H. Jansen St.-Oda Boshoven, voorzitter van de Schuttersbond EMM

1903-1904 P. Vleeshouwers St.-Oda Boshoven, secretaris van de Schuttersbond EMM

1903-1906 H. Kanters St.-Oda Boshoven, voorzitter van de Schuttersbond EMM (hij treedt in 1906 om gezondheidsredenen terug, hij wordt dan benoemd tot erevoorzitter).

1906-1938 Frans van der Velden erevoorzitter van schutterij St.-Oda Boshoven, voorzitter van de Schuttersbond EMM.

Periode 1911-1946

Dankzij Frans van der Velden kreeg schutterij St.-Oda in 1912 een nieuwe drapeau. De onthulling en inzegening van de drapeau gebeurde op 18 mei 1913.

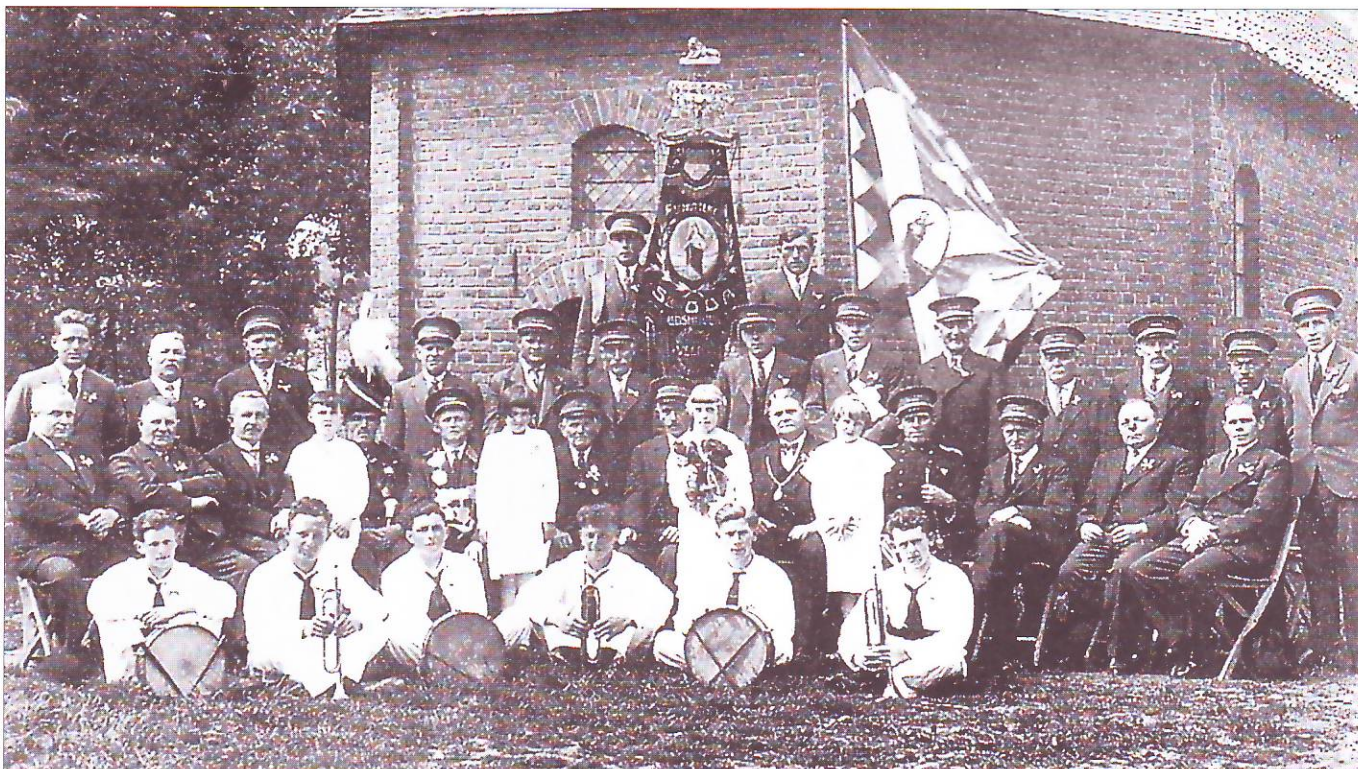
30-7-1922 46^e Bondsschuttersfeest EMM, tevens huldiging van Antoon Ogier voor 25 jaar kapitein en mede-oprichter van de organiserende schutterij St.-Oda (Ogier ontving een zilveren schild).

20 mei 1924 Viering gouden priesterfeest van pastoor-deken Eduard Haenen. Op initiatief van Frans van der Velden ontwerpt schutterij St.-Oda een praalwagen. Het batig saldo (NG 37,11) werd bestemd tot restauratie van de vier beelden van St.-Oda en St.-Apollonia in de kapel aan de Boshoverschans.

4-5-1925 Feest in de weide van de Wed. van Lierop b.g.v. 40-jarig bestaan St.-Oda.

24-5-1925 Jubileum schuttersfeest St.-Oda b.g.v. 40-jarig bestaan uitgesteld i.v.m. regen tot 1-6-1925. Tijdens de viering krijgt kapitein Antoon Ogier een H. Hartbeeld voor zijn 40-jarig lidmaatschap. Schutterij St.-Oda telt in dat jaar 25 leden en 68 donateurs.

Even heeft het gevaar bedreigd dat schutterij St.-Oda, tijdens een bonds-

Groepsfoto St.-Oda Boshoven uit 1935.

vergadering van 30 maart 1930, geschorst zou worden als lid van de Schuttersbond EMM door haar weigering om een reglementair opgelegde boete wegens het niet aanwezig zijn op een vergadering van de bond EMM te betalen.

Alle aanwezigen vonden dat schutterij St.-Oda de boete moest betalen. Men ging zelfs zo ver om schutterij St.-Oda Boshoven het reeds toegewezen bondsschuttersfeest te onthouden. Na loting mocht schutterij St.-Nicolaas Meijel dit bondsschuttersfeest organiseren, waar bij wijze van proef met twaalf tallen werd geschoten. Op 11 mei werd de boete voldaan waardoor het lidmaatschap van schutterij St.-Oda behouden bleef. Het gerucht wil dat Frans van der Velden persoonlijk de boete heeft betaald.

26-8-1931 Vrij schuttersfeest St.-Oda b.g.v. 25-jarig bondsvoorzitterschap Frans van de Velden.

Bij de oprichting van de parochie St.-Oda in de wijk Boshoven (1933), werd pastoor Gerris de eerste geestelijk adviseur en vurig supporter van schutterij St.-Oda.

5-6-1935 Jubileum schuttersfeest b.g.v. 50 jaar St. Oda + Antoon Ogier 50 jaar lid. Ogier wordt benoemd tot ere-kapitein, Sjeng Litjens volgt hem later als kapitein op.

De donateurs boden een nieuw vaandel aan als jubileumgeschenk. Ook het Nederlandse en Belgische Koningshuis schonken enkele zilveren medailles voor de wedstrijden.

Vanwege de toename van het ledenaantal, werd in 1938 bij schutterij St.-Oda, naast de kapitein een 2^e commandant met de titel "luitenant" aangesteld in de persoon van P. Weekers.

Oorlogsdreiging

Met het oog op de oorlogsdreiging, kondigde de Nederlandse regering in 1938 een strengere reglementering aan t.a.v. het gebruik van buksen en geweren. Het bondsbestuur adviseerde de aangesloten schutterijen om zich "rustende" te laten verklaren, tegen een jaarlijkse vergoeding van NG 3. Hierdoor behielden de aangesloten schutterijen hun lidmaatschap. Op 25 februari 1940 besloot het bondsbestuur om voorlopig de bondsschuttersfeesten te laten vervallen. Dit was ingegeven door het feit dat vele schutterijen (door de mobilisatie) niet de verplichte 12 leden konden leveren die benodigd waren om aan de optocht te kunnen deelnemen. Schutterij St.-Oda bleef gedurende de oorlogsjaren wel haar teeravonden vieren.

Voor het geval de Duitsers de kasgelden van de schutterij zouden vorderen, konden ze rekenen op een saldo van NG 7,41 (het saldo was sterk verlaagd door het opvoeren van fictieve uitgavenposten).

22-8-1948 Jubileum schuttersfeest b.g.v. 60-jarig bestaan St. Oda. Het feest dat gevierd had moeten worden in 1945, was uitgesteld vanwege de oorlog en het nog niet ter beschikking hebben van voldoende kruit en geweren. Het feest werd gevierd als een extra bondsschuttersfeest.

Koningen 1912-1946

Koning 1912 Ren. Vleeshouwers
Koning 1921 Math. Haex, 4-7-1923
Begrafenis Math. Haex
Koning 1926+1955 M.S. Stijnen
Koning 1934 Ren. Vleeshouwers
Koning 1936 W. Litjens
Koning 1937 L. Slenders
Koning 1939 P. Stijnen
Koning 1944 Fr. Van Lierop (werd koning door het kaartspel)
Koning 1946 Michel Tobben

Wim Pijpers.

Schutterij St.-Oda Boshoven tijdens het 86e bondsschuttersfeest in Leuken-Weert op 20 augustus 1950.

LEVENSVERRHAAL VAN FRANS VAN DER VELDEN

In ieder artikel of geschrift over het schutterswezen of Weert over de periode 1900-1940 duikt de naam F.H. van der Velden op. Oudere Weertenaren die je over deze persoon iets vraagt hebben wel één of andere lacherige anekdote over de nadagen van deze man. Reden genoeg om het levensverhaal van deze Boshovenaar te onderzoeken.

Na enkele weken het gemeente-archief van Weert doorpluisd te hebben kwam ik tot een **sobere** opsomming van data en feiten.

De verhalen van zijn 91-jarige zoon Pieter gaven dit verhaal kleur. Verhalen van andere Weertenaren en schutters brachten het verhaal tenslotte tot evenwicht. Ook een woord van dank aan Wim Pijpers voor zijn verhelderende onderbouwingen.

Onderstaand levensverhaal is niet volledig, het verdient aanbeveling om een uitgebreid onderzoek te wijden aan de persoon van Frans H. van der Velden. Vooral de sociaal-economische context is voor de Weerter geschiedschrijving uitermate interessant. Voor het schutterswezen mogen we stellen dat F.H. van der Velden aan de basis stond van de organisatie van het huidige schutterswezen.

De schippersknecht Petrus Mathias van der Velden (30 jaar) trouwde op 1 mei 1873 te Weert met Elisabeth Thielens (23 jaar), dochter van een lattenzager. Het jonge gezin vestigde zich op Vrakker. Op 21 januari 1880 werd het gezin uitgebreid met een zoon, Francis Hubert. De jonge Frans doorliep de Openbare Burgerschool (Verstraetenschool) te Weert.

Op 15 maart 1885 werd in de buurt waar hij opgroeide de schutterij St. Oda opgericht. Als tiener ging hij vaak met de schutters mee naar de voorlopers van het huidige OLS, te weten in Neeritter (1892), Stramproy (1893) en Roggel (1895). Hij was bekend met de schutters, want ze kwamen regelmatig in de herberg Bet Bram die zijn ouders runden. De teeravonden van de schutterij werden meestal gehouden in voornoemde herberg. Moeder Van der Velden stond bekend om haar kookkunst. Op deze avonden ontmoette de jonge Frans vele Weerter notabelen, die het feestgevend gezelschap als donateur ondersteunden.

Vader Pieter van der Velden overleed een dag na zijn 58ste verjaardag op 20 november 1900.

Inmiddels had Frans de middelbare school (waarschijnlijk in Roermond) doorlopen en was onderwijzer, een beroep dat hem niet lag. Eind 1899 werd hij als commissielid aangesteld van de tienjaarlijkse volkstelling in Weert. Beroepshalve werd hij koopman, boekhouder en opzichter.

Het verhaal gaat dat hij de eerste inwoner van Weert was die een fiets bezat. In ieder geval was hij al in 1901 lid van de Algemeene Nederlandsche Wielrijders Bond (ANWB). Ook werd hij correspondent van de toenmalige regionale krant "De Nieuwe Koerier".

Frans van der Velden was als koopman voor zijn werkgever vaak lange tijd op reis naar Duitsland.

Een tragische gebeurtenis was het overlijden van het eerste kindje van het jonge gezin. Ten tijde van dit droeve voorval verbleef Frans in het buitenland.

Frans van der Velden vertrok vanuit Horst met zijn vrouw naar Venlo. Hij kwam vaak naar Weert op familiebezoek en waarschijnlijk droeg hij zijn kennis die hij in Venlo vergaarde, gemakkelijk over. Hij kreeg op jonge leeftijd al veel aanzien in zijn geboorteplaats.

In 1903 benoemde schutterij St. Oda hem al tot ere-president vanwege zijn grote verdiensten.

De jonge twintiger trouwde op 30 september 1901 met de vijf jaar oudere Maria Dympha Elisabeth Tillemans, dochter van het tuiniersgezin Tillemans-Stultiens.

Samen met moeder Van der Velden vertrok het jonge gezin enkele maanden later naar Horst. Frans kreeg een aanstelling bij de familie Van der Griendt. Het gezin nam haar intrek in een Ambtenaarswoning te Grientsveen.

In juli 1902 vertrok moeder Van der Velden weer naar Weert om daar te hertrouwen met de molenaar Jacobus Henricus Nies (Koebe de Mulder). Samen met deze geboortige Stramproyenaar zou ze tot haar overlijden in 1911 een herberg op Vrakker runnen.

Deze benoeming zal waarschijnlijk te maken hebben gehad met zijn bemoeienissen voor het maken van de statuten en het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid van de vereniging.

In het voorjaar van 1905 kocht schutterij St. Oda als eerste in het Weerter land een zware achterlaadbuks type Mauser. Door toedoen van de ere-president werd deze gekocht. Vermoedelijk heeft koopman Van der Velden deze ergens in Duitsland op de kop getikt. En had een schutterij een jubileum te vieren, dan schreef Frans een brief naar het Koningshuis.

Hij kreeg het vaak voor elkaar dat het Koningshuis een prijsmedaille schonk.

Zo verkreeg schutterij St. Oda Boshoven in 1907 van Prins Hendrik, de echtgenoot van koningin Wilhelmina, een paar door de prins zelf gedragen zilveren epauletten voor het tenue van de tamboer-maitre.

In Venlo kon zijn vrouw, als echte Weertse, ook niet wennen. Mede daarom kwam het gezin op 12 september 1905 terug naar Weert en vestigde het zich in de Molenstraat (binnenstad). Ze begonnen er een boekhandel en drukkerijtje.

Voor de legendarische meelhandelaar en grootgrondbezitter Jan Hendriks (beter bekend als Bolle Jan) verzorgde Frans in de avonden de boekhouding. Later zou Van der Velden de protestantse boeren, die op de ontginningen van Bolle Jan in Altweerterheide gingen wonen, meehelpen integreren in het katholieke Weert.

In Weert werd hij naast redacteur ook beheerder van het plaatselijk kantoor van de regionale krant "De Nieuwe Koerier." In die functie versloeg hij vele activiteiten en vergaderingen in het Weerter land. Hij dwong met zijn voorkomen en kennis autoriteit af. Vaak vroeg men hem tijdens vergaderingen en bijeenkomsten om zijn visie.

Gevraagd, maar ook ongevraagd kreeg zo'n vereniging of instelling advies.

Zo is ook een verhaal bekend dat hij in een dorpje tussen Weert en Roermond de raadsvergadering als verslaggever bezocht.

Tijdens de vergadering vroeg de burgemeester; "meneer Van der Velden, hoe denkt u over dit onderwerp."

Toen in 1906 het voorzitterschap van de kantonale schuttersbond Eendracht Maakt Macht vacant kwam, was het ook niet verwonderlijk dat de toen 26-jarige Frans voorzitter werd.

Ook was hij lid van de handboogvereniging St. Joseph. Toen er in 1914 een handboogbond opgericht werd, werd Van der Velden ondervoorzitter.

Bij de oprichting van de sociëteit Corona (een serviceclub) in 1907 werd hij secretaris en een jaar voor zijn dood werd hij gekozen tot voorzitter. Door de sociëteit kwam hij in contact met vele middenstanders, politici en ambtenaren.

Corona zou menigmaal prijsmedailles b.g.v. schuttersfeesten schenken.

De Molenstraat in augustus 1911. In de deuropening staat Frans van der Velden met echtgenote Dympha Tillemans.

(Foto beschikbaar gesteld door de Familie Sartorius-v.d. Velden).

Als er reglementen of brieven geschreven moesten worden, gingen vele verenigingen naar Van der Velden. Ook vele particulieren kwamen naar de Molenstraat voor advies. Zo leerde hij de noden kennen van de Weertenaar, in het bijzonder de middenstander. Hij zag uiteraard ook de voordelen van samenwerking en belangenbehartiging.

De boerenstand was toentertijd al in de Limburgse Landbouwbond verenigd. In navolging hierop, enigszins aangemoedigd door dr. Poels, richtte hij daarom in 1915 de Middenstandsvereniging St. Laurentius op. De vereniging had verschillende sectoren zoals bakkers, slaggers en kruideniers. Onder het voorzitterschap van Van der Velden telde deze vereniging al binnen vier jaar 400 leden. Hij wist vele middenstanders van het gemeenschappelijke belang te overtuigen.

Vanuit deze vereniging was hij ook de initiator van de patroonsleergangen, waar de winkeliers onder meer de noodzakelijke kennis van boekhouden bijgebracht kregen. Hij gaf zelf lessen boekhouden. Zo kwam het voor dat hij op zondagmorgen eerst een les boekhouden gaf in Stramproy en 's middags elders een bondsschuttersfeest opende. Ondertussen zat hij nog als voorzitter een vergadering van de Federatie Fanfaregezelschappen Weert, Nederweert en Stramproy voor.

Het gezin Van der Velden-Tillemans kreeg in Weert 3 kinderen, in 1907 dochter Alice, in 1910 zoon Pieter en in 1911 zoon Jo. Vader Frans zag het belang in van goed onderwijs en zijn kinderen bezochten dan voor die tijd ook goed onderwijs (internaten).

Toen de Eerste Wereldoorlog woedde, kwamen vele Belgen als vluchteling aan in het neutrale Nederland. Als grensstad kreeg Weert te maken met deze ontheemden.

Uiteraard voelde Van der Velden de morele plicht om iets te doen voor deze mensen. In het RK Huisvestingscomité was hij dan ook erg actief. Later kreeg hij voor deze inzet meerdere eretekenen (medailles van het Duitse, Belgische, Hongaarse en Oostenrijkse Rode Kruis).

Vanuit zijn voorzitterschap van de Weerter schuttersbond kende hij al veel Belgische schutters.

Reeds in 1911 had hij pogingen ondernomen om een Belgische-Nederlandse schuttersbond op te richten. Na enkele vergaderingen bleek de tijd daarvoor nog niet rijp.

Het is algemeen bekend dat hij graag vertoefde in België.

Dat is overigens niet vreemd, want de Weertenaren waren omstreeks 1900 meer op België dan op Nederland georiënteerd.

Vanaf 1878 liep de spoorbaan Antwerpen-Mönchen Gladbach (IJzeren Rijn) door Weert. In 1911 werd de spoorlijn pas naar Eindhoven gereed. Overigens was hij bij de totstandkoming van deze lijn ook zijdelings betrokken. Omstreeks 1910 liep er ook een tram van Weert naar het Belgische Maaseik.

Een leuke anekdote is dat Van der Velden ergens in het Belgische Kaulille of Grote Brogel een schuttersvergadering bezocht. Na de vergadering werd er aan de toeg verder vergaderd. Enkele minuten na het sluitingsuur kwam de plaatselijke champetter (veldwachter) de herberg met zachte hand ontruimen. Toen het cafévolk op de straat stond sprak de champetter: "in de wet is er sprake van een sluitingsuur, maar er staat nergens een openingsuur. Daarom verklaar ik nu het café weer open." Onder leiding van de dienaar van de wet ging iedereen weer naar binnen en hervatte men het drinkgelag.

Van de Velden's pogingen om de Brabantse gilden te betrekken bij de Weerter Schuttersbond lukten niet. Grootvader Abraham van der Velden was overigens afkomstig uit het Brabantse Heeze. Frans onderhield overigens wel contacten met zijn verre Brabantse familie.

Van 1915 tot 1918 was Frans van der Velden nog gemeenteraadslid in Weert, maar de politiek lag hem niet zo.

In die tijd was hij een tijdlang voorzitter van het plaatselijke Oranjecomité.

Ook had hij een eigen Inkoopmaatschappij en handelde hij in mozaïek. Bekend is dat hij de mozaïeken in het klooster van Sterksel leverde. Italianen hebben deze mozaïeken gerealiseerd, onder meer een Italiaan Demonte, later een bekende bouwondernemersfamilie in Weert. Beide zaken floreerden goed, maar toch heeft Van der Velden deze niet doorgezet. Hij werd directeur van het Weerter filiaal van de Hanze Bank. Dit filiaal was eerst bij hem thuis in de Molenstraat, maar vanaf 1919 in een prachtig bankgebouw aan de Langstraat.

De periode 1920-1927 was maatschappelijk gezien voor Van der Velden het hoogtepunt. De realisatie van een Nijverheids dag- en avondschoon in Weert (1921-22) en de oprichting van de Hanze Inkoopmaatschappij (HIMA) in 1927 zullen altijd met zijn persoon verbonden blijven. Bij het 25-jarig bestaan van de school werd overigens uit dankbaarheid een plaquette met zijn beeltenis onthuld.

Bij talloze verenigingen was hij als bestuurder betrokken, bijvoorbeeld van de bijenbond St. Ambrosius. Ook was hij één van de grote voortrekkers van de Grote Landbouwtentoonstelling in 1922 in Weert. Ook in de vele Limburgse overkoepelende organisaties was hij een bekende persoonlijkheid. Zo was hij nog voorzitter van de Katholieke Limburgse Middenstandsbond.

Via de Nieuwe Koerier beheerste hij een deel van de plaatselijke media. In deze krant verschenen van zijn hand in die jaren ook heemkundige artikelen over Weert. Hij schreef ook vaker in het Weerter dialect, mede tot doel om dit voor het nageslacht te behouden.

Als bondsvoorzitter heeft Van der Velden van 1906-1924 het OLS waarschijnlijk nooit gepromoot. Dat veranderde toen schutterij St. Barbara uit het naburige Leveroy het OLS in 1924 won. Bij de organisatie van het OLS 1925 in Leveroy werd Van der Velden nauw betrokken. Door zijn inspanningen schonk Koning Albert van België de nu nog steeds bestaande wisselmedaille. Hij was ervan overtuigd dat dit oude schuttersfeest dringend aan een noodzakelijke verandering toe was en wilde dat realiseren.

Toen schutterij St. Catharina Stramproy in 1927 het OLS organiseerde en nauwelijks hun bondsvoorzitter Van der Velden consulteerde, ontstond er een conflict.

Zeker toen het OLS door regen een week werd uitgesteld en samenviel met het bondsfeest van de Weerter schuttersbond. Het werd een conflict dat middels brieven in de pers breed werd uitgemeten. Ook de gezamenlijke schuttersfeesten met de Roermondse schuttersbond duurden maar enkele jaren. De poging in 1931 om een Schuttersfederatie op te richten (n.a.v. het OLS in Obbicht) mislukte.

Opening van de R.K. Nijverheidsschool in 1922. (Foto: Gemeentearchief Weert)

Het echtpaar Van der Velden-Tillemans op 17 december 1945.

Tegenslag kwam er ook zakelijk. Op een dag werd hij op het hoofdkantoor van de Hanzebank in Den Bosch ontboden. Toen hij in Den Bosch was, ging de Hanzebank in Weert failliet. Vele Weertenaars waren in één klap hun spaarcenten kwijt. Alhoewel Frans van der Velden hieraan niets kon doen, keken velen hem hierop toch aan. Zijn eigen spaargeld, maar ook dat van vele familieleden en vrienden was in één klap verdwenen.

De crisisjaren '30 waren begonnen, ook voor Frans van der Velden. Zoon Pieter vertrok naar Oost-Indië omdat er in Weert geen werk was. Zoon Jo volgde in 1929 zijn vader op als kantoorhouder van de Nieuwe Koerier. Dochter Alice trouwde met drukker Douven uit Weert.

Ook in het verenigingsleven werden zijn ideeën niet door iedereen meer geaccepteerd.

Bij de voorzittersverkiezing van de kantonale schuttersbond Eendracht Maakt Macht werd hij in 1936 met 13 tegen 8 stemmen verslagen door L. Peters. Na 30 jaar voorzitterschap kon Frans van der Velden dit maar moeilijk accepteren en verliet woedend de vergadering. L. Peters en de rest van het bestuur haalden hem toch over om voorzitter te blijven, wat hij na veel discussies aanvaardde. Twee jaar later keerde vanwege een conflict het hele bestuur zich weer tegen hem; een roemloos einde.

Een klein hoogtepunt voor de schutter Van der Velden is als een oude droom in 1937 uitkomt.

De Oud Limburgse Schuttersfederatie werd mede onder zijn leiding opgericht en hij werd de eerste voorzitter. Veel is over die beginjaren van de OLS-Federatie niet bekend. Al spoedig verhinderde de Tweede Wereldoorlog alle schuttersactiviteiten. In 1946 nam hij afscheid als voorzitter.

In 1939 was hij nog aanwezig bij de oprichtingsvergadering van de Weerter kring "De Aldenborgh" van het Limburgs Geschied en Oudkundig Genootschap. In die jaren verschenen van hem nog enkele heemkundige artikelen in de krant. Die oorlogsjaren legden het verenigingsleven stil. Eind 1940 staat F.H. van der Velden in het bevolkingsregister nog ingeschreven als verzekeringsagent.

In de jaren 1943-44 trof de schaarste aan levensmiddelen vooral de bewoners van de Weerter binnenstad. De burgers moesten de boer op voor melk, groenten, vlees; zo ook Frans.

Terwijl hij zoveel boeregezinnen vroeger geholpen had, werd hij nu bij diezelfde families met lege handen weggestuurd.

In september 1944 werd Weert bevrijd door het Suffolk-regiment. Voor het gezin Van der Velden-Tillemans was de oorlog toen nog niet voorbij. Op 18 december van dat jaar viel er een afgedwaalde bom op hun huis in de Molenstraat en raakten ze vele bezittingen kwijt. Het gezin verhuisde naar Beekstraat 3, maar zou daar niet kunnen wennen.

In maart 1949 overleed Dien Van der Velden-Tillemans, enkele uren later overleed haar schoonzoon Douven plotseling. Frans van der Velden zou deze verliezen niet meer te boven komen. Hij blijft verbitterd en bedroefd achter. Na een ziekbed overleed hij op zondag 4 maart 1951.

De plaatselijke kranten schrijven over hem onder meer als "... een van diegenen der oudere generatie, die in hun leven voor hun vaderstad velerlei initiatief genomen hebben..., voor Weert betekent de dood van de heer F. van der Velden ook het verlies van een man, die veel deed voor de belangen van stad en bewoners..., man van vele goede initiatieven....., dat hij interesse had voor alles, wat de bloei en de vooruitgang van zijn geliefde vaderstad maar bevorderen kon, en die liefde en belangstelling bleef hem bij tot op hoge ouderdom."

Onder zeer grote belangstelling was op woensdag 7 maart 1951 een plechtige Requiemmis in de St. Martinuskerk. Daaropvolgend werd hij begraven op het R.K. begraafplaats aan de Molenpoort te Weert.

Het is nu een halve eeuw geleden dat Frans van der Velden is overleden. We mogen stellen dat hij zijn hele leven in het teken heeft gestaan van het Weerter land. Als hij al zijn energie had gestoken in een eigen onderneming zou het hem zeker geen windeieren hebben gelegd. Maar hij gaf zijn talenten aan de Weerter samenleving. We mogen er overtuigd van zijn dat hij een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van Weert in het begin van de 20ste eeuw.

Tevens was hij de grondlegger van het georganiseerde schutterswezen in de beide Limburgen. Het is jammer dat tijdens zijn leven, maar ook een halve eeuw na zijn overlijden, deze vele verdiensten zijn ondergewaardeerd.

Peter Korten, Weert.

Bronnen:

Krantenartikelen Nieuwe Koerier, Maas en Roerbode, Kanton van Weert en Land van Weert.

Notulen Middenstandsvereniging St. Laurentius en sociëteit Corona.

Overlevering van zoon Pieter van der Velden.

Burgerlijke Stand van Weert.

Diverse gesprekken met (oud-schutters) en Weertenaars.

Een bijzonder woord van dank aan Wim Pijpers, hoofdredacteur van het Limburgs Schutterstijdschrift.

MEER SCHUTTERS EN MEER SCHUTTERIJEN

Het onderzoek naar de leeftijdsopbouw in 1971 en 1997 in ander perspectief

In het vorige nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift en tijdens de schuttersdag werd het onderzoek van mede-redacteur drs. Jean Walraven gepresenteerd. Hieraan werd de conclusie verbonden dat de OLS-schutterijen de jeugd in veel mindere mate weten te interesseren. De conclusie is terecht, relatief is er veel minder jeugd bij de huidige generatie schutterijen (1997) ten opzichte van 1971. Toch vallen er meer conclusies te trekken uit de cijfers, die daarenboven een veel positiever beeld geven van de hedendaagse schutterijen.

Het zou geen recht doen aan het vele vergelijkingsmateriaal om bij de conclusie te berusten dat de schutterij de jeugd niet meer aanspreekt. Daarom deze aanvulling.

Kanttekening bij de cijfers

De conclusie dat de OLS-schutterijen de jeugd in veel mindere mate weten te interesseren is getrokken naar aanleiding van de constatering dat het percentage leden onder de 30 jaar zeer sterk is teruggelopen: van 52% (in 1971) naar 24% (in 1997). En dat is natuurlijk een forse achteruitgang. Toch dient hierbij vermeld te worden dat men niet geheel gelijk heeft kunnen meten: in het onderzoek van 1971 worden alle schutters geteld, die in 1940 of later geboren zijn en worden de 31-jarigen dus ook bij de leden van 30 jaar en jonger meegeteld. In het onderzoek van 1997 daarentegen vormen de schutters van jaargang 1970 en jonger de jeugd onder 30 jaar: hier wordt dus maar geteld tot en met de 27-jarige leeftijd en vallen de 28 t/m 30-jarigen buiten de boot. Al met al levert dat vier jaren verschil op, ten gunste van de telling van het aantal jeugdigen in 1971.

Minder jeugd, maar met eigen wil

Uiteraard moeten we ook rekening houden -als we de cijfers van de relatieve aantallen naast elkaar leggen- met de babyboom in de naoorlogse jaren, die in de meting van 1971 juist wel binnen de telling van de leden onder 30 jaar valt, maar de volgende babyboom liep tot circa 1970 en valt dus juist buiten de telling van 1997. Hieruit volgt dat in 1971 een groot aantal jeugdigen voorhanden was, dat door hun groter getal en door het ontbreken van vele hedendaagse jeugdverenigingen, gemakkelijker bij de schutterij te betrekken was. Tot zover de demografie. De socioloog zou er wellicht nog aan toe voegen dat de jeugd van de na-oorlogse babyboom gezagsgetrouwer was, terwijl anno heden de jeugd niet een eigen wil ontzegd kan worden en al vroeg een aantal ervaringen op wil doen buiten de geijkte paden.

Meer actieve schutterijen

Een belangrijke conclusie die tot nog toe onvermeld is gebleven in de vergelijking tussen 1971 en 1997 is dat er heden ten dage meer schutterijen actief zijn. Deze vergelijking kon echter alleen op Nederlands Limburg betrokken worden, omdat van 1971 geen cijfers van Belgisch Limburg voorhanden waren. Voor de Belgische cijfers is echter gekeken naar de Belgisch-Limburgse schutterijen, die deelnamen aan de OLS-optocht 1972 in Ubachsberg.

Niet alleen zien we in onderstaande tabel dat elke Nederlandse schuttersbond thans meer of een gelijk aantal verenigingen telt, in vergelijking tot drie jaar geleden is het aantal schutterijen alleen nog maar meer gestegen. Enkel de kantonale schuttersbond Eendracht Maakt Macht heeft een gelijk aantal aangesloten verenigingen van 26. Elke andere Nederlandse schuttersbond is gegroeid. Alleen beide Belgische schutterijen hebben elk twee schutterijen verloren sinds 30 jaar geleden, te weten Neeroeteren, de Jonge St. Pieter Elen, Aldeneik en Lanklaar. Toch is het totale aantal schutterijen fors uitgebreid. Dit levert een totale groei van 155 schutterijen in 1971 naar 172 in 1997 op. En sinds vier jaar geleden zijn er alweer enkele schutterijen erbij gekomen, zoals St. Monulphus en Gondulphus Berg en Terblijt, St. Andreas Maasbracht en zeer recent St. Hieronymus Weert.

Schutterijen aangesloten bij de schuttersbonden

	1971	1997
Zuid-Limburgse Schuttersbond	12	19
Bond Eendracht Born/Echt eo.	17	23
Midden-Limburgse Schuttersbond	20	23
Schuttersbond Gerardus	19	20
Schuttersbond Berg en Dal	06	08
Kant. bond Eendracht Maakt Macht	26	26
Midden-Limburgse bond Juliana	20	22
Schuttersbond De Maasvallei	09	07
Schuttersbond Maas en Kempen	26	24
TOTAAL	155	172

Meer omvangrijke schutterijen

Behalve dat er meer schutterijen zijn ten opzichte van dertig jaar geleden kunnen we tevens constateren dat de hedendaagse schutterijen groter zijn in omvang dan drie decennia terug. We hebben de vergelijking noodgedwongen moeten beperken tot Nederlands-Limburg, omdat de cijfers uit 1971 geen inzicht geven in de twee Belgisch-Limburgse schuttersbonden.

Onderzocht wordt het totale aantal en het gemiddelde aantal leden dat de schutterijen tellen. Uit de tabel blijkt dat binnen elke schuttersbond een absolute stijging in het aantal leden te zien is van ruim 5500 naar ruim 7800 [betreft Ned. Limburg]. Bovendien is het gemiddeld aantal leden van de schutterijen aangesloten bij de bond ook gegroeid, met uitzondering van de bond Berg en Dal, die gemiddeld 1 lid inboet (van de telling uit 1971 zijn van deze bond echter slechts van 2 verenigingen de cijfers bekend en deze is daardoor niet representatief). Uiteraard is een gedeelte van de groei van het aantal schutters beslist voortgekomen uit het groeiend aantal dames, dat van de schutterspopulatie deel uitmaakt. Sinds 1971 is het getal der vrouwen sterk toegenomen, niet in de laatste plaats door de groei van het aantal marketentsters en bovendien in 't algemeen door het meer geaccepteerd raken van de vrouw als schutterslid. Van een gemiddeld totaal aantal leden tussen de 43 en 54 per bond [1971] is dit aantal gegroeid naar 46 tot 62 leden [1997]. De schuttersbonden kennen daardoor niet alleen een fors uitgebreide schutterspopulatie, ook het gemiddeld aantal schutters per vereniging stijgt grosso modo.

De jeugd in een speelse rol betrokken bij het gilde. Vijf kinderen, het koningspaar en diverse gildezusters van de schutterij St. Joris Kaulille. LDS Haelen, 1996.

Totaal en gemiddeld aantal schuttersleden

	Ledentotaal		Gemiddeld	
	1971	1997	1971	1997
Zuid-Limburgse Schuttersbond	526*	1029*	48	57
Bond Eendracht Born/Echt eo.	807	1379	47	62
Midden-Limburgse Schuttersbond	960	1406	48	61
Schuttersbond Gerardus	814	1063	43	53
Schuttersbond Berg en Dal	093*	0319*	47	46
Kant. bond Eendracht Maakt Macht	1410	1605	54	62
Schuttersbond bond Juliana	926	1031	46	49
Schuttersbond De Maasvallei	—	0290	—	58
Schuttersbond Maas en Kempen	—	1375	—	57
TOTAAL				
(excl. Belgische bonden)	5536	7832	48	57
TOTAAL				
(incl. Belgische bonden)	—	9497	—	57

*) De cijfers van deze bonden zijn niet geheel compleet, omdat van enkele schutterijen de gegevens niet bekend zijn. De betreffende cijfers dienen daarom met voorzichtigheid betracht te worden.

Geen vergrijzing

Is er sprake van vergrijzing van de schutterijen? Vergrijzing bestaat niet alleen uit het uitblijven van jeugd, maar het niet kunnen vinden van navolging in jongere generaties, en dat hoeft niet perse de jeugd onder de 30 jaar te zijn. De Van Dale beschrijft 'vergrijzing' als: het opschuiven van de gemiddelde leeftijd naar die der grijsaards. Tot die grijsaards mogen we beslist niet alle 30-plussers rekenen.

De cijfers laten geen berekening en vergelijking van de 60- of 70-plussers toe [zie L.S. 49, dec. 2000, pp. 11-21]. Maar we kunnen uiteraard wel kijken welke leeftijdscategorieën in 1997 goed vertegenwoordigd zijn. Hierbij blijken de dertigers, veertigers en vijftigers elk met 18 tot 20% de belangrijkste groepen in aantal. Het zijn deze mid-leeftijden die de schutterijen van vandaag de dag dragen. De verenigingen weten derhalve niet meer zozeer de jeugd aan te spreken, maar weten wel de mensen 'in hun tweede jeugd' te motiveren. De dertigers en ouder zijn de meer gesetelde mensen, die met de schutterij nog menig goed jaar voor de boeg hebben. De schutterijen hebben dus al de weg weten te vinden naar de generatie 30+ [een aanbeveling van de schuttersdag]. Juist de grote percentages dertigers, veertigers en vijftigers geven een stabiele leeftijdsopbouw. Want anno heden is de situatie niet ondenkbeeldig dat een groep jeugdigen toch na enkele jaren besluit 'iets anders' te gaan doen. Die kans is bij de meer gesetelden geringer.

Conclusies

Een belangrijke conclusie is dat er heden ten dage meer schutterijen zijn, die bovendien omvangrijker zijn dan dertig jaar geleden. Er zijn meer schutters in Limburg dan drie decennia geleden en bovendien zijn de verenigingen groter. Hieruit volgt dat er dus ook meer vertegenwoordiging van het schutterswezen in de dorpen is, de verenigingen zijn meer alom present. In tegenstelling tot dertig jaar geleden is het niet meer zo dat de schutterijen voor meer dan de helft uit jeugd onder de 30 jaar bestaan, maar zijn ze thans voornamelijk samengesteld uit dertigers, veertigers en vijftigers. Er is geen sprake van vergrijzing, maar wel is de gemiddelde leeftijd van de schutters opgeschoven, hetgeen de verenigingen een stabiel karakter geeft.

DE VREDE VAN DE GEUZENDIJK

Zowel in Weert als in Budel wordt van vader op zoon het relaas (misschien is het wel een legende) doorgegeven dat vertelt over een behoorlijk treffen tussen de schutterijen van deze plaatsen. Dit oorlogje op kleine schaal zou hebben plaatsgevonden in de vijftiende/zestiende eeuw toen Weert een van de bloeiende steden was uit de Gouden eeuw der Zuidelijke Nederlanden. De lakenindustrie bloeide, de stad was rijk en de kooplieden brachten hun geweven, dure lakenstoffen naar de eigen Weerter Lakenhal in de Belgische stad Antwerpen.

Deze transporten te voet, leidden langs een tracé dat bijna parallel liep aan de huidige "IJzeren Rijn", kronkelend en met diepe karrensporen, dwars door de woeste mulle zandverstuivingen en dichte donkere wouden van de "Budeler- en Weerterbergen". Het was een zeer gevaarlijke weg, de huidige Geuzendijk. Deze werd pas verhard in 1952 en liep daarvoor tot aan de toenmalige speeltuin Verspagen met daarbij het cafeetje "Bergzicht", nu het Blaakven.

Een wegkruis, indertijd geplaatst ongeveer 100 meter achter café het Blaakven, herinnert duidelijk aan de gruwelijke overval met moord en doodslag die indertijd daar heeft plaatsgevonden en die een zevental kooplieden geld, goed en zelfs het leven kostte.

Het tekstbord van dit kruis laat ons de volgende woorden zien: "Alvorens Gij den weg betreedt die door de bergen leidt, bidt hier die voor uw zaligheid den bitteren kruisdood leed"

De angstige kooplieden gingen gewapende begeleiders in dienst nemen, een soort bodyguards, om zich te beschermen tegen de rovers en rondtrekkende benden. Deze bestonden vaak uit groepen afgedankte huursoldaten. Zij maakten de omgeving onveilig en waren soms zó brutaal dat ze de stad in trokken om met grof geweld geld en voeding op te eisen. Ook hier moesten de plaatselijke schutterijen regelmatig stevig optreden tegen de hondsbrutale indringers.

De onversaagde Weerter schutterijen, met de Jonge Catharina Schut voorop, zagen naast hun wacht-

ordetaken, in deze ontwikkelingen een nieuwe taak weggelegd. Zij boden hun gewapende beschuttingsdiensten aan aan het Gilde van Weerter Lakenhandelaren.

Maar.... het Weerter grondgebied hield en houdt nog steeds op bij de huidige grensmaal aan de Geuzendijk. Dus hadden zij geen recht van optreden op het aangrenzende gebied van Budel / Craenendonck. Daar waren de beschermingsrechten voorbehouden aan de collega-schutterijen en schuttersgilden uit deze plaats. Men kan zich voorstellen dat, gezien de rijke vergoeding voor de begeleiding van de kooplieden, de schutterijen er erg op waren gebrand om deze heren zo lang en uitgebreid mogelijk te begeleiden. Men kan zich ook voorstellen dat, als twee partijen om geld en voordeel strijden, er een conflict dreigt te ontstaan. En dat gebeurde ook in dit geval.

"Di-j van Beu-el" vonden dat "die van Wert" zich té ver op hun grondgebied begaven en dus te veel "loopmiles" opstrekten. Die van Weert lieten zich deze vette vis (geen Rog) natuurlijk niet afpakken.

Het waren per slot van rekening hun eigen kooplieden die ze het liefste tot de eindbestemming wilden escorteren. Het conflict escaldeerde en de "bok was vet".

Op een zekere dag troffen de twee strijdgroepen elkaar bij de grens met Brabant en het was meteen knokken geblazen. Schieten, steken, slaan, gooien, schelden en tierren. Op dat moment zijn ook de bekende uitroepen en scheldkanonades ontstaan aan het adres van di-j van Beu-el: "Di-j van Beu-el schieete oppe steul...en asj begintj te rouke gieet hieel Beu-el loupe..." Waarop de Bulanders terugriepen: "En di-j Werter gekke kome dat dan oplekke."

Een bekende spottende vraag in Weert, ook hier ontstaan, was ook: "Woee gaoje haer?"

Het antwoord is dan: "Ich gaon nao Beu-el zokke wasse"!!!

In Budel wordt gespot met de Weertenaar: "Tuut tuut...woee es ut heurke..."

In een volkomen chaos van vechtende mannen werd de bikkelharde strijd uitgevochten, maar niet beslist. Die van Budel raakten het belangrijkste van hun leger: kwijt: het vaandel.

Maar... Weert had buiten het geheime wapen van Budel gerekend. Daar kwamen onverhoeds een groep vrouwen uit de bossen te voorschijn. Tierend en scheldend zowel op die van Weert als op hun eigen mannen die zij straks weer moesten oplappen, gebroken benen, steekwonden en vele blauw kloetse of dikke luppe.

De Buulse wederhelften gingen zodanig te keer dat zij de honderd man van Weert te erg waren en tot de terugtocht dwongen. Daarbij verloren de Weerter schutten een signaalhoorn. Deze siert nu nog altijd als trofee de kamer van de Burgemeester in Budel. De vlag van de Budelse schutterij hangt als trofee half vergaan in het Weerter gemeentemuseum.

De strijd was gestreden, ook nu werd deze weer door vrouwen beslist en gingen de mannen letterlijk met bebloede koppen "op hoese aan". Zonder de tegenpartij te feliciteren met de overwinning, zonder af te spreken hoe dat nu verder moest bij een volgend escorte, zonder vrede te sluiten met een passend verdrag.

Vrede tussen Budel en Weert.

Deze ommissie is nu, na 500 jaar wapenstilstand, goedge maakt. Na lange en uitgebreide onderhandelingen tussen de partijen uit beide plaatsen is op 13 augustus j.l. de Vrede van de Geuzendijk getekend.

Hoe is dat in zijn werk gegaan. Op zondag 13 augustus trok de Budelse schutterij St. Nicolaas & St. Antonius samen met het Budelse St. Jorisgilde langs de Geuzendijk op naar het grensmonument. (Op deze gedenkpaal staat een tafereel waarop het treffen is uitgebeeld) Het Gilde van Wieërter Stadsschötte Ste Catharina 1480 trok vanuit Weert op naar de Brabantse grens. Er volgde een hevig treffen waarbij, naast veel geschreeuw en weinig wol, gebruik werd gemaakt van zware zwartkruit-musketten, donderbussen en zwartkruitkanonnen. Veel vuur, schoten, lawaai en dan trekt de kruitdamp over het slagveld.

De groep Bulder Vrollu-j voerden, net als toentertijd, hun act op. Zij grepen in en eisten dat er een eeuwigdurende vrede zou worden getekend.

Dan traden de heren Gedeputeerden M. Eurlings en A. van Harten van respectievelijk de provincies Limburg en Brabant naar voren, begeleid door de heren Burgemeesters C. Majoor van de Stad Weert en J. Jorritsma van de huidige Gemeente Craenendonck.

Zij namen, samen met President F. Wolters, Ere-president L. Stals van de Oud-Limburgse Schutters Federatie en Th. Van der Weijden van de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden, plaats aan een ronde tafel en gingen over tot het op perkament vastleggen van de voorwaarden en het officieel ondertekenen en afzegelen van dit unieke stuk.

Het glas werd geheven en er is weer een immens probleem de wereld uit geholpen. Gezamenlijk trokken de troepen dan langs de Geuzendijk richting Blaakven waar de glazen werden gevuld en de vuren ontstoken. Een groepstoost is uitgebracht en als blijvende herinnering werd aan iedere aanwezige een prachtige pul met afbeelding uitgereikt.

Het Bourgondische feest werd opgeluisterd met passende muziek en duurde voort tot de vuren waren gedoofd en de vaten en flessen geleegd.

Wat overblijft is een mooie sfeervolle herinnering met daaraan gekoppeld een fantastische vriendschapsband van Sinte Catharina 1480 met de beide verenigingen uit het Budelse.

En ..... er wordt in Beu-el niet meer oppe steu-l ....

Iedere vijf jaar wordt dit spektakel en de daaraan gekoppelde vrede herdacht.

Tot het jaar 2005, asj God beleeftj.

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN PLUIMEN PL
 BATONS BATONS
 POMPONS POMP
 UNIFORMSCHOENEN
 LEERWERK LEERWER
 TWIRLSCHOENEN
 INSTEPSCHOENE
 OVERSCHOENEN OVE
 HANDSCHOENEN HA
 BATON-TASSEN B

VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416) 27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SH

**Goud- Zilver Atelier
 Andriessen**

Dorpsstraat 28
 5708 GH Helmond(Stiphout)
 Tel. 0492 - 550792
 Fax 0492 - 522269

Fa. Maurice Drummen & Zn.

Valkenburgerweg 49
 6361 EB Nuth The Netherlands

Telefoon: 0031(0) 45 565 00 40
 Fax : 0031(0) 45 565 00 32
 E-mail : info@mauricedrummen.nl

**Nu weer leverbaar!!!!!!!
 Schutterrijbuksen Drummen**
 met de volgende veranderingen:

- Verkort trekkersysteem
- Vernieuwde methode voor het trekken van korte of lange lopen
- Perfecte precisie
- Mooie notenhouten kolven
- Lopen gematteerd en geblauwd
- Slijtvast grendelsysteem door gebruik van gehard staal
- Micrometer diopter Anschütz met irisblende

Tevens verkrijgbaar:

Slaghoedjes : Hirtenberg en Fiocchi
 Hulzen cal. 16 en 12 : Eigen merk CNC gedraaid (0,01 nauwkeurig)
 Kruit : Vectan BA10, Muiden TP103, etc.

**Nieuw binnenkort leverbaar:
 Herlaadapparatuur** voor het samenstellen van Uw munitie;
 "slechts 1 apparaat nodig voor alle handelingen".

Natuurlijk kunt U bij ons terecht voor: Reparatie en/of revisie van uw buks.
 Als vakmanschap en service voor U belangrijk zijn, dan bent U bij ons aan het juiste adres.

Bel, e-mail of fax ons voor meer informatie of voor een gesprek.

PELGRIMAGE NEDERLANDSE DAG TE ROME

In het Heilige Jaar 2000 trokken wederom vele pelgrims vanuit de gehele wereld naar Rome. Vele landen kenden een aparte viering. Zo ook de Nederlanders. Bij gelegenheid van de feestdag van Willibrord, op 7 november werd een Nederlandse dag georganiseerd.

Eerdere schuttersreizen naar Rome

De reizen naar Rome door de schutters staan inmiddels in een zekere traditie. Niet voor niets is de paus in Rome gezeteld en wordt mede door het bezoek aan deze eeuwenoude stad getracht een stuk geloofsbevestiging te vinden. In het vorige Heilige jaar 1975 trok in oktober al een groep van 300 Noord-Brabantse gildebroeders naar Vaticaanstad, waarbij op het Sint Pietersplein vendeldemonstraties gegeven werden. Ook bij gelegenheid van de afsluiting van het Willibrordjaar 1989-1990 werd een pelgrimstocht naar Rome gehouden door de drie Nederlandse schuttersfederaties uit Noord-Brabant, Gelderland en Limburg.

Anders dan de reis in 2000, waren de deelnemers in 1990 uitsluitend leden van gilden of schutterijen en hun aanhang. In 2000 werd er bij gelegenheid van het Heilige Jaar op 7 november een Nederlandse dag gehouden, waarbij de schutters deel uit maakten van een grote schare van 2000 pelgrims uit heel katholiek Nederland.

Boeiend Rome

Ervaringen te over: Rome de Eeuwige Stad te bezoeken in het Heilige Jaar 2000 en de Sint Pieter binnen te gaan door de "Porta Sancta", de Heilige deur, die alleen in dat jaar geopend was. Rome stad met de talloze kerken, waar elke bisschop ter aarde een eigen kerk moet hebben, met zijn vele pittoreske pleinen, bouwwerken uit vele eeuwen, van de Romeinse ruïnes tot de renaissance paleizen, met ontelbare kunstwerken en unieke relikwieën van Heiligen, zoals St. Petrus, St. Willibrordus, maar ook St. Sebastianus en St. Joris.

Veel Brabantse gildebroeders

Met name de Brabantse gilden waren zeer goed vertegenwoordigd in Rome; enkele gezelschappen hadden zelfs hun eigen bus, zoals het naar Willibrordus genoemde gilde uit Heeswijk, het St. Jorisgilde uit

Den Bosch in middeleeuwse kledij en de Onze Lieve Vrouwe Schuts uit Elshout waren vrij compleet tot en met de koning met het gildezilver. Zelfs de Commissaris van de Koningin in Brabant, dhr Houben met echtgenote, was present. Hierbij moet vermeld worden dat deze een bepaalde ere-functie heeft in het gilde van Etten-Leur.

Weinig Limburgse schutters

De Limburgse geüniformeerde afvaardiging was hiertegenover vrij mager. Deze bestond uit Jo Herffs, voorzitter van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie en van de bond Eendracht Born/Echt, een drietal schutters van St. Stephanus Dieteren, te weten Jac en Wil Geelen en Theo Hoorens met het vaandel, vervolgens een officier van St. Nicolaas uit Susteren, vendelier Toon Spijkers uit Beegden en ondergetekende. Waarom was er zo weinig interesse aan Limburgse zijde. In de OLS-vergadering is zelfs een toelichting gegeven over de te houden reis. Had het Federatiebestuur betrokken moeten worden bij de organisatie of waren de ervaringen van de Rome-reis uit 1990 debet aan het geringe aantal deelnemers uit deze provincie.

De Mis in de Sint Pieter

Uiteraard is de plechtige Eucharistieviering in de entourage van de Sint Pieter immens en overweldigend. Deze werd geheel in het Nederlands opgedragen door kardinaal Simonis en opgeluisterd door een eveneens Nederlands koor. Eerder in 2000 waren er 1500 Nederlandse jongeren bij de Jongereindagen te Rome, dus heeft het Heilige Jaar toch heel wat landgenoten de pelgrimreis naar Rome doen ondernemen. Tijdens de gehele mis werd er echter met geen woord gerept over de deelname van de schuttersgilden en schutterijen aan de Nederlandse Dag en dat vind ik een gemis, want de schutters waren wel de blikvangers in de kerk en daarbuiten in hun gildekledij of uniform, met hun vaandels en door hun activiteiten.

Deelname van schutters onvermeld

Dat er in de mis niet gesproken werd over de deelname van schutterijen en gilden heeft er waarschijnlijk mee te maken dat de Ne-

derlandse Dag kennelijk voorbereid is door een groep Nederlandse katholieken, zonder de uitdrukkelijke inbreng van de organisatoren uit het gildewezen. En dat was toch wel jammer, want net zoals er van kerkzangers gezegd wordt dat zij dubbel bidden met hun gezang, zo kent de katholiciteit dan wel de christelijke geloofsovertuiging, zoals die vanuit het schutters- en gildewezen beleefd wordt toch ook een bepaalde meerwaarde, omdat eeuwenlang de leden van deze verenigingen ook in geloofsoverzicht met bepaalde normen en waarden vertrouwd worden gemaakt.

Opmerkelijke audiëntie

Opvallend was dat bij de audiëntie voor 50 personen met de paus, die in de Sint Pieter de trappen naar het altaar beklommen en ten overstaan van de gehele gevulde kerk de paus de hand mochten drukken, nagenoeg alleen de organisatoren uit diverse geledingen hiervoor uitverkoren waren. De regelaars van de Nederlandse dag, de Brabanders van de afvaardiging van gilden en schutterijen, maar ook van de reisorganisatie van de busreizen. Zo kon het zelfs gebeuren dat een aantal mensen bij de paus op audiëntie geweest is, die eerder geweigerd hadden de communie te ontvangen en iemand die met een spijkerbroek aan ook niet voor de gelegenheid passend gekleed was. Het was moeilijk te zien, maar het leek dat zelfs de paus even het gezicht fronste als hij bedacht dat dit de selecte vertegenwoordiging van 2000 Nederlandse pelgrims was.

Ondervertegenwoordiging voorkomen

Zelf heb ik na afloop van de Mis in de Sint Pieter kort met Mgr. Frans Wierts, bisschop van Roermond, gesproken die zich verrast toonde toch ook Limburgers in het grote gezelschap Nederlandse pelgrims te ontmoeten. Zozeer was onze provincie ondervertegenwoordigd. We zouden er goed aan doen in de toekomst voor een gedegen afvaardiging te zorgen, zodat ook bij dergelijke deelname en opluistering in het kader van een pelgrimage de Limburgse schutters present zijn. De reis althans en de vele opgedane ervaringen waren alleszins de moeite waard.

Luc Wolters.

SCHUTTERSROERSELEN

Over de diepere betekenis van de Vrede van de Geuzendijk is hier al genoeg gezegd en geschreven. Voor de enkele onwetenden dan toch in een paar woorden de achtergrond nader verklaard.

In de middeleeuwen trokken de handelaren van Weert naar Antwerpen om daar het Weerter laken te verkopen. De weg voerde dwars door de Budeler Bergen; een woest onherbergzaam gebied kortom een ideale plek voor struikrovers, losgeslagen huurlingen en ander gespuis om die brave kooplieden te beroven. Daarom werden de Weerter schutterijen voor grof geld ingehuurd om bescherming te bieden. De grens tussen Budel en Weert was toentertijd niet precies te onderscheiden in die woestenij. Bovendien werden de grenspaaltjes nogal eens stiekem verzet. De schutters van Budel ergerden zich mateloos als de dappere broeders uit Weert te ver hun territorium binnen drongen. Dat leidde bij herhaling tot schermutselingen, ontaardend in complete veldslagen. Volgens de overlevering hebben de vrouwen uit Budel daar een einde aan gemaakt. Ze waren het moe dat de mannen met blutsen en kapot geslagen koppen thuis kwamen. Aldus opgetekend!

Daeke Bert Adriaens opperde enkele jaren geleden het idee om aan deze eeuwen sluimerende vete een einde te maken. In het diepste geheim en met behulp van stille krachten zijn anderhalf jaar lang onderhandelingen op topniveau gevoerd. Oude vergeelde documenten kwamen boven tafel, werden nader bestudeerd en van deskundig oordeel voorzien.

“Wil jij optreden als ceremoniemeester?” Daeke Bert vindt blijkbaar dat die functie goed bij mijn persoontje past. Och, waarom ook niet. Dan maar op de fiets naar de Geuzendijk getogen waar de persconferentie wordt gehouden door de voorzitters van de drie verenigingen: St. Jorisingilde Budel, Schutterij St. Nicolaas & St. Antonius Budel en Gilde Ste. Catharina 1480 uit Weert.

Uit en te na wordt het verloop van het evenement uit de doeken gedaan. Van twee kanten trekken de manschappen over de Geuzendijk naar het grensmonument, zo is de bedoeling. Daar zal de strijd herleven. Toch zit het mij niet helemaal lekker, 500 jaar geleden was er geen sprake van keurig aangelegde wegen. Integendeel, het was baggeren geblazen door mul zand;

over heidevelden voerden kronkelpaadjes naar het Belgisch achterland. “Ik stel voor dat Budel vanaf de legerplaats over de tankbanen optrekt. Wij kiezen positie aan de Zuid-Willemsvaart, bij Hoechst. Dan is het pas natuurgetrouw. Ploeterend over de graspollen, door de zandverstuivingen treffen we ons uiteindelijk hier op deze plek.”

Ik zie het al voor me. Het is gebruikelijk dat tijdens de opmars zo'n 10 tot 15% van de legereenheden sneuvelt door ontbering en uitputting.

Dit wordt een klassiek schouwspel. Met wapperende vaandels; de standaard fier te paard voorop, maken wij ons nog eenmaal op voor de alles beslissende veldslag. Mijn zorgvuldig opgebouwd relaas wordt met een schouderophalen afgedaan. “Past niet in het draaiboek”, wordt mij te verstaan gegeven.

“Wat gaat er eigenlijk precies gebeuren?” Voorzitter Tonnie Rutten van de Budelse schutterij is even het zicht kwijt. “Als we elkaar ontmoeten, kunnen we toch moeilijk erop los gaan slaan. Ziet zo slordig uit voor de genodigden met burgemeesters en gedeputeerden uit Noord-Brabant en Limburg.

Nee! Nee! Gewoon doorlopen, niet inhouden. Dwars door de gelederen heen. Met knallende geweren maken we er een spectaculaire show van!"

"Maar dan lopen we uit de pas!" Voorzitter Tonnie zit zo te horen nog helemaal vastgebakken in het stramien van de rechtgeaarde schutter." Het moet nu juist een mêlée worden van een troep onge-regeld. Historisch gezien is een complete chaos de meest verantwoorde weergave.

Kruiddampen moeten ons aan het zicht van het publiek onttrekken. Luid joelend en tierend passeren we elkaar. Na 50 meter counteren, herladen en opnieuw opmarcheren. Dan, op het laatste moment schieten de vrouwen tussenbeide om de vechtende partijen uiteen te jagen. Waar zullen we het kanon opstellen?"

Een kanon!! Hoort mijn oor dat goed? Een heus kanon? "Op dat heuveltje daar, rechtsachter de grenspaal." Ik zie het al helemaal voor me. De slag bij Waterloo is er niks bij. Gelukkig weet ik nu wel de aanwezigen van mijn grootse denkbeelden te overtuigen.

Alle voorbereidingen verlopen voor-spoedig. Met Mia Janssen is afgesproken dat zij op perkament een met de hand geschreven akte opstelt, waarin de vrede plechtig beklonken wordt; voorzien van de handtekeningen van alle betrokken autoriteiten. Mia beheerst de kunst van het kalligraferen. Zo heet dat. Een arbeidsintensief, uren vretend karwei, dat alleen lukt in opperste concentratie. Eén schrijffout en je kunt weer helemaal opnieuw beginnen.

"Moet ik er twee maken?" "Jazeker, Budel en Weert krijgen ieder een exemplaar uitgereikt" Bij Mia zakt de moed een beetje in de schoenen. Er zijn nog maar een paar dagen te gaan. Onder tijdsdruk zo'n gewichtig document opstellen is meer dan lastig. "Ik doe mijn best." Een geruststellende opmerking van Mia, wetende dat het perfect in orde zal komen.

Die vrijdag, twee dagen voor de Vrede van de Geuzendijk laat Mia haar proeve van bekwaamheid zien. Een schitterend werkstuk; de gemeentewapens in kleur uitgevoerd. In plechtstatig Nederlands, met sierlijke letters is de slotverklaring opgesteld. De handtekeningen worden bekrachtigd door originele lakzegels. Wat een werk!

Op de bewuste zondag heerst er een vrolijke nervositeit. We weten wat er op het spel staat. Natuurlijk, de langste wapenstilstand uit de vaderlandse geschiedenis moet worden beslecht en de eeuwigdurende vrede tussen Weert en Budel zal vandaag een feit worden. De uitbundige publiciteit vooraf zal veel volk trekken, zo is de verwachting. Bovendien zijn SBS 6 en L1 present om reportages te maken. Als de karavaan eenmaal op gang is gekomen, is er geen weg meer terug.

"Doe jij het pak van de leenheer maar aan." Als ceremoniemeester heb je een bijzondere taak te vervullen bij het onthalen van de hoge gasten en het in goede banen leiden van het verloop. Wat een eer! Het mooiste kostuum van Katrien (schutterij St.-Catharina 1480), valt mij ten deel.

Op het fietspad maakt Katrien zich op voor de strijd; de geweren worden geladen met zwart kruit, de standaardruiter gaat op kop met daar achter het Generaal de autoriteiten. Camera's zoemen in op de heldhaftige krijgslieden. "We zijn tot de tanden gewapend," klinkt het dreigend uit de mond van Ad van Mierlo in de microfoon van SBS 6. Het was verdorie een hele ruk vanaf Blaakven naar het grensmonument. De zon laat zich eindelijk eens van haar beste kant zien en de temperatuur overschrijdt de dertig graden.

Jesper van groep 3 is ook bij de Vrede van de Geuzendijk. Met grote ogen volgt hij vanaf de kant het hele gebeuren. "Kijk Jesper, daar is jouw juffrouw." Jespers mond valt open van verbazing en ongeloof; zijn juf. Wat vreemd, zo heeft hij haar op school nog nooit gezien. Ze heeft een soort ridderpak aan en slaat op een grote trom. Jesper weet van verbazing geen woord uit te brengen, een juf hoort bij de school en niet hier tussen al die roepende en schietende grote mensen in vreemde pakken. De volgende morgen ziet hij de juf weer, nu zonder trom en met gewone kleren aan. Als ze voor hem in de klas staat, bekijkt hij haar van top tot teen en terug, waarna hij opmerkt: "Ik heb jou gisteren in de oorlog gezien!"

Marleen Scheepers.

In de verte doemt de vijand op. Schouder aan schouder in rotten van vier staan ze daar in het gelid om het onheil te keren. "Gilde. Halt!" Meteen verzoek ik de gasten met veel omhaal van woorden om uit te treden en de zitplaatsen even verderop in te nemen.

"Je staat nog in de houding." Op barse toon wijst commandant Henk Claessens mij terecht. Hoe durf ik ook zonder zijn toestemming zomaar op eigen houtje me zelfs maar te verroeren. Schielijk trek ik me terug. Henk heeft gelijk, Ordnung muß sein! "Op de plaats rust!"

"Alouis, begeleid de heren." Met afgezakte schouders, omdat ik me toch wel op mijn nummer gezet voel, voldoe ik aan de opdracht.

Ha, Frans Wolters, de president van de OLS-Federatie is ook al gearriveerd. Hij staat ons op te wachten.

"Enne, heeft Oda al een terrein voor het OLS van volgend jaar? Hoe zit het met de voorzitter van de stuurgroep?" "Het komt wel goed Frans." Wel allemachtig, Waar is het kanon gebleven? Vanuit mijn ooghoeken inspecteer ik de omgeving. Er zou toch een kanon opgesteld staan? Hoe moet dat nu met de kruiddampen? Gelukkig hebben we nog een aantal extra musketten weten te bemachtigen. Staat me daar een boel volk op het fietspad. Maar goed dat op het laatste moment de Koninklijke Marechaussee is ingeschakeld om de Geuzendijk af te sluiten.

"Voorwaarts mars." Nu is het er op of eronder. Donderend doen de voorladers hun werk, bulderend vermengen de partijen zich tot een bonte kluwen. Niet duidelijk is wie aan de winnende hand is. Nu mis ik toch echt mijn hellebaard. Zo vaak mee geoefend. Doodjammer dat we op dit beslissende moment het kanongebulder moeten ontberen. Zo zie je maar weer dat Katrien dit geschut eigenlijk niet kan missen. Maar enfin. "Schiet op met herladen." Henk raakt lichtelijk in de stress. "We moeten rechtsomkeert maken om ons weer in het gewoel te storten."

Direct daarop is het de beurt aan Carin Rosbergen met haar groep vrouwen om tussenbeide te komen en de strijdende partijen uit elkaar te drijven. Het lukt perfect. Scheldend drijven ze Staf Breugelmans naar de kant. Harrie van de Kruijs moet het eveneens ontgelden. Al met al levert het een prachtig plaatje op voor het oog van de vele toeschouwers.

De "strijd" tussen Budel en Weert in een moderne versie opgevoerd. Reeds in 1952 werd de "strijd" opgevoerd door schutterij St.-Oda Boshoven en schutterij St.-Nicolaas Budel.

De rust keert stilaan weer en het is mijn beurt om de vredesproclamaatie voor te lezen. De beide gedeputeerden, burgemeesters en federatievoorzitters tekenen met een blij gemoed de akte. Een hele opluchting dat ze daartoe bereid zijn, nietwaar. Alle inspanningen vooraf zijn niet voor niets geweest. Stel je voor dat door een weigering het hele protocol in de war gestuurd zou worden.

Burgemeester Jorritsma van Cranendonk (voorheen Budel en Maarheeze) mag ik het woord geven. Hier heeft hij op zitten wachten. Met verve, doorspekt met humor en plagerijtjes onderstreept de burgemeester dit historische gebeuren. Plaatst het in het juiste perspectief van de Europese eenwording enzovoorts.

"Telkens als Alouis Heijmans bij mij op bezoek komt kijkt hij meewarig naar de Weerter hoorn die aan de muur van mijn werkkamer prijkt." "Mag ik hem even vasthouden, is dan steevast zijn verzoek". Antwoord: "Natuurlijk, maar meeneemen is er niet bij!"

Burgemeester Jorritsma wil dit keer de Weerter delegatie niet met lege handen naar huis laten gaan. Allervriendelijkst ontvangt burgemeester Majoor van Weert een speelgoedtrompetje als tegemoetkoming en teken van verzoening. Tegen zo'n genereus gebaar is zelfs onze burgemeester niet opgewassen en hij gooit een beduimelde zakdoek in de ring.

Er blijft voor hem niets anders over dan -letterlijk- de loftrumpet te steken over zoveel warme handreikingen. De klanken die hij weet voort te brengen klinken ook nog eens alleraardigst. Volgens mij herken ik er de Brabançonne in, daarmee de verworven saamhorigheid muzikaal gestalte gevend.

Ondertussen schenkt de marketenster van de Budelse schutterij de gasten brandewijn. Komt ze ook nog eens toe aan het uitvoeren van haar feitelijke taak. Op schuttersfeesten worden de marketentsters weliswaar beoordeeld op de aanwezigheid van attributen als vaatje, mandje, drinkgerei en dergelijke. Maar daar blijft het dan bij.

Vechten maakt dorstig, zeker onder deze tropische omstandigheden. De tap in 't Gaffel lonkt en met gezwinde spoed trekken we met z'n allen op richting 't Blaakven.

Trots laten we onze accommodatie bewonderen.

De ambiance is indrukwekkend. "Hier kun je het wel een paar uurtjes uithouden."

Burgemeester Majoor staat er versted van.

Het is een feest in Breugeliaanse stijl. Gezeten op banken laten de broeders en zusters zich de verfrissingen goed smaken. Broer Mart van Marleen Scheepers heeft zich uit de naad gewerkt om een schitterend buffet aan te richten. In twee kolossale braadpannen met een doorsnee van een meter zal het vlees worden bereid.

's Avonds laat is Fred Janssen op televisie te bewonderen, terwijl hij zijn pompstok krom duwt in de loop van zijn Springfield geweer. Katrien heeft naam gemaakt.

Alouis Heijmans, Substituut

VIERING 500 JAAR SCHUTTERSTRADITIE IN HORST AAN DE MAAS

In mei 2001 viert de gemeente Horst aan de Maas het 500-jarig bestaan van haar jaarmarkt en haar schutterijtraditie. Een gedenkwaardig jubileum dat de hele maand mei gevierd zal worden met tal van feestelijke activiteiten. Hoogtepunt in deze feestelijke maand is zeker het grote schuttersfeest op zondag 27 mei.

In mei 1501 werd er in de Horster geschiedenis voor het eerst gesproken van een jaarmarkt en de schutterstraditie van Schutterij St. Lucia. Voor de gemeente Horst en voor Schutterij Wilhelmina alle reden om een aantal speciale commissies samen te stellen en een uitgebreid jubileumprogramma te organiseren.

Feestelijke kermis en jaarmarkt

De feestmaand begint op 5 mei met een extra feestelijke kermis. Naast de gebruikelijke kermisattracties organiseert de gemeente Horst een speciaal kermisterrein met oude kermisattracties zoals een ouderwetse carrousel, een kop van jut, een antieke nogakraam en een schiettent. Op 8 mei wordt er tussen de kermisattracties een, zoals dat vroeger ook gebeurde, feestelijke jaarmarkt gehouden. Natuurlijk verricht Schutterij Wilhelmina de opening van de kermis met typische schuttershandelingen.

Expositie

Vanaf 19 mei wordt er in de Horster Oudheidkamer een speciale expositie gehouden met als thema "500 jaar Gilde- en Schutterijtraditie". De expositie duurt ongeveer 6 weken en bevat heel veel foto's en filmmateriaal, uniformen, materialen en historische feiten over gilde's en schutterijen die ooit in Horst actief waren.

Nieuwe naam voor Schutterij Wilhelmina

Vanaf Hemelvaartsdag 24 mei beginnen voor de Horster Schutterij de echte jubileumactiviteiten.

Op deze dag verandert Schutterij Wilhelmina, tijdens een H. Mis in de Lambertuskerk, haar naam in Schutterij St. Lucia. De naamswisseling gaat gepaard met allerlei officiële schuttershandelingen en met de presentatie en inzegening van een nieuw schuttersvaandel. De H. Mis begint om 10.00 uur. Hierna volgt een officiële receptie.

Popconcerten

Schutterij Wilhelmina organiseert ook evenementen die bedoeld zijn voor een breed publiek. Op 25 mei wordt er een popconcert gehouden met veel popgroepen en de meidengroep Kaja. Op zaterdag 26 mei pakt de schutterij nog groter uit met een concert van BZN en de groep 10 Dance.

Groot schuttersfeest

Als hoogtepunt van de feestmaand organiseert Schutterij Wilhelmina op 27 mei een groot schuttersfeest op haar eigen schietterrein in Horst. Aan dit feest doen naast een groot aantal schutterijen van de Bond Juliana ook Gilde's en schutterijen uit België, Duitsland, Brabant en Gelderland mee. Het schuttersfeest wordt bijzonder gemaakt door een uitgebreide en kleurrijke optocht en een middeleeuwse markt met ambachten en muzikanten. Naast de gebruikelijke schiet- en beoordelingswedstrijden wordt er ook nog geschoten met kanonnen.

Voor meer informatie over de jubileumactiviteiten van Schutterij Wilhelmina en voor vragen en opgaven voor het schuttersfeest kunt u terecht bij Ger van Helden tel. 077-3985541 of 06-12355475.

Schutterij Wilhelmina Horst bij terugkeer op het OLS-terrein.

SCHUTTERIJEN OP INTERNET

In de laatste twee edities van het Limburgs Schutterstijdschrift hebben we aandacht besteed aan schutterijen die zich op internet presenteren middels een zogenaamde Homepage. Onlangs hebben twee schutterijen hun informatie ook toevertrouwd aan het medium internet. Dit zijn schutterij St.-Michaël Doenrade (te vinden onder: <http://net.clubs.nl/stmichaeldoenrade>) en de drumband van schutterij St.-Paulus Vaals (te vinden onder: www.drumbandstpaulusvaals.nl).

De homepage van schutterij St.-Job Leuken-Weert is nu te vinden onder: www.sintjob.nl.

Het Antwerpse gildewezen is op het WWW vertegenwoordigd door Den Crans vzw van Aloude Schuttersgilden, te vinden onder: <http://members.net4all.be/p.wegner/dencrans.htm>. In het jaarprogramma van schutterij Oude en Jonge Nobele Valkenburg is een bezoek aan dit Antwerpse gilde voorgenomen op 12 aug. 2001.

Interessant materiaal over Oostenrijkse schutterijen is te vinden op de volgende sites: Bürgerliches Schützenkorps Tamsweg onder: www.tamsweg.at/schuetzen/; de Salsburger Festungsschützen onder: <http://member.aon.at/festungsschuetzen/>; en het Schützenbataillon Staubaital is te vinden onder: www.stubai-tal/Schuetzen.htm. Via deze drie sites kunt U via links weer doorsurfen naar andere interessante homepages die te maken hebben met het schutterswezen.

In een volgend editie zal ik aan een aantal homepages van de Noord-Brabantse en Gelderse gilden aandacht besteden.

Ondanks de explosieve groei van het aantal internetsites van schutterijen en schuttersgilden, heb ik tot mijn spijt moeten constateren dat de Belgische schutterijen en schuttersgilden niet al te sterk zijn vertegenwoordigd op internet. Ik zou hen willen adviseren om de digitale snelweg op te gaan voor het werven van leden etc. Binnen de gemeenschap waar onze Belgische schutterijen thuis zijn, zijn voldoende jeugdigen voor wie het opzetten van een internetsite geen geheimen meer kent. Succes!

U kunt met al Uw internet-vragen, internet-nieuws, adviezen etc. terecht bij Thimo Zegers, Rijksweg Noord 164, 6136 AD Sittard. Tel. 046-4523808, e-mail: t.zegers@home.nl

ST. HUBERTUSGILDE NIET RUSTEND

Naar aanleiding van de vermelding in het vorig schutterstijdschrift dat het Gulpense St. Hubertusgilde rustend zou zijn, werd dit door oud-voorzitter Jacques Braken van de zijde van Gulpen heftig tegengesproken. Hij deelde ons het volgende mede: "Weliswaar is er in de laatste maanden veel gebeurd dat het voortbestaan van het St. Hubertusgilde niet ten goede is gekomen, maar het is uiteraard de ledenvergadering van de vereniging, die bepaalt wat er gebeurt en hoe het gebeurt. Zo ook in Gulpen".

Doorzetters in Gulpen

Dat het binnen de gemeenschap Gulpen moeilijk is om de schutterij op de been te houden en er voldoende aanwas voor te vinden is een feit. Er is veel te doen in Gulpen en het enthousiasme voor het lidmaatschap van de oudste vereniging anno 1594 is al ettelijke decennia moeizaam. Desalniettemin bleef er nog steeds een harde kern van doorzetters, die zich niet laten kennen en de moed hebben zich ook in een kleine groep als schutterij te blijven profileren.

Bonds- en Federatiefeest

En deze kleine groep heeft de afgelopen jaren nog goed weten te roeien met de riemen die het heeft. Zo is in 1994 nog een bondsfeest en op bescheiden schaal het 400-jarig bestaansfeest gevierd, is in 1995 zelfs het Zuid-Limburgs Federatiefeest in Gulpen gehouden en heeft de vereniging in het afgelopen jaar 2000 nog zorg gedragen voor de organisatie van wederom een bondsfeest. Bij gelegenheid van het Federatiefeest werd er een stichting in het leven geroepen om de organisatie op zich te nemen, de schutterij kreeg een nieuwe voorzitter en diverse nieuwe leden traden toe. Toch bleek een en ander niet van blijvende aard.

Tegenvallend resultaat

Het bondsfeest op 6 augustus 2000 slaagde wonderwel, maar liep door de avondvullende optredens van een aantal groepen toch in de rode cijfers. Toen dit duidelijk werd zou voorzitter en niet-schutter Frans Crijns, tevens voorzitter van de Stichting Evenementen St. Hubertusgilde zich hebben bedankt. Rond 3 november waren de schutters nog present bij de patroonsvie-

ring van Sint Hubertus en werd de deken met zijn koorjongens begeleid naar de St. Hubertusmarkt, waar Gulpen bekend voor is.

Hubertusgilde niet in ruste

In het najaar riep beschermheer Paul Rutten een vergadering op met het voorstel de vereniging gedurende enkele jaren stop te leggen en er naderhand sterker uit te komen, om in de tussentijd alle uniformen en andere attributen in bewaring te geven bij de Evenementenstichting en enkel actief te blijven door deel te nemen aan activiteiten in het eigen dorp, zoals de grote en de kleine bronk in Gulpen. De leden voelden hier echter weinig voor, stemden tegen het voorstel en lieten de schutterij niet in ruste gaan. Dit nieuws had zich rondgepraat, zodat het bericht de wereld in is gekomen dat de vereniging al rustende zou zijn. Ook de beschermheer besloot zich tenslotte terug te trekken.

Blijven doorgaan

Zo wacht het St. Hubertusgilde de moeilijke zelfgekozen taak door te blijven gaan, ondanks het feit dat er mensen afhaken. Zo zijn er thans nog circa 18 à 20 geüniformeerde leden over. In hun eerstvolgende ledenvergadering moeten ze in ieder geval weer het bestuur aanvullen. En dan met vallen en opstaan de vlam van het schutterswezen in Gulpen brandende houden.

Luc Wolters.

Gulpense schutters wachten af.

KEIZER VAN MHEER

Hemelvaartsdag in Mheer: het jaarlijkse koningsvogelschieten zal plaatsvinden in de aan België grenzende weilanden achter het kasteel. Het meest verstrekkende gevolg van die dag kan zijn dat Mheer een nieuwe keizer krijgt in de persoon van Armand Oprey, die in 1999 en 2000 de koningsvogel afschoot. Dat zou op zich niet problematisch zijn, ware het niet dat Mheer al een keizerrijk is, waar Pieter en Annemarie Scholtes de "scepter zwaaien". Dit keizerpaar doet het goed op de diverse schuttersfeesten, waar zij keer op keer prijs winnen als mooiste keizerpaar in jacquet. Toch heeft de jonge pas afgestudeerde wiskundige Armand Oprey ambities het keizerschap te bemachtigen, want zo iets doet zich hooguit maar eenmaal in een schutterscarrière voor. Zijn grootvader was in 1949 koning van de Mheerder schutterij.

De wijze van het schieten

De regerend koning heeft drie schoten per ronde en heeft daarmee een klein voordeel ten opzichte van zijn medeschutters. Bovendien wordt geschoten volgens een vaste volgorde en weten de koningsschutters dus wie na hen aan de beurt komt, waardoor ze kunnen overwegen de eer aan een mogelijke nieuwe of oude keizer te laten. Maar er zijn natuurlijk ook schutters die de vogel niet zouden laten staan als ze aan de beurt zijn, omdat de kans op het koningschap ook altijd uitzonderlijk blijft, welke historische gevolgen dit ook zou hebben.

Betwist keizerschap

Zo is het gesternte voor het keizerschap in Mheer niet altijd even gunstig geweest: in de jaren vlak voor Wereldoorlog I was het aanleiding voor een splitsing binnen de schutterij. De vereniging had in 1910 een nieuwe keizer gekregen in de persoon van Pieterke Beckers, een goede schutter die in voorgaande jaren diverse malen keizer was geweest, een markant figuur met een lange Sinterklaasbaard en gezeten op een schimmel. Hij huwde met Triensje Oprey en is daardoor verwant aan de jonge "want-to-be" keizer Armand Oprey anno 2001. Het keizerschap van Pieterke kwam echter al na vier jaar in gevaar, toen in 1914 J.Th. Paulssen "op

keizer stond", die boswachter van de baron De Loë te Mheer was. Meerdere schutters schoten destijds tegelijk op de vogel en twee claimden de vogel met ijzeren plaat te hebben afgeschoten: één van hen was J.Th. Paulssen.

Aanleiding voor splitsing

De twist over het koningschap en daardoor ook het keizerschap leidde ertoe dat veertien dagen later met de bronk maar liefst twee schutterijen meetrokken, de schutterij van Onder-Mheer met hun geclaimde koning en oude keizer Beckers en de schutterij van Boven-Mheer met hun nieuwe keizer J.Th. Paulssen van Banholt. Deze onverkwikkelijke situatie leidde ertoe dat mede door het uitbreken van de Wereldoorlog in 1914 de schutterij in ruste ging. Incidenteel vertoonde keizer Pieterke Beckers zich nog bij schuttersfeesten, maar het zou tot 1936 duren eer de schutterij nieuw leven werd ingeblazen. Nu wil het toeval dat Oprey jr. anno 2001 in Onder-Mheer woont en de huidige keizer Scholtes in Boven-Mheer. En er zijn nog meer parallellen: het oude keizertje Beckers heette Pieter met voornaam en ook de huidige keizer Scholtes heeft de voornaam Pieter. Beckers was pas vier jaar koning toen de strijd rond het wel of niet onttroond worden ontbrandde. Ook Scholtes is pas enkele jaren keizer, sinds 1996 om precies te zijn.

Schutterskoning Armand Oprey, geschilderd door Frank Boom kunstschilder en koning van schutterij St.-Sebastianus Mheer in 1991.

Hoewel Mheer een beladen strijd tegemoet mag zien, zal die echter geen splitsing cq. opheffing van de schutterij tot gevolg hebben omdat de Mheerder schutters -gelouderd door historische wonden- thans een zodanig goede kameraadschappelijke band hebben, die hen behoedt voor historische blunders.

Luc Wolters.

Pieter en Annemarie Scholtes, keizerspaar sinds 1996.

• KRANTENKOPPEN •

1 nov 'Wieërtlandse' kalender met twaalf schutterijen • 2 nov Grens-correctie nodig voor schutterij (DL) • 3 nov GS trekken extra geld uit voor kogelvangsers (LD) • Extra geld voor kogelvangsers (DL) • 10 nov Winst schutterij Baarlo valt tegen • Geen cent voor vrijwilligers OLS • 15 nov Tiende schutterij in Weert in oprichting • Krijgt Biest een schutterij? (Trompetter) • 16 nov Commandant gezocht voor St. Severinus • Schutters gezocht voor schutterij St. Severinus • 18 nov Schutterij voor wijken Biest, Groenewoud en Molenakker (DL) • 23 nov Eerste prijs met promotie voor drumband St.-Sebastianus Neer (Leudal-Nieuws) • 29 nov Stichting Oud Limburgs Schuttersfeest 2001 start (M&R-post) • 1 dec Eigen huis voor organisatie OLS in Weert (LD) • 2 dec Tien nieuwe leden voor schutterij Weert (St.-Hieronymus) (DL) • Organisatie Oud Limburgs Schuttersfeest 2001 op schema (Land v. Weert) • 7 dec Kogelvangsers schutterijen verplicht (Peel en Maas) • 9 jan Dynamo bedreiging voor OLS in Weert (LD) • 11 jan 8e Limburgse Schuttersdag in Baexem (Leudal Nieuws) • 20 jan Treue und engagierte Schützen in Waldfeucht (Heinsberger Zeitung) • 24 jan Ubachs St.-Sebastianus-Schützenbruderschaft feierte gesellig • Silberne Präsidentenkette zum Abschied • Wahlen und Beförderungen bei Orsbecker Schützen (Heinsberger Zeitung) • Bezwaren tegen schutterslokaal Hingen van tafel geveegd (DL) • 30 jan Piet Bisschops schutbroeder 'Eyser schutterij' beschikt over trouwe steunpilaren • (HA=Heuvelland Aktueel) • 31 jan OLS-nieuws wekelijks in deze krant (Maas & Roerpost) • 1 feb Schützen: Topergesultisse und drei Kreisrekorde • 2 feb Einde dreigt voor schutterijen • Nieuwe geluidseisen VROM maken schietwedstrijden bijna onmogelijk (DL) • 3 feb Schützen wieder zurück ins Zelt (HZ) • 5 feb Treue und erfolgreiche Schützen • Zahlreiche Auszeichnungen bei St.-Johannes-Bruderschaft in Haaren (HZ) • 6 feb Kreuzrath ehrt beste Schützen (HZ) • 7 feb Versammlung der Schützenbruderschaft in Laffeld • Spannung bei Schützen • St.-Arnoldi-Schützen Aphoven werden 100 Jahre alt (HZ=Heinsberger Zeitung) •

ST. SEBASTIANUS OOST-MAARLAND VIERT PATROONFEEST

Op 20 en 21 januari j.l vierde schutterij St. Sebastianus Oost-Maarland haar patroonfeest. Voorafgaande aan het feest was er een H. Mis voor de levende en overleden leden van onze schutterij. Deze eucharistie werd opgeluisterd door het tamboerkorps van de schutterij en het kerkelijk zangkoor St. Jozef. Tijdens deze viering werden twee schutters, J. de Lang en G. Duykers door Pastoor Starmans gehuldigd voor hun 25 jaar als misdienaar.

Op de feestavond waren als eregasten aanwezig de grafelijke familie de Liedekerke, pastoor Starmans, burgemeester Cortenraad, erevoorzitter A. Rompelberg, erelid M. Warnier en Ben Odekerken-Brouwers, lid van verdienste M. Lousberg-Odekerken en de Officieren in de Orde Broederschap Sebastianus Oost-Maarland Wim Hoenen en Maurice Nicolaes, Ridder Math Heugen, Gerry Jacobs en Wim Pijpers met echtgenote.

Voorafgaande aan de feestmaaltijd werden enkele personen gehuldigd. Op de eerste plaats de heren en dames die op solisten concours waren geweest Ine Nijsten-André, Angelique Kloos en Roger Kloos. Daarna werden de winnaars van het onderlinge schieten gehuldigd de jeugd prijs is voor Marco Nijsten, derde plaats Jan Odekerken, tweede plaats Johnny de Lang en de eerste plaats is voor Annie Stienen Spits die ook de Wim Hoenen trofee won.

Gerry Jacobs werd opgenomen als Ridder en Wim Pijpers als Officier in de Orde Broederschap Sebastianus Oost-Maarland. Beiden heren kwam deze onderscheiding toe voor hun bijzondere inzet voor het schutterswezen in de beiden Limburgen en de gemeenschap Oost-Maarland. Ze werden onderscheiden door Gravin de Liedekerke.

Burgemeester Frans Cortenraad ontving de titel Erelid van de schutterij, deze titel werd hem toe gekend voor zijn bijzondere inzet voor de schutterij en de gemeente Eijsden. Hij werd geïnstalleerd door voorzitter Gerard Odekerken.

Tamboer-majoor Theresiane Klipert-Heugen ontving de eremedaille in zilver van Broederschap Sebastianus Oost-Maarland uit handen van Gravin de Liedekerke, voor haar 25-jarig jubileum, ook werd ze onderscheiden door de heer Goris-

sen met de O.L.S. medaille in zilver en de zilveren erespeld van de LBT.

Marketentster Agnes Cruts-Magermans ontving van Gravin de Liedekerke de eremedaille in brons van Broederschap Sebastianus Oost-Maarland voor haar 12½ jarig jubileum bij de schutterij.

Het Damescomité Ben Odekerken Brouwers, Annie Stienen, Agnes Cruts-Magermans, Annelieke Odekerken-Martens en Anita Kloos-Jehae kregen als blijk van waardering en hun inzet voor de aanschaf van het nieuwe vaandel en de nieuwe uniformen van Grootmeester Generaal Jaak Rousch van het Broederschap Sebastianus de zilveren erpenning aangeboden.

Na deze huldiging bedankte Burgemeester Cortenraad de schutterij voor haar inzet voor de gemeenschap Oost-Maarland en Eijsden, ook Pastoor Starmans stemde bij deze woorden toe.

Gerard Odekerken

Zondag 21 januari, voordat de schutterij met de feestelijke rondgang door de gemeenschap begon, droeg de commandant Gerard Odekerken het commando over aan zijn opvolger de eerste luitenant Pierre Stienen. De Sergeant Roger Liebens werd benoemd tot tweede commandant. Gerard heeft 15 jaar het commando gevoerd over Schutterij St Sebastianus Oost-Maarland. Nadat het commando was overgedragen werd de nieuwe commandant Pierre Stienen bevorderd tot kapitein. Gerard Odekerken werd bevorderd tot kolonel. Dit hele ceremonieel gebeuren stond onder leiding van de Luitenant-kolonel b.d. Koos Vaes militair adviseur van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland.

Gerard Odekerken, voorzitter.

BENNY MAESEN COMMANDANT VAN ST.-LAURENTIUS BOCHOLT

In de vorige bijdragen hadden wij het over oudere commandanten in leeftijd en in dienstjaren als commandant bij hun schutterij.

Nu komt er een jongere commandant aan de beurt: Benny Maesen, geboren te Bree op 18 mei 1964 en is woonachtig in Bree aan de Nieuwstadweg. Hij is aangesloten bij schutterij St.-Laurentius Bocholt, waarvan hij in 1999 commandant werd.

Benny's vriendin is koningin en maakt deel uit van het trommelkorps waar ook zijn twee zonen en dochter bij horen. Zijn dochter behaalde de 4^e prijs als bordjesdraagster op het laatste LDS.

Benny: "Ik vind het fijn om verantwoordelijkheid te dragen in de schutterij en dat kan men heel goed

als commandant. Vervelende kanten heb ik nog niet ervaren." Orde, netheid en stiptheid zijn waarden die hij de leden wil bijbrengen. "Vroeger maakte ik deel uit van de Militaire Politie. Tijdens mijn opleiding heb ik veel geleerd van drill en zo. Bij de schutterij kreeg ik goede raad van kapitein/voorzitter Rik Ooms, Rik Cuypers keizer en ondervoorzitter. Goede raad is belangrijk, maar men moet hem aannemen, toepassen en zijn eigen stempel drukken als commandant."

Van de commandantencursus kon Benny tot nog toe slechts eenmaal een les volgen vanwege zijn werk. Wij wensen Benny nog vele dienstjaren toe.

Werner Smet.

ONDER DE SCHIETBOOM

Voorbeeldig

Tijdens het schuttersfeest b.g.v. het 100-jarig bestaan van schutterij St.-Jan Grubbenvorst (8 mei 2000), botste een gildebroeder van het St.-Matthiasgilde uit Oploo per vergissing tegen de rolstoel van Ilona Claassens.

De gildebroeder bood zijn excuses aan en zo kwamen beiden aan de praat. Ook de andere leden van het Oploose gilde raakten geïnteresseerd.

De 10-jarige Ilona lijdt aan een spierziekte en is voor haar leven aan een rolstoel gekluisterd. Er groeide een band tussen de gildebreeders en Ilona. Zij vertelde over haar doodgewone huiselijke probleempjes en haar wensen. Ze gaf te kennen dat ze als jongste en gehandicapte vaak aan het kortste eind trok als er thuis naar de televisie gekeken werd. Ze zou graag een eigen TV op haar kamer willen hebben.

De Oploose gildebreeders overlegden hoe zij Ilona konden helpen. Ze besloten om Ilona op 31 mei te verrassen op haar 11e verjaardag. Schuttersgilde St.-Matthias Oploo toog naar de schuttershof van schutterij St.-Jan Grubbenvorst om daar een echte TV te overhandigen aan de jarige Ilona. Een van de gildebreeders zorgde voor de nodige technische aansluitingen.

Ilona was sprakeloos over zoveel goedheid. (Bron: De Gelderlander, editie Maasland 3 -6-2000).

Tirol

In LS nummer 47 werd gesproken over schutterijen in Italië (m.n. in Süd Tirol).

Onlangs konden we via de internet-site www.tiroler-schuetzen.at lezen dat men een verzoek wilde indienen om het dragen van wapens (verboden verklaard in 1918) weer toe te staan en de Tiroler schutterijen zo weer toe te staan om wapens mee te voeren.

Een volgend bericht spreekt over de levering van 60 nieuwe geweren voor de Tiroler schutterijen die met de nieuwe wapens op 25 juni een 'Zapfenstreich' ondersteunden in Bolzano.

Benny Maesen als commandant in actie.

V.l.n.r. Hetty Cohen-Merckelbagh, buksmeester Hendrik Ooms en Huub Cohen.

St.-Laurentius Bocholt

Tijdens het koningsvogelschieten bij schutterij St.-Laurentius Bocholt op 15 augustus j.l., loste vaandeldrager Huub Cohen het beslissende schot. Bij het 109^e schot tuimelde de vogelde naar beneden. Het duurde 18 jaar alvorens Huub zich schutterskoning kon noemen.

Sinds Huub in 1997 de vlag werd toevertrouwd wist hij vele malen op bondsschuttersfeesten en tweemaal bij het LDS een prijs te bemachtigen als vaandeldrager. Tot zijn koningin koos hij zijn echtgenote Hetty Merckelbagh.

Beek

Het op 19 en 20 augustus j.l. gehouden bedrijven- en burgerschuttersfeest (georganiseerd door het uniformencomité van de Kon. Harmonie St.-Caecilia Beek) blijkt in zeer goede aarde te zijn gevallen.

Op 16 december werd een video-film vertoond voor alle deelnemers en medewerkers van dit schuttersfeest.

Het wachten is nu op de wederopstanding van schutterij St.-Martinus Beek.

Nobeles Orde van de Papegaai

Er is gekozen voor de papegaai als beeldmerk, omdat bij de oude stedelijke schutterijen vermeld werd dat zij bij het vogelschieten de papegaai schoten.

De Nederlanders en Limburgers weten steeds beter de weg te vinden naar Antwerpen, waar jaarlijks de investituur plaatsvindt van de "Nobeles Orde van de Papegaai".

Dit is een zogeheten onderscheiding die zich richt op het Europese schutterswezen, waarvoor schutters opgegeven kunnen worden door hun schutterij, bond of federatie, waar we eerder aandacht aan hebben besteed (zie L.S. 46, maart 2000, pag. 37).

De Nobele Orde heeft over Europa een aantal referendarissen, die de voeling met de schutterijen moeten houden en verdienstelijke schutters kunnen voordragen of schutterijen die hun leden willen voordragen in contact kunnen brengen met de orde. Voor het noordelijk en zuidelijk gebied van de OLS-Federatie is er het volgende tweetal referendarissen: keizer Joep Krijnen van Het Zandakkerijde St. Jan Venray en president Richard Huynen van de Jonge en Oude Nobelen van Valkenburg. Juist deze twee verenigingen waren goed vertegenwoordigd bij de toekenningen van de Nobele Orde.

Nieuwe Nobele Papegaaidragers

De investituur 2000 in hartje Antwerpen, in de kolveniershof, kende een groot aantal internationale gasten. In totaal werden maar liefst 63 onderscheidingen toegekend, waarvan het overgrote deel bevorderingen waren van eerder onderscheiden dragers van de papegaai-orde. De zitting werd voorgezeten door de grootmeester van deze orde, graaf John de Marnix de Sinte Aldegonde. Als gast werd mr. Frank Houben welkom geheten, commis-

saris van de Koningin in Noord-Brabant, die in zijn hoedanigheid van ere-deken van het St. Hubertus-gilde uit Etten-Leur als Commandeur werd opgenomen.

Nieuwe officiers in de orde werden onder meer Jo Herffs, voorzitter van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie en voorzitter van de schuttersbond Eendracht Born/Echt en Harrie Ketels, de Europese schutterskoning 2000-2003 uit het Gelderse Didam.

Overige onderscheidingen vielen ten deel aan:

Vaandeldrager, schietmeester en secretaris Henk Tabbers (goud)
 Generaal Jef Huynen (zilver)
 Officier en oud-commandant Harrie Lebouille (zilver)
 Commandant Henk Ramakers (zilver)
 Koning Ronald Künz (brons)
 Bieleman Ben van de Burg (brons)
 allen uit de gelederen van de Edele Nobele Agtbaere Jonge en Oude Loffelyke Schutterye der Stad en Vrijheyd Valckenborch

En van de Venrayse schutterij Het Zandakker Gilde St. Jan werden onderscheiden:

P.J.M. van Lierop (zilver)
 G. Rooyackers (brons)

De investituur werd gecombineerd met een aantal redevoeringen, waaronder een historische lezing over de gilden uit Brugge. Na afloop viel de onderscheiden personen een vendel hulde in de tuin van de Antwerpse kolveniershof ten deel.

Luc Wolters.

St.-Martinus Houthem I

Zaterdag 26 augustus is een dag die de Houthemse schutters nog lang vers in het geheugen zal blijven. Door een onverwacht snel verloop van de strijd (bij het 27ste schot kwam de koningsvogel in zijn geheel al naar beneden), werd de 75-jarige kolonel Hub Seyben namelijk koning voor het seizoen 2000-2001. Zijn dochter Riny (keizerin van schutterij St.-Sebastianus Margraten) moet nu haar belofte aan haar vader inlossen en laat de hogere rang van keizerin schieten voor de rang van koningin van Houthem. Kleindochter Aimee zal voor de tweede achtereenvolgende seizoen de bordjesdrager zijn. Burgerkoning van Houthem werd Nettie Goyen.

Koningspaar 2001: Frans en Marja Beaumont.

St-Joseph Buchten

Op 30 september vond het jaarlijkse koningsvogelschieten plaats op 't Anker te Buchten. Er werd weer een uiterst spannende strijd geleverd om de titel "Koning van het seizoen 2001".

Sinds verleden jaar wordt er na iedere ronde opnieuw geloot voor de volgorde waarin geschoten wordt en er is dus vooraf absoluut niet te voorspellen wie de titel te beurt valt.

Frans Beaumont wist het beslissende schot te lossen en de koningsplaat naar beneden te halen. Na de installatie van de nieuwe koning werd het kersverse koningspaar aan het ouderlijk huis van Frans opgehaald en vervolgens, naar goed gebruik, aan pastoor Leenders voorgesteld. Na een bezoek aan de Buchtense café's togen de schutters naar het gemeenschaps-huis voor een gezamenlijke koffietafel, gevolgd door een receptie en koningsbal.

Frans en Marja waren reeds eerder koningspaar in het seizoen 1992 en 1994. Zij wisten toen fraaie resultaten te behalen zoals in 1992 een 10e plaats op het OLS te Kelpen-Oler en in 1994 een 3^e plaats (na loting om de 1^e plaats) op het ZLF te Hingen en als koningspaar in de Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.

Zij zullen voor het eerst naar buiten treden tijdens het patroonsfeest op zondag 18 maart.

Wij wensen hen bij voorbaat veel succes in het komende schuttersseizoen.

Wim Neilen, Secretaris.

St.-Antonius Panheel

Onlangs verscheen het boek 'Panheel, zoals het was, zoals het is'. Ofschoon de nadruk in het boek ligt op de periode na 1920, zijn in het 202 A-4 pagina's tellende boek maar liefst 11 pagina's opgenomen die handelen over schutterij St.-Antonius Panheel (opgericht in 1897).

Schrijver Hugo Luyten gaat in op de diepere schuttershistorie en concludeert dat men de schutterijen van Heel en Panheel gemakkelijk met elkaar verwisselde. Dankzij het herkennen van bekende personen uit Heel en Panheel op enkele unieke foto's uit het begin van de 20^e eeuw kon hij de foto's thuisbrengen bij de juiste schutterij. Aan de hand van aantekeningen van Jan Henc-kens, het notulenboek van schutterij St.-Antonius Panheel en uniek fotomateriaal reconstrueert Wies Janssen de schutterij. Het artikel wordt afgesloten met een overzicht van koningen.

Het boek 'Panheel zoals het was, zoals het is' bevat 450 foto's, werd gedrukt in een oplage van 400 stuks en is te koop bij boekhandel Beuving in Heel voor NG 47,50.

Simpelveld lid van de RKZLSB

In de afgelopen najaarsvergadering van de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond kwam schutterij St. George van Simpelveld zich voorstellen met aansluitend het verzoek of de vereniging na jarenlange afwezigheid wederom aansluiting kon vinden bij de Zuid-Limburgse Bond. Na enig beraad waarin de historische verbondenheid van Simpelveld met de bond werd benadrukt waren de bij de bond aangesloten schutterijen van mening dat St. George een welkome aanvulling voor de bond zou betekenen. Inderdaad treedt St. George Simpelveld hiermee in zijn eigen voetsporen. In 1897 was de vereniging al present bij een oprichtingsvergadering van de bond, die echter geen vervolg kreeg. Ook bij de poging in 1914 om de Zuid-Limburgse bond op te richten was Simpelveld betrokken en leverde zelfs de secretaris. Ook deze poging strandde, ditmaal door de Eerste Wereldoorlog. Door diezelfde oorlog raakte ook de Simpelveldse vereniging in het slop, hervond zich weer in de jaren '20, maar miste de eerste echte actieve jaren van de zuidelijke schuttersbond (1921-1924). Bij de heroprichting in 1932 van de bond was Simpelveld er direct bij, in die plaats werd zelfs een van de vergaderingen gehouden om de Zuid-Limburgse Schuttersbond weer actief te laten worden.

Zo hield Simpelveld in 1932 het tweede bondsfeest. Spoedig daarna ging de schutterij in ruste om pas in de jaren vijftig te ontwaken.

Wederom werd aansluiting bij de bond gezocht, zodat St. George in 1969 het 102^e bondsfeest kon organiseren. En weer bleek het te moeilijk de vereniging overeind te houden. Bij het weer actief worden waren in de jaren '90 de tijden veranderd en moest de schutterij een beroep doen op een aantal dames als geweerdrager. Hierdoor was er geen aansluiting met de Zuid-Limburgse schuttersbond mogelijk, die als voorwaarde stelt dat er geen dames achter het vaandel kunnen meelopen, uiteraard met uitzondering van koningin en keizerin.

St. George Simpelveld sloot zich aan bij de Bond Berg en Dal. Nu de schutterij zich gestabiliseerd heeft en de gewaardeerde vrouwelijke leden binnen de drumband een rol spelen of niet meer actief zijn werd de oude wens levend om toch weer in de vertrouwde R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond opgenomen te worden. Die wens is in vervulling gegaan en Simpelveld heeft de nieuwe uitdaging om zich binnen de bond te ontplooiën en zich verder te ontwikkelen.

Luc Wolters

St.-Barbara Reuver- Offenbeek

Op 8 november ontving Wiel van der Velden van schutterij St.-Barbara Offenbeek het eerste exemplaar van het jaarboek van de Heemkundevereniging Maas & Swalmdal. In het jaarboek zijn een verslag van het OLS-1999 met foto's. Het boek is te koop voor NG 21,50 bij Fr. Geerlings, Hoogstraat te Beesel.

Jubileum Marketentstertreffen

Op 12 november 2000 j.l. stond het 10^e Marketentstertreffen op de Limburgse Schuttersagenda. Dit 10^e treffen toont aan dat het Marketentstertreffen blijkbaar vaste bodem heeft gevonden binnen de totale schutterswereld.

De marketentstergroep van schutterij St.-Hubertus uit Ubachsberg ontving 's morgens ongeveer collega marketentsters/zoetelaarsters met hun partners in een sfeervol ingerichte zaal van schutterslokaal Maas-Caselli. Onder begeleiding van de eigen vereniging werden de dames en hun genodigden begeleid naar de parochiekerk van de H. Bernardus, alwaar een stijlvolle gil-

demis door pater Karel de Wilde werd opgedragen. Ook de bewoners van Ubachsberg gaven blijk van waardering aangezien deze gildemis druk bezocht werd. Tijdens de rondgang door Ubachsberg werd de groep gecompeteerd door zustervereniging de Kon. Schutterij St.-Sebastianus uit Voerendaal en fanfare St.-Cecilia uit Ubachsberg. De weergoden waren deze keer goedgezind gelet op de milde en droge weersomstandigheden.

Na een zeer smakelijk buffet met als verrassing een uitgebreid dessertbuffet, compleet met vuurwerk geserveerd, ging het middagprogramma van start. De eerste artiest zorgde al direct voor een geweldige stemming in de zaal en in tegenstelling tot andere jaren, zat er vanaf het begin 'beweging' in de zaal. De daarop volgende 'Miss-verkiezing' leidde tot grote hilariteit en ongekend enthousiasme van de dames (en overige aanwezigen) en met recht ging de meeste aandacht en waardering uit naar Miss Hawaiï. Vervolgens volgden dans en zang elkaar op.

Na de pauze werd de parate kennis van de reglementen en normen getest aan de hand van het 'blauwe boekje'. Het programma werd afgesloten met een heuse marketentsterdans, waarvoor alle marketentsters en zoetelaarsters op de dansvloer gingen. Menige schutter stond met verbazing en bewondering te kijken in welk kort tijdsbestek deze dames een echte dans onder de knie hadden.

Voor de aanwezige partners was er gelegenheid om met luchtbuksen op bôlkes te schieten. Verder was er gezien het jubileumtreffen, bij uitzondering, toestemming verkregen om geen alternatief programma in te vullen. Aan het einde van de middag werd door de Stichting Marketentsters en Zoetelaarsters de organisatie van het 11^e Marketentstertreffen overgedragen aan schutterij St.-Martinus Kessenich.

Het lustrumtreffen werd nog feestelijk voortgezet met gezellige muziek. Bij het verlaten van de zaal mochten alle dames nog een waardevol aandenken aan dit Marketentstertreffen in ontvangst nemen. In Ubachsberg kan men in ieder geval terugkijken op een zeer geslaagde organisatie van het Marketentstertreffen 2000.

Namens de Marketentstergroep van schutterij St.-Hubertus Ubachsberg, Cl. Van Erp-Ernes.

Kalender 2001

Op zondag 12 november werd de Wieërtlandse kalender 2001 officieel ten doop gehouden. De eerste exemplaren werden aangeboden aan het winnende OLS-zestel van schutterij St.-Oda Boshoven.

De kalender heeft in 2001 de schutterijen van Weert, Stramproy en Nederweert als onderwerp.

Er is extra aandacht voor schutterij St.-Oda Boshoven. Het winnende zestal van schutterij St.-Oda siert het voorblad van de kalender.

Per kalenderblad wordt één schutterij voorgesteld en zijn Wieërtlandse spreuken, woorden en gezegdes over schutterijen opgenomen. De kalender is de koop in de boekhandel in Weert, Stramproy en Nederweert voor NG 12,50.

St.-Rosa Sittard

Voor z'n aandeel in de oprichting en bloei van schutterij St.-Rosa Sittard, heeft voorzitter/commandant Wil Pastwa op 24 november "De Ziepesjprenger 2000" ontvangen.

De jaarlijkse ereprijs werd hem door de culturele vereniging 'De Mander' toegekend. De motivatie die ten grondslag lag aan de toekenning luidde: "In het 12-jarig bestaan van schutterij St.-Rosa heeft de heer Wil Pastwa door zijn toemalige inzet schutterij St.-Rosa een niet meer weg te denken plaats verworven in het culturele leven van Sittard."

De Ziepesjprenger is een typisch Sittards krentenbrood in de vorm van een pop, dat traditioneel cadeau werd gedaan in de Sinterklaastijd.

St.-Sebastianusgilde Beegden

In 1992 namen enkele bestuursleden van schutterij St.-Sebastianusgilde Beegden het initiatief om tijdens de viering van het patroonsfeest een of meerdere leden, als blijk van waardering, iets aan te bieden. Er werd een herinnering in het leven geroepen in de vorm van een gouden kogel.

De "Gouden Kogel" wordt uitgereikt aan een lid dat zich op de een of

andere manier verdienstelijk heeft gemaakt voor de schutterij. Dat kan op velerlei manieren. Bijvoorbeeld door bijzondere inzet of door opmerkelijke resultaten te behalen. Elk jaar bepaalt de 'kogelcommissie' aan wie de "Gouden Kogel" zal worden uitgereikt. Dit jaar viel de eer te beurt aan Mieke van Soest-Maas, sedert 18 januari 1997 beschermvrouwe van ons gilde.

Tijdens de viering van patroonsfeest op 20 januari 2001 werden haar de versierselen omgehangen door haar echtgenoot, burgemeester Karel van Soest.

Mevrouw van Soest heeft, met name in het afgelopen jaar, tijd noch moeite gespaard om ons gilde te promoten. Onder meer bij de viering van het 12½-jarig bestaan van de schutterij was zij de drijvende kracht. Dit jubileum was aanleiding voor haar om in de pen te klimmen en de lezers van het Limburgs Schutterstijdschrift deelachtig te maken van de geschiedenis van ons gilde.

Verder werden er tal van activiteiten in dit jubileumjaar georganiseerd waarin zij een bijzonder aandeel heeft gehad.

Schutterij St.-Sebastianusgilde Beegden waardeerde de vele verdiensten van Mevrouw van Soest-Maas (midden) met de "Gouden kogel".

St.-Paulus Vaals

Nico Gadiot werd tijdens de Kerstviering van schutterij St.-Paulus Vaals gekozen tot 'verenigingsman 2000'.

Tijdens de viering keek de schutterij nog eens terug op het jaar 2000, in het bijzonder op hun 400-jarig bestaansfeest.

Na deze terugblik volgde een persoonsbeschrijving en een opsomming van de vele werkzaamheden die in het voorbije jaar door één schutter verricht waren.

Toen aan einde van deze opsomming de naam van Nico Gadiot klonk als gekozen verenigingsman van het jaar 2000, ging er een luid applaus door de zaal. Nico viel een mooie oorkonde ten deel, die op kunstzinnige wijze is vervaardigd door Ilona Baggen.

Tijdens het patroonsfeest op 28 januari j.l. droeg tamboer-maitre Piet Pelzer zijn taak over. Piet werd gelijktijdig benoemd tot officier van de Vaalser schutterij.

Schutterij St.-Paulus Vaals beschikt thans over twee sites; een waarop de drumband centraal staat en nu is er een tweede site waarop we de gehele schutterij in volle glorie kunnen aanschouwen.

De nieuwe site is op te roepen via www.vaals.net/schutterij.

St.-Catharina Weert 1480

De H.K. (harde kern) verzamelt zich op vrijdagavond bij café de Tramhalt om met Leentje van de Kruijs haar zestigste verjaardag te vieren. De sfeer, is zoals gebruikelijk, uitbundig. Hoogtepunt van de avond vormt de uitreiking, door daeke Bert, van het Catharina-wiel; de hoogste onderscheiding die het gilde uitreikt aan meer dan verdienstelijke leden.

Leentje verzorgt de was. Na elk optreden van ons gilde ligt me daar een berg was waar een half kindertehuis mee bediend kan worden. Nog maar niet te spreken hoe de kostuums, sjerpen, kragen en andere kledingstukken soms achtergelaten worden. Na compleet vergend van het OLS teruggekeerd te zijn, begint dan de ondankbare taak van de stille werksters achter de schermen.

Bij een volgend optreden vinden we het o zo vanzelfsprekend dat de uitrusting er weer op en top bij ligt. Zonder mopperen, hooguit een beetje binnensmonds, worden de

Met het aannemen van het verenigingsvaandel is het commando van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland in handen van Pierre Stienen.

knopen weer aangenaaid en het nodige herstelwerk verricht. Leentje is zichtbaar onder de indruk van de bemoedigende toespraak van de daeke, traantjes staan als dank in haar ogen.

St.-Martinus Houthem II

Het klaoenkorp van schutterij St.-Martinus Houthem St.-Gerlach nam op 5 januari afscheid van haar aanvoerder Pierre Dullens. Als opvolger hebben de leden unaniem de slagwerker en schuttersmuzikant Frans Wessels gekozen. Samen met Frans gaat St.-Martinus beslist haar successen voortzetten.

12 jaar lang was Pierre de katrekker van het klaoenkorp. Onbetwist hoogtepunt was de concoursdeelname met promotie en het daaropvolgende Limburgse kampioenschap in 1998 en als kroon op het werk het nationaal kampioenschap in 1999. Pierre heeft nu een officiersrang gekregen binnen zijn schutterij; hij is benoemd tot luitenant-kolonel.

St.-Sebastianus Oost-Maarland

Zaterdag 20 januari. Tijdens het jaarlijkse St.-Sebastianusfeest werd de gezellige stemming plotseling verlamd door de aankondiging van commandant/voorzitter Gerard Odekerken dat hij de functie van commandant per 21 januari 2001 zou neerleggen. Ofschoon Gerard het duidelijk moeilijk had om het commando van zijn schutterij over te dragen, had hij alle begrip voor de bepalingen in het huishoudelijk reglement van zijn schutterij die zeggen dat de commandant bij het bereiken van de 55-jarige leeftijd de functie van commandant van de schutterij moet overdragen.

In zijn terugblik keek Gerard Odekerken terug op 15 jaar commandant-zijn. Absolute hoogtepunten waren het moment dat Paus Johannes Paulus over de vlag van de Oost-Maarlandse schutterij liep en niet te vergeten het bezoek van Koningin Beatrix in 1991 aan Oost-Maarland. Gerard Odekerken viel toen de eer te beurt om Hare Ma-

jesteit bij die gelegenheid te mogen begroeten.

Door het overdragen van de fluit aan secretaris Pierre Stienen heeft de schutterij weer een commandant voor de komende jaren. Dit biedt Gerard Odekerken alle gelegenheid om de 2^e commandant op te leiden in zijn geest tot commandant van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland. Als dank ontving de scheidend commandant een gouden fluit met inscriptie. Tijdens het verdere verloop van de feestavond werden een aantal mensen opgenomen in de eigen orde van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland. Scheidend burgemeester Cortenraad werd benoemd tot erelid van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland.

Prins Carnaval

Voorzitter Martin Roodink van schutterij St. Brigida Noorbeek is dit jaar de nieuwe prins van de Carnavalsvereniging de Hèvers van Noorbeek. Op de vorstelijke ladder doet Martin na het koningschap en het behaalde keizerschap nu een stapje terug door prins te worden. En om de gewetensvraag te stellen: wordt het keizerrijk Noorbeek tijdens de dolle dagen nu een eenvoudig prinsenrijk?

Heemkunde schrijft schuttersgeschiedenis

De Schimmertse Heemkundevereniging zal op 27 maart het boek met de geschiedenis van de schutterij St. Sebastiaan Schimmert presenteren. Hieraan is een grondige studie in diverse archieven en bibliotheken voorafgegaan.

De schuttershistorie werd geschreven door drs. Jean Wiekken, secretaris van de Heemkundevereniging en tevens officier der schutterij St. Sebastiaan. Het initiatief was eerder genomen door dhr. J. Kunkels, beschermheer van de schutterij. Naar aanleiding hiervan ging de Heemkundevereniging aan de slag met het bronnenonderzoek.

Het 128 pagina's tellende boek geeft een uitvoerige studie van de voorhanden bronnen weer. Daar waar de bronnen van de Schimmertse schutterij ontoereikend zijn om er een compleet beeld van de tijd van te schetsen worden vergelijkingen getrokken met Meerssen en andere omliggende dorpen.

Uitvoerig wordt het protest van een adellijke heer in 1683 aan de bisschop van Roermond over het vogelschieten in Schimmert besproken.

Ook wordt veel aandacht besteed aan de processen over het schuttersbezit in de 19e eeuw, hetgeen de schutterij uiteindelijk kapot heeft doen gaan. In 1894/1895 kwam er een heropleving die enige tijd stand hield. Wederom een heroprichting in 1957 met de zeer opmerkelijke en herkenbare uniformen van Charles Eyck.

Aldus wordt de volledige geschiedenis beschreven tot heden toe, waarbij tevens een algemene karakteristiek gegeven wordt van de hedendaagse activiteiten en hun historische inbedding en de schuttersfeesten, waar Schimmert bij tegenwoordig is.

Zoals gezegd vindt op 27 maart de presentatie van het boek plaats: het eerste exemplaar zal dan door de Heemkundevereniging worden overhandigd aan het bestuur van de schutterij.

De uitgave telt 128 pagina's, waarvan 16 pagina's in kleur en is geïllustreerd met veel foto's. Het boek kost f 24,75 [over te maken op rekeningnummer 146421728 tnv. Heemkundevereniging Schimmert] en is te bestellen bij de secretaris van de Heemkundevereniging, de schrijver Jean Wiekken, via tel. 045-4041866.

Luc Wolters.

St. Sebastiaan Schimmert geboekstaafd door schutterij-officier Jean Wiekken, tevens secretaris van de Heemkundevereniging. De schutterij presenteert zich hier tijdens een schuttersfeest van de bond Gerardus te Sweikhuizen, 1998.

WIJ FELICITEREN

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Op 8 december werd Mevrouw **Beeltje Duijndam-Rietman** (67) uit Weert opgenomen als Lid in de Orde van Oranje Nassau. De koninklijk onderscheiding werd haar opgespeld door Burgemeester Karel Maajoer. Mevrouw Duijndam heeft vele bestuurlijke verdiensten en is al jaren actief als jurylid van de schuttersbond E.M.M. en het OLS.

Op vrijdag 22 december heeft burgemeester Fons Jacobs van Brunssum aan Mevrouw **N.H. Janssen-Arens** (83) een koninklijke onderscheiding uitgereikt. Mevrouw Janssen is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Mevrouw Janssen-Arens heeft zich jarenlang ingezet voor de Brunssumse samenleving. Zo organiseerde zij activiteiten voor schutterij St.-Gregorius de Grote Brunssum in de periode 1982-1999 en was zij ook actief op het gebied van fondsenwerving voor deze schutterij.

Twee 'koninklijke' leden in Eys

Bij het in januari gehouden patroonsfeest van schutterij St. Sebastianus Eys werd een vijftal jubilarissen gehuldigd: Jo Lahaye, 25 jaar lid; zijn zoon Tom Lahaye, eveneens 25 jaar lid en voorts drie robijnen jubilarissen, te weten de luitenants Sjang Sleypen en Hub Schijen en de 90-jarige oud-voorzitter Jef van Loo, kolonel b.d. alle drie 40 jaar lid. Na de interne huldiging werden alle jubilarissen door bondsvoorzitter Jacob Gorissen onderscheiden met de zilveren of gouden medaille van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie.

Na de traditionele mis voor de levende en overleden leden van de schutterij op zondagmorgen was er sprake van een bijzondere gebeurtenis, met name voor de twee in lidmaatschapsjaren oudste leden: kolonel Antoon Conraads, 62 jaar lid, en generaal Johan Eykenboom, 53 jaar lid. Waarnemend burgemeester C. Nuytens van Gulpen-Wittem bracht hen de boodschap van Hare Majesteit de Koningin over om beiden als lid op te nemen in de Orde van Oranje Nassau.

Kolonel **Antoon Conraads** is sinds 1938 lid van de schutterij. Hij stamt uit een echte schuttersfamilie. Zijn vader en broers waren eveneens bij de schutterij aangesloten. Hij begon in 1938 als geweerdager en is inmiddels opgeklommen tot de rang van kolonel en is als zodanig het oudste actieve lid. Hij was vier maal koning, in 1951, 1960, 1983 en 1984. Antoon staat bekend als een echte stemmingmaker, met grimassen en gezang. Hij is gedurende 40 jaar bestuurslid geweest, bezoekt de zieken binnen de vereniging en de

begrafenissen binnen de schuttersbond. Antoon is een keiharde werker, die jarenlang oud ijzer, statiegeldflessen, lood en oud papier heeft verzameld. Ook heeft hij veel tijd gestoken in het schietmateriaal als kogelgieter, bij het plaatsen van de boelen en het maken van de koningsvogel.

Generaal **Johan Eykenboom** (71) is sinds 1947 lid van de schutterij van Eys. Johan was koning in 1955 en 1957. In 1962 is hij benoemd in de hoogste militaire rang van generaal en met bijna 40 jaar is hij een van de langst fungerende generaals binnen het schutterswereldje. In de jaren vijftig was Johan bestuurslid en trad in 1959 zelfs een jaar op als waarnemend voorzitter. Bij alle grotere en minder grote schuttersfeesten in Eys was Johan de aangewezen persoon om op technisch-uitvoerend vlak de terreinen in te richten, feesttent en schietbomen te plaatsen. Ook heeft hij jarenlang de caravan naar de schuttersfeesten gereden en het materiaal beheerd en verhuurd. Hij heeft jarenlang in het zestal geschoten, dat onder meer het OLS in 1972 en 1982 won.

De twee leden met de langste staat van dienst binnen schutterij St. Sebastianus Eys werden opgenomen in de Orde van Oranje Nassau. Rechts kolonel Antoon Conraads en midden generaal Johan Eykenboom. Links mevrouw Eykenboom.

Investituur Edele Eed-Broederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus.

In de overvolle Stramproyer parochiekerk, vond op zondag 21 januari de investituur plaats van de Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus.

OLS-moderator Mutsaerts ging voor in de H. Mis, daarbij geassisteerd door de pastoor van Stramproy en Deken van de Valk.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Orde werd ook een vrouw opgenomen.

Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus schreef geschiedenis door een vrouw in haar orde op te nemen.

Opgenomen als schutsbroeder: Piet Bisschops (47), secretaris St.-Mauritius Strucht en paradecommandant OLS; Jan-Jozef Degens (73), St.-Sebastianus Spekholzerheide; Jan Dols (57) St.-Joseph Sweikhuizen; Jacob Gorissen (59), voorzitter Kon. Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal, voorzitter Zuid-Limburgse SchuttersBond, bestuurslid OLS-Federatie; Matheus Hanssen (48) schutterij St.-Antonius Altweerterheide, secretaris Schuttersbond Eendracht Maakt Macht; Lambert Heijlen (53), secretaris St.-Barbara Tungelroy; Kanders Johannes-Gerardus (69), St.-Petrus & Paulus Susteren; Michels Jos (59), voorzitter OLS stuurgroep Bocholt en Kaulille, voorzitter stichting Steun aan het Schutters- en Gildewezen in de beide Limburgen; Pastoor Paul Pisters (67), schutterij St.-Urbanus Montfort; Gerardus Roumen (67), St.-Michaël Ool; Tim Schmitz (55), voorzitter Sectie Jury stichting SAS, bestuurslid OLS-Federatie; Nicolaas Spittler (63), St.-Sebastian Heerlerheide; Dré Timmermans (63), voorzitter St.-Anna Maasbree en Joseph Timmermans (59), Prins Hendrik St.-Odiliënberg.

Opgenomen als schutsvrouw: Mevrouw Riet Fleuren-Swinkels (63), voorzitter St.-Thomas van Aquino, Voorzitter stichting Limburgs Dames Schuttersfeest en 2e secretaris Stichting SAS.

Opgenomen als officier: Maurice Didden (60), vice-president OLS-Federatie en bestuurslid van de stichting SAS; Egbertus Raatjes (75), beschermheer van de schutterbond Eendracht Maakt Macht.

Bevorderd tot officier: Theo de Bie (64), voorzitter schuttersbond Berg en dal, schutterij St.-Brigida Noorbeek en bestuurslid van de OLS-Federatie; René Masesen (53), voorzitter St.-Martinus Niel-bij-As, bestuurslid schuttersbond Maas en Kempen en bestuurslid OLS-Federatie; Louis Litjens (53), voorzitter Kon. Schutterij St.-Lambertus Helden, voorzitter Schuttersbond Juliana en bestuurslid en penningmeester OLS-Federatie.

Koningen en koningsparen

Frans en Marja Beaumont St.-Joseph Buchten
Drees Brasseé St. Joseph Waubach
Huub Cohen en Hetty Merckelbagh St.-Laurentius Bocholt (109e sch)
P. Hanssen St.-Lambertus Neeritter (100 sch)
Hans Relouw St.-Jan Grubbenvorst (rectificatie)
Hub Seyben met als koningin dochter Riny

JUBILARISSEN

12½-jarige lidmaatschap

Annemiek Botty	St.-Martinus Houthem
Tonie Haagmans	St.-Martinus Houthem
Marlies Heijnen-Meerts	Tambour-maitre St.-Rosa Sittard

Marlies Hoen	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
--------------	---------------------------------

Thea Lodewick	St.-Martinus Houthem
Corrie Mulkens	St.-Martinus Houthem
Hanneke Pastwa	Lid drumband St.-Rosa Sittard
Wil Pastwa	Comandant St.-Rosa Sittard
Maria Seyben	St.-Martinus Houthem
Piet Teheux	St.-Martinus Houthem
Els Vergoossen	Marketentster St.-Rosa Sittard

25-jarig lidmaatschap

L.H.A. Amendt	St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo
J. Baens	St.-Hubertus Manestraat
J. Beijnsberger	St.-Hubertus Manestraat
R. Berger	St.-Martinus Niel bij As
G.H. Bots	St.-Nicolaas Meyel
Marion Briels-Caris	St.-Oda Boshoven
T. Creemers	St.-Hubertus Manestraat
L. Geebelen	St.-Sebastianus Dorne
A. Geelen	St.-Petrus Roggel
R.G.E. Habets	St.-Petrus Klimmen
H. Harren	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
K. Hermans-Beelen	St.-Cornelius Swartbroek
M.J.A. Hermans	St.-Nicolaas Heythuysen
J. Heijmans	St.-Petrus Roggel
Twan Hompes	St.-Oda Boshoven
Jan Jacobs	St.-Oda Boshoven

*Tijdens de patroonsviering werd Theresiane Klippert
3x onderscheiden.*

Th.J.A.T. Klippert- Heugen	St.-Sebastianus Oost-Maarland
H.W.E. Knops	St.-Sebastianus Herkenbosch
Th. Kunnen	St.-Mon. en Gond.Rotem
H. Kunnen	St.-Mon. en Gond.Rotem
Jo Lahaye	St.-Sebastianus Eys
Tom Lahaye	St.-Sebastianus Eys
S.C.J.G. Lambij	St.-Sebastianus Klimmen
P. Lamerichs	St.-Mon. en Gond.Rotem
M.W.H. Lebens-Pijpers	St.-Martinus Holtum
Fr. Leenders	St.-Mon. en Gond.Rotem
J. Leenders	St.-Mon. en Gond.Rotem
K. Leyssen	St.-Mon. en Gond.Rotem

C.M.J. Linssen	Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
G.H.H.	Lutters St.-Nicolaas Meyel
J.G.H. Mans	St.-Urbanus Montfort
M. Meuleners-Meisen	St.-Jan Nieuwstadt
H.G.S. Meijers	St.-Antonius Sleek-Echt
J.A. Moonen	St.-Brigida Noorbeek
J. Mooren	Breidelzonen Kessenich
L.M. Muijtjens	St.-Sebastianus Klimmen
Marij Nakken-Schreurs	St.-Sebastianus Heel
J. Pouls	St.-Hubertus Manestraat
H.J.E. Ramakers	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
W. Rijks-Timmermans	St.-Nicolaas Heythuysen
P.A.M.W. Schell	St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo
J.M.G.	Schijven St.-Nicolaas Meyel
J.C.G.M. Strijbos	St.-Nicolaas Meyel
H.Ch.M. Tabbers	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
A. Teeuwen-Janssen	St.-Hubertus Kessel
A.H.J.	Tulkens St.-Nicolaas Meyel
J.M.L. Verspae	St.-Monulphus en Gondulphus Berg en Terblijt
P.J.G.H. Vestjens	St.-Antonius & Petrus Baarlo
B. Vossen	St.-Petrus Roggel
J. vandeWinkel	St.-Hubertus Manestraat
M.I.C.	Zeijen-Cremers St.-Nicolaas Susteren

40-jarig lidmaatschap

J.Th.M. Beurskens	St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo
T. Bol	St.-Hubertus Kessel
J. L'Espoir	St.-Martinus Holtum
J.H. Feller	St.-Leonardus Panningen
J.E.W. Gorissen	Kon St.-Sebastianus Voerendaal
Jan Haagmans	St.-Martinus Houthem
Richard Huynen	President Jonge en Oude Nobele Valkenburg
H.H. Jeurissen	St.-Joseph 1886 Koningsbosch
B. Knippenberg	Breidelzonen Kessenich
Jaak van Lierop	St.-Oda Boshoven
Jef van Loo	St.-Sebastianus Eys
J. Maenen	St.-Martinus Niel bij As
J. Roosen	St.-Sebastianus Dorne
Hub Schijen	St.-Sebastianus Eys
Harry Schurgers	St.-Martinus Houthem
Sjang Sleypen	St.-Sebastianus Eys
Frans Smeets	St.-Oda Boshoven
Sjef Smeets	St.-Oda Boshoven
H.W. Storms	St.-Ansfried Thorn

50-jarig lidmaatschap

G.L.J. Boumans	Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
J.A. Claessen	St.-Sebastianus Herkenbosch
J. Ferson	St.-Martinus Niel bij As
M.J.M. Gorissen	Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
G. Peeters	St.-Petrus Kelpen-Oler
H. Puts	St.-Petrus Roggel
G. Simons	St.-Petrus Roggel
M. Simons	St.-Petrus Roggel
P.J. Tholen	St.-Petrus Roggel
L. Timmermans	St.-Hubertus Manestraat

WIJ GEDENKEN

IN MEMORIAM CHRIS PETERS,

ere-bestuurslid en ere-voorzitter van St. Martinus Horn. Geboren 1 augustus 1899, overleden op 101-jarige leeftijd op 21 november 2000. Onderscheiden met de zilveren en gouden OLS-speld met kroontje. Voor zijn vele verdiensten werd hij onderscheiden met de Eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Begraven met schutterseer op maandag 27 november, nadat hij meer dan 83 jaar lid was van de Hornse schutterij.

Chris Peters heeft het unieke volbracht: te leven in drie eeuwen. Geboren in 1899 heeft hij nog net een vleugje van de 19e eeuw meegekregen, hij overleefde de gehele 20e eeuw en overleed in november 2000, waardoor hij ook de aanzet van de 21e eeuw meemaakte. De oude baas realiseerde zich dit terdege, had het zelfs als laatste wens op zijn verlanglijstje staan. Chris of "Chrisje van de Kemp", zoals hij genoemd werd, was zowel politiek actief, als bij diverse verenigingen, waaronder schutterij St. Martinus Horn een vooraanstaande rol speelde. Zijn vader was al lid van de Horner schutterij en dat Chris er aanleg voor had, bleek pas bij zijn militaire dienstplicht. Hij kwam tijdens de Eerste Wereldoorlog in dienst en werd binnen de kortste tijd de beste schutter van de compagnie. Daarop meldde vader zijn zoon op 18-jarige leeftijd ook bij de schutterij aan. Door zijn schietkwaliteiten kon Chris uitkomen in het eerste zestel, waardoor hij tot vijftig maal toe voor Horn op het OLS schoot als achteropsjöt. Het meeste succes daarbij boekte hij in 1950 toen Chris deel uitmaakte van het zestel dat het OLS in Asenray won en daarmee de Ouwe Limburger naar Horn haalde. De OLS-winst is hem bijgebleven, na het feest was Chris zes weken ziek van het bier. Het bier liet Chrisje pas staan toen de dokter het hem op 80-jarige leeftijd verbood, omdat hij dan honderd zou worden. En de dokter kreeg gelijk. Langzaam klommen de jaren tot hij respectabele verjaardagen mocht vieren. Inmiddels had hij al een zeer verdienstelijk leven achter de rug. Hij was metselaar en ging hiermee door nog tot na zijn pensionering, waarbij hij zijn gage afstemde op de portemonnaie van de opdrachtgever: was die rijk, dan betaalde hij ook meer. Op zijn 80e stopte hij met werken om zich toe te leggen op de moestuin. Zeventien jaar zat hij onafgebroken in de gemeenteraad en was in de periode 1958-1962 wethouder. Voor deze en andere verdiensten werd hij benoemd tot ereburger van de gemeente Horn. Hij werd onderscheiden met de zilveren eremedaille in de Orde van Oranje Nassau in goud. Ook binnen de schutterij was hij meer dan alleen schutter. Hij was een tijdlang buksmeester en tevens lange tijd voorzitter. Na zijn voorzitterschap werd hij benoemd tot erevoorzitter en werd zelfs een schiettrofee ingesteld, die zijn naam droeg. Chris Peters kon zich tot op hoge leeftijd goed redden: op zijn 92e schoot hij nog en las de krant zonder bril. Met het forse stijgen der jaren vierde hij bijzondere lidmaatschappen: in 1998 was hij 80 jaar lid van St. Martinus Horn en dus ook van de OLS-Federatie. Uiteindelijk zouden hier nog drie jaartjes aan toegevoegd worden. Het bereiken van de leeftijd van 100 jaar was een mijlpaal, alhoewel de eeuweling moeijikheden met de ogen had.

Chris Peters met dochter in 1998.

Zelf omschreef hij het als volgt: "Ich klaag neet. Bun kerngezond mër herstikke versjlete". Het rijke nageslacht van 10 kinderen, 21 kleinkinderen en nog meer achterkleinkinderen droeg hem op handen. Chris Peters overleed na een rijk en welbesteed leven met 101 levensjaren, waarvan hij 83 jaar lang een fervent schutter was.

Luc Wolters.

Sjra Stals, ruim 40 jaar lid en ere-voorzitter van St.-Barbara Leveroy, waarvan 16 jaar als voorzitter. Overleden op 28 november in de leeftijd van 73 jaar.

IN MEMORIAM SJRA STALS

Gerard, of liever Sjra Stals trad toe tot schutterij St. Barbara Leveroy als twintiger in het begin van de jaren zestig. Hij had een meelbedrijf in Leveroy overgenomen, maar was afkomstig uit Swartbroek. Daar was hij ook een aantal jaren bij schutterij St. Cornelius. Sjra was een broer van Lei Stals, oud OLS-president. Sjra Stals ging bij de schietploeg van de schutterij, die indertijd zeer goede resultaten boekte door tot drie maal toe in de jaren zestig het Oud-Limburgs te winnen. Sjra kwam op het eerste zestel, vlak na de laatste OLS-winst 1967 en hield ettelijke decennia deze plaats bij de schutters. Allengs begon hij zich ook voor de politiek te interesseren en vooral op dat vlak zou hij zich vooral ontwikkelen. In 1966 kwam hij voor 't eerst in de gemeenteraad, omdat hij de enige kandidaat was van de kern Leveroy voor de gemeenteraad van Nederweert.

Sjra Stals.

Na 13 jaar raadslidmaatschap was hij in 1979 te porren voor een wethoudersfunctie, waarbij hij in de loop der jaren de portefeuilles Openbare Werken, Milieu en Sociale Zaken had. Hij wordt gekenmerkt door een kordaat optreden en was begaan met de sociaal zwakkeren. In 1982 trad hij toe tot het CDA. Met zijn drukker wordende werkzaamheden voor de raad wisselde hij ook van beroep: de graanhandel werd gesloten en Stals werd makelaar, mede uit interesse voor het juridische in deze functie en omdat een en ander eenvoudiger te combineren was met zijn functie als wethouder. Voor zijn vele verdienstelijke raadswerk is Sjra Stals in 1989 onderscheiden met de eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau. Bij gelegenheid van zijn zilveren lidmaatschap van de raad ontving hij de erepenning van de gemeente Nederweert [1991]. Hij heeft zich ook altijd sterk gemaakt voor Leveroy: in 1973 was hij mede-initiatiefnemer bij de realisatie van het gemeenschapshuis en bovendien lid en adviseur van de gemeenschapsraad, eveneens in Leveroy. Binnen de kern "Leivere" ging hem met name schutterij en drumband St. Barbara ter harte, waar hij ettelijke decennia lid van was. Sinds 1979, toen hij ook wethouder werd, was hij voorzitter van de schutterij. De voorzittershamer zou hij maar liefst 16 jaar hanteren, Vier periodes als voorzitter, waarin zich veel afspeelde: de realisatie van het nieuwe onderkomen aan de Sillenhoek en het opstarten van de plaatselijke loterij, die inmiddels een belangrijke inkomstenbron voor de schutterij is. Ter afsluiting van zijn voorzitterschap werd hij benoemd tot ere-voorzitter [1994]. Ook na die tijd deed hij op de vergaderingen nog altijd zijn zegje. Sjra Stals vierde in het begin van 2000 zijn 40-jarig lidmaatschap van de schutterij. Hij overleed onverwacht op 73-jarige leeftijd en wordt herinnerd als gewaardeerd wethouder en schutterijvoorzitter.

Luc Wolters.

Wiel van Rijn, 55 jaar lid van het Akkermansgilde Venlo. Was jarenlang vooropschutter op het OLS en de bondsfeesten. Overleden op 29 november in de leeftijd van 78 jaar.

Piet Heijnen, Tweede luitenant, penningmeester en 'kartrekker' van St.-Martinus Houthem St.-Gerlach en penningmeester van de RK Zuid-Limburgse SchuttersBond. Overleden op 8 december.

IN MEMORIAM PIET HEIJNEN

Op 8 december 2000 overleed op 59-jarige leeftijd Piet Heijnen, penningmeester en 2e luitenant van schutterij St.-Martinus Houthem St.-Gerlach en bondspenningmeester van de RK ZLSB. Piet was een geboren en getogen Houthemenaar én een verenigingsmens.

In 1983 werd Piet lid van onze in de functie van bieelman, hiermee zou hij samen met zijn bebaarde collega's de navolgende jaren veel prijzen in de wacht slepen. Enkele jaren later trad Piet toe tot het bestuur waarbij hij de functie vervulde die hem het meest na aan het hart lag, n.l. die van penningmeester. Een taak die hij met grote deskundigheid en gevoel voor perfectie uitvoerde.

Piet had zijn zaken uitstekend georganiseerd en hij overzag de hele situatie van de schutterij met haar verplichtingen, niet alleen op de korte maar ook op de langere termijn. Met zijn inzichten wist hij de financiële situatie van de schutterij te verstevigen. Hij was een perfecte financieel manager. Hij trok veel werk naar zich toe, want hij had maar één passie: de schutterij. De organisatie van de schutterij was voor hem bijna een professioneel bedrijf.

Veel genoegen beleefde hij aan de Centurio's; sinds 1991 een grote club van sponsors voor de nieuwe uniformering van de schutterij in het jubileumjaar 1999. Hij was een van de initiatiefnemers van deze club. Zijn bestuurlijke kwaliteiten kwamen ook zeer goed van pas bij de organisatie van het 4^e eeuwfeest van schutterij St. Martinus, hij was daarbij de grote motor achter de schermen. Van het reeds 1½ jaar in het vooruit plannen en opbouwen van het droomfeest in 1999 en de vele hoogtepunten heeft hij intens genoten.

Piet genoot ook van het vertrouwen dat de leden van de schutterij in zijn deskundigheid stelden. Binnen de schutterij had Piet veel taken, grote en kleine: hij was o.a. enthousiast mederedacteur van het verenigingsblad "Sjötterskâl", organiseerde de verenigingslotto en regelde namens de schutterij optredens, schietwedstrijden en mini-schuttersfeesten voor gasten van diverse grote hotels uit de omgeving. Met plezier liet hij de gasten dan kennis maken met het Limburgse Schutterswezen. Piet had een opgeruimd karakter, een groot gevoel voor humor en het hart op de juiste plaats. Hij was zeer begaan met het wel en wee van schutterij St.-Martinus. De leden vroegen zich wel eens af wat hij niet deed. Alsof hij niet genoeg te doen had, was Piet ook nog penningmeester van de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond. Ook deze taak heeft hij met grote deskundigheid en enthousiasme vervuld. Twee keer was Piet koning van schutterij St.-Martinus. De eerste keer in 1993 en de tweede keer als millenniumkoning in 2000. In 1993 droeg hij het koningschap zeer waardig uit en behaalde op de schuttersfeesten vele prijzen. Dat wilde hij afgelopen jaar graag herhalen maar zijn gezondheid ging zodanig achteruit dat hij in overleg met het bestuur een reservekoning moest aanwijzen.

Piet Heijnen.

Op de schuttersfeesten van 2000 was hij als toeschouwer/bondsbestuurder telkens slechts een poosje aanwezig en zag dan trots "zijn" schutterij St.-Martinus voorbijtrekken. Het deed hem echter tegelijk pijn dat hij niet kon meelopen met zijn schutters.

Op 14 juli 2000 nam Piet na een dienstverband van 40 jaar afscheid van zijn werkgever Zorgverzekeraar VGZ. Het bestuur en een grote afvaardiging van de leden van schutterij St.-Martinus waren samen met het bondsbestuur aanwezig op de afscheidsreceptie van Piet in Eindhoven. Tot zijn zeer grote verrassing bracht de volledige schutterij hem en zijn familie twee dagen later een serenade tijdens het VGZ-afscheidsdiner in Château St. Gerlach.

In zijn hart had Piet een speciale plaats voor het klarenkorps van schutterij St.-Martinus en was dan ook jarenlang elke vrijdagavond aanwezig tijdens de repetitie en kon erg genieten van de vele jeugdige muzikanten en hun successen. Hij had daarom nog zo graag zijn kleinzoon Marlon gezien als tamboer van schutterij St.-Martinus.

Ondanks zijn ziekte kwam het overlijden van Piet toch nog onverwacht. Een uur voor zijn plotselinge dood op 8 december was hij nog met de voorzitter in gesprek over wat er de komende tijd te doen stond. De verslagenheid onder zijn schuttersvrienden was dan ook zeer groot toen zij tijdens de wekelijkse repetitie van zijn overlijden vernamen. Een groot schutter en een goede vriend ging van ons heen.

Op uitdrukkelijk verzoek van de familie werd het een begrafenis zonder schutterseer. Zijn schuttersvrienden van St.-Martinus en afvaardigingen van Zuid-Limburgse schutterijen waren echter op woensdag 13 december 2000 in grote getale in burger aanwezig.

Tijdens de uitvaartdienst werd Piet herdacht door schutterijvoorzitter Clement Botty die zijn toespraak eindigde met de woorden: "Piet, veer misse dich noe al". Wij wensen zijn echtgenote, dochter, schoonzoon, kleinzoon en overige familie heel veel sterkte om dit zware verlies te verwerken. Piet rust zacht.

Arno Roeloffzen / Maurice de Lange.

IN MEMORIAM KAREL NIEWEG

Nadat hij al verschillende jaren in Helden woonde, werd hij in 1976 lid. Voorheen was Karel vele jaren lid van schutterij St.-Antonius Tegelen. De laatste jaren dat Karel in Tegelen woonde, was hij voorzitter van die schutterij.

In het begin moest hij zich aanpassen aan het gilde. "Bij ons in Tegelen", was een gezegde wat hij nogal vaak gebruikte. Het schuttersbloed kroop echter waar het niet gaan kon en dus stelde hij alles in het werk om zo goed mogelijk te functioneren binnen het gilde. In 1978 werd hij koning van het gilde en volgde daarmee Piet Manders op. Trots was hij als een pauw omdat hij als Tegelse koning was geworden van het gilde. Wijlen Ves Jacobs maakte een foto waarop Karel staat als koning samen met zijn Truus; zij waren het eerste koningspaar van het gilde. Maar ja, dat kon toen nog niet. De foto werd gemaakt in het park van de villa van de familie Haffmans. Karel behaalde als koning de volgende prijzen: twee eerste en twee tweede prijzen.

Vanaf 1976 tot aan zijn overlijden was Karel geüniformeerd lid. Van 1979-1983 was hij commandant, daarna reserve-commandant. In 1978 werd Karel bestuurslid. Bij zijn afscheid in 1997 werd hij benoemd tot ere-bestuurslid. In 1982 nam Karel het secretariaat over van Louis Bouten, reorganiseerde het archief en sloeg alles op in ordners. In zijn woning had hij een aparte kamer waar hij vele uren doorbracht voor zijn gilde. Vooral in 1988, bij de voorbereiding van 425 jaar St.-Lambertus Helden, heeft Karel bergen werk verzet. Hier had hij ook veel gedoe met typemachines; later kwam er een kopieermachine voor het gemak. Karel was ook iemand aan wie je iets kon overlaten, je hoefde niet bang te zijn dat het niet werd uitgevoerd, ook al kostte het hem de grootste moeite.

Karel Nieweg.

Vanaf 1984 stak Karel veel tijd in 'het sjuttersbledje'; eerst met Louis Litjens en later met Guus Niessen. De teksten kwamen in hoofdzaak van zijn hand. Guus heeft Karel leren werken met de computer; een Commodore 64.

Vele uren heeft het Karel en Guus gekost om met die computer om te leren gaan, maar ze gaven de moed niet op. Omdat Karel zo gehecht was aan zijn computer, gaf het gilde de computer om niet aan Karel. De laatste jaren was Karel nog zeer actief voor het gilde; hij was lid van de schietcommissie, stak de latten van de kogelvanger vol met kleine bolletjes, had altijd tijd voor een praatje met de leden en was bijna altijd aanwezig als er wat te doen was van het gilde. Ook op zondagmorgen in het gildehuis en op de dinsdagavonden bij de repetitie van de tamboers. Verder heeft Karel vanaf 1981 in de Dorper commissie gezeten (drietallen wedstrijd).

In 1993 werd Karel onderscheiden met de zilveren OLS-onderscheiding. Tijdens de OLSn in Landgraaf en Brunssum was Karel onze vooropschutter.

Dankbaar voor datgene wat Karel voor het gilde heeft betekend, hebben wij op donderdag 14 december met schutterseer afscheid van hem genomen.

Het Koninklijke Schuttersgilde St.-Lambertus wenst de familie Nieweg veel sterkte toe om dit verlies te kunnen dragen.

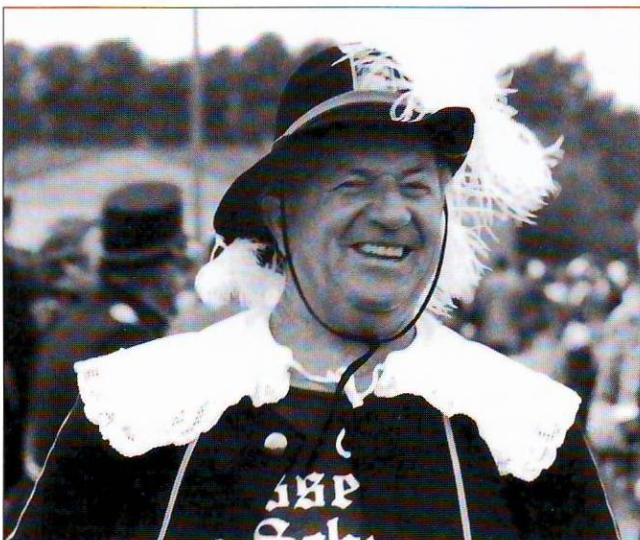
Het bestuur van de
Kon. Schuttersgilde St.-Lambertus Helden.

Zef Habets, ruim 48 jaar lid van St.-Martinus Vaesrade, vanaf 1993 rustend lid. Overleden op 14 december in de leeftijd van 79 jaar, begraven met schutterseer op 19 december.

IN MEMORIAM PIETJE STROUS

Tweede Kerstdag bereikte ons het bericht dat Pietje Strous dood was gevonden tussen een van zijn twee grootste hobby's; de duiven. Voor ons als leden van de Bussen Schutten was het een complete verrassing. Wij wisten wel dat Pietje met zijn gezondheid sukkelde, maar dit ... nee. De laatste jaren zagen wij hem minder als vroeger. Optochten lopen kon hij niet meer. Maar als je hem vroeg om ergens zijn medewerking aan te verlenen, stond hij bij wijze van spreken al in uniform klaar. Zo was hij enkele weken voor zijn dood nog een van de afgevaardigden van onze schutterij tijdens de begrafenis van Chrisje Peters in Horn.

Velen in de Limburgse Schutterswereld kenden Pietje; vooral de oudere garde. Zijn humor stond wijd en zijd bekend. Hij kon met schitterende uitspraken voor de dag komen.

Wanneer Pietje een bepaalde mening over iets had, dan moest je goede huize komen om zijn mening uit het hoofd te praten.

Iedere zaterdag woensdag was hij present tijdens de VUT-middag. Het koningschieten sloeg hij niet gemakkelijk over. Een schietgebeuren waarvan hij genoot, zeer in het bijzonder wanneer hij zag dat jongeren misten en naar uitvluchten zochten om hun misser te rechtvaardigen.

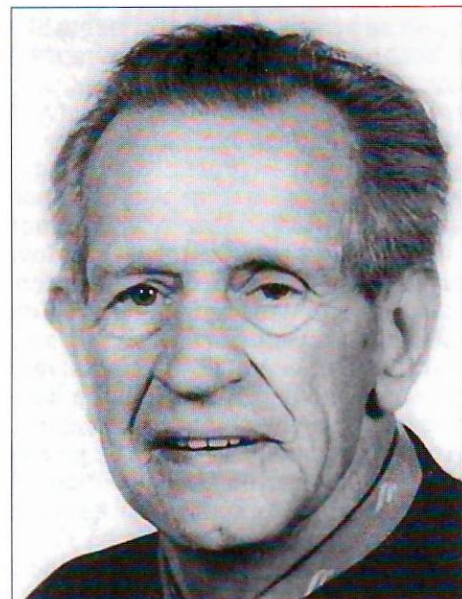
Pietje schoot raak. "Recht op die pens haoje jong," was zijn devies. Niemand had er vreemd van staan en kijken wanneer Pietje in het jaar 2000 koning was geworden. Hij schoot met de laatste kanshebbers mee, maar toen miste hij (bewust?). Wij zullen het nooit meer kunnen vernemen uit zijn eigen mond. Pietje overleed in de leeftijd van 76 jaar. In hem verliezen wij een markante schutter die in de jaren 1966, 1967 en 1990 koning was van onze schutterij.

Dat hij moge rusten in vrede.

Bestuur Bussen Schutten Neer.

Keub Roumen, erelid en ruim 64 jaar van St.-Sebastianus Herkenbosch. Overleden op 2 januari in de leeftijd van 89 jaar.

Toon Billekens, 32 jaar lid van het Akkermansgilde Venlo. Overleden op 18 januari in de leeftijd van 70 jaar.

Toon Billekens

IN MEMORIAM TOON BILLEKENS

Op 18 januari overleed Toon Billekens. Toon genoot van het leven, hield veel van zijn Netteke en van zijn kinderen en de aanhang en natuurlijk van zijn kleinkinderen die alles voor hem waren. Hij was trots op zijn koninklijke onderscheiding, zijn ere-voorzitterschap van het Akkermansgilde en het feit dat hij werd uitgeroepen tot Venlonaar van het jaar. Zijn hert en ziel lagen bij het Limburgse Schutterswezen.

Toon heeft zich 24 jaar als voorzitter van het Akkermansgilde ingezet en onder zijn voorzitterschap ontwikkelde het gilde zich tot een instituut dat niet meer weg te denken is uit de Venlose gemeenschap. Hij werd 32 jaar geleden lid. In al die jaren wist hij één keer het koningschap te veroveren.

Bij zijn afscheid als voorzitter, in 1995, werd Toon Billekens tot ere-voorzitter benoemd.

Verder was Toon een van de vele voortrekkers bij het organiseren van grootschalige evenementen, zoals de viering van 400 jaar Akkermansgilde, het gouden jubileum van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie en talloze bondsschuttersfeesten.

Vanwege zijn vele verdiensten voor het Venlose verenigingsleven werd Toon in 1987 benoemd tot Venloenaar van het jaar. Toon was natuurlijk ook nauw betrokken bij de vernieuwing van ons clubgebouw.

Wij wensen de familie Billekens, alsmede het Akkermansgilde Venlo alle sterkte toe om het verlies van Toon Billekens te kunnen verwerken. In Toon gaat een man heen die stond voor het schutters- en gildewezen in Noord-Limburg.

Bernie van Lierop.

Pierre Vaessens, lid van schutterij St. Sebastianus Margraten. Hij behaalde het koningschap in 1990 en prolongeerde de titel in 1991. Daarmee was hij tevens koning bij gelegenheid van de jubileumfeesten van het 450-jarig bestaan in 1991. Nadien trad hij toe tot het bestuur, maar ziekte maakte zich van hem meester. Overleden op 56-jarige leeftijd op 19 januari 2001 en begraven met schutterseer op 24 januari daaropvolgend.

Jan Moonen, lid van stadsschutterij St. Sebastianus te Heerlen. Hij was ruim 30 jaar lid, droeg de zilveren OLS- en sinds 1993 de Heerlense Nol Lammeretzonderscheiding. Hij was koning in 1984 en officier in de rang van 1e luitenant. Overleden in de leeftijd van 58 jaar op 28 januari 2001. Jan werd met schutterseer begraven op 2 februari.

IN MEMORIAM GERARD (GRAD) BLOEMEN

Op 30 januari overleed te Neerpelt Gerard Bloemen, ere-ondervoorzitter van de Koninklijke Schutterij St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille. Grad werd geboren op 26 december 1909 in Neerpelt. Hij was mede-heroprichter van de schutterij na de Tweede Wereldoorlog. Was verder bestuurslid, jarenlang ondervoorzitter, kogelgieter en schutter in het A-zestal. In 1949, 1970, 1975 en 1980 schoot hij zich tot koning. Hij bleef gedurende ongeveer 55 jaar lid van de schutterij. Onze oprechte deelneming. W.S.

Marsha Meuwissen, lid drumband St.-Urbanus Montfort. Overleden op 1 februari in de leeftijd van 16 jaar.

Jo van Summeren, lid van broederschap St. Sebastianus Klimmen. Hij heeft een lange staat van dienst binnen de Klimmense schutterij: was een tijdlang voorzitter en de laatste jaren, na diverse rangen doorlopen te hebben, was hij generaal. Ook was Jo van Summeren actief schutter in het zestal. Hij was onderscheiden met de zilveren eremedaille verbonden aan de orde van Oranje Nassau en droeg de gouden OLS-medaille met kroontje. In 1998 is Jo van Summeren opgenomen in de Edele Eedbroederschap. Hij overleed op 69-jarige leeftijd op 12 februari 2001 en werd met schutterseer op 17 februari daaropvolgend begraven. Foto: zie L.S. 38, maart 1998, pag. 43, van degenen die in 1998 zijn opgenomen in de Edele Eedbroederschap staat Jo van Summeren op de foto geheel rechts.

Theo Nieste, lid van St.-Job Leuken-Weert. Overleden op 12 februari in de leeftijd van 50 jaar.

Leo Schunck, ruim 40 jaar beschermheer van St.-Sebastianus Heerlen. Overleden op 22 februari in de leeftijd van 90 jaar.

Grad Bloemen.

Jo van Summeren uiterst rechts op de foto.

SINT ANNA, MAEREM, 40 JAOR

Sjötterie Sint Anna viertj vandaag
 häör robiehne besjtaon.
 Men kan neet anges zêkke es:
 Ze haet 't daen tiehd good gedaon
 Diej ieerste fieërtig jaor zeehn
 veurgood veurbiej, achtere rök.
 Ze haaj 't dök lestig, mer:
 Ze kiekjt dao neet te lang op trök.

De wêrkers van 't ieerste oer hōbbe
 de grōndsjaag gelagd.
 De volgendje lichtung haet häör nao
 dit jubilei-jum gebracht.
 Het is terecht det vāöl luuj häör kōmme feeliciteere.
 Ze hōbben 't eindrachtig weete te reealizeere.

Veehr haope det 't Sint Anna nag hieël lang
 erg good maag gaon,
 Det veehr euver tieën jaor, bij 't goldj,
 opnuuj hiej moge sjtaon.
 Eederein in Maerem haoptj ooëts ins te moge belaeve
 Det winne vann'n Aaje Limburger
 häör waerdj gegaeve.

Gedicht in 1988 geschreven door de nu 74-jarige Mart
 Linsen uit Herten bij gelegenheid van het 40-jarig
 bestaan van schutterij St.-Anna Merum.

ADVIES

Dit jaar is het 50 jaar geleden dat Frans van der Velden, de eerste voorzitter van de OLS-Federatie, overleed. Het OLS-2001 bij schutterij St.-Oda Boshoven biedt een mooie gelegenheid om Frans van der Velden voor eens en altijd uit de vergetelheid te ontrukken. Vanaf deze plaats zou ik daarom het bestuur van de OLS-Federatie willen adviseren om bij de Gemeente Weert aan te dringen om Frans van der Velden op een bijzondere wijze te eren. Als voorbeeld zou kunnen dienen het benoemen van een straat naar Frans van der Velden of het plaatsen van een beeld van Frans van der Velden in de wijk Boshoven.

**Zoekt u een
origineel cadeau?**

**Geef een
jaarabonnement
op het Limburgs
Schutterstijdschrift!**

INHOUDSOPGAVE

Artikel	pag
Colofon + Voorwoord	1
8e Limburgse Schuttersdag	2
De OLS-Federatie in breder verband	5
Frans van der Velden; de eerste president van de OLS-Federatie	13
St.-Oda Boshoven en Frans van der Velden	16
Levensverhaal van Frans van der velden	20
Meer schutters en meer schutterijen	24
De vrede van de Geuzendijk	26
Pelgrimage Nederlandse dag te Rome	29
Schuttersroerselen	30
Viering 500 jaar schutterstraditie in Horst aan de Maas	33
Schutterijen op internet	34
St.-Hubertusgilde niet rustend	34
Keizer van Mheer	35
Krantenkoppen	36
St.-Sebastianus Oost-Maarland viert patroonsfeest	36
Benny Maesen commandant van St.-Laurentius Bocholt	37
Onder de schietboom	37
Wij feliciteren	44
Wij gedenken	47
Gedicht; Sint Anna Maerem, 40 jaor	52
Redactie en correspondenten	52
Inhoudsopgave	52
Belangrijke adressen	A-D

REDACTIE EN CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25, 6093 GG Heythuysen. Tel. 0475-492868, fax 0341-476042. E-mail: wmpijpers@hotmail.com.
- ★ Jean-Pierre Schobben Justus van Maurikstraat 37F, 6416 EH Heerlen. GSM: 06-53952854. E-mail: jps@vision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84, 3650 Rotem. Tel. 089-868782.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32, 3630 Maasmechelen. Tel. 089-767789.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21, 6041 AP Roermond. Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4, 6369 XL Simpelveld. Tel. 045-5442585. E-mail: luc.wolters@libertel.nl.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: Harrie Caris Annendaal 12, 6002 VJ Weert. Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondent Schuttersbond Juliana: Bernie van Lierop Gitaarstraat 50, 5802 KL Venray. Tel. 0478-580748, GSM 06-10322770. E-mail: Bernievanlierop@cs.com of Bondjuliana@cs.com.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84, 6166 XL Geleen. Tel. 046-4755123.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.: Thimo Zegers Rijksweg Noord 164, 6136 AD Sittard. Tel. 046-4523808. E-mail: t.zegers@home.nl.

BELANGRIJKE ADRESSEN VOOR HET LIMBURGSE SCHUTTERSWEZEN

10	OLS-Federatie	Margrietstraat 3	6077 AV	St. Odiliënberg	0475-532807
12	OLS-Feest	e-mail:			fax 0475-532807
14	Schietcommissie	Vloedmolenweg 27	6039 RX	Stramproy	0495-561384
16	Muziekcommissie	Nieuweheidestraat 18	3668	Niel bij As	089-658894
18	Moderator OLS-Federatie	Drieslagstraat 17	6004 CP	Weert	0495-537055
21	Secretariaat OLS-2001	Schoolstraat 2	6031 CW	Nederweert	0495-631317
25	Orde v/d Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus	Vrakkerstraat 13	6002 AT	Weert	
		Margrietstraat 3	6077 AV	St. Odiliënberg	0475-532807 fax 0475-532807
30	Stichting SAS	Brouwerslaan 25	6093 GG	Heythuysen	0475-492868
		e-mail: wmjijpers@hotmail.com			
32	Sectie Jury OLS	Genoehoflaan 51	6097 GE	Heel	0475-572393
34	Normencommissie	Genoehoflaan 51	6097 GE	Heel	0475-572393
36	Beheersgroep Limburgs SchutterijMuseum	Radmakerspad 19	5932 RE	Tegelen	077-3732204
40	Limburgs Schutterstijdschrift	Brouwerslaan 25	6093 GG	Heythuysen	0475-492868
		e-mail: wmjijpers@hotmail.com			
50	Zuid-Limburgse Schuttersfederatie	St.-Agathastraat 6	6287 AJ	Eys	043-4511694
51	Zuid-Limburgs Federatiefeest 2001	Apollohof 127	6215 XS	Maastricht	043-3433044
60	Stichting Marketentsters en Zoetelaarsters van de schutterij	Emmalaan 9	6301 GP	Valkenburg	043-6013312
65	Stichting Limburgs Dames Schuttersfeest	Smeetsstraat 106	3640	Molenbeersel	089-701038
81	De Gildetrom	Beverlaan 11	5581 EE	Waalre	040-2213842
85	Federatie van Gelderse schuttersgilden en schutterijen St.-Hubertus	Kerkstraat 60	6941 AJ	Didam	0316-294295
		e-mail: secretaris@schuttersnet.nl			fax 0316-294292
86	Gelders Schuttersmuseum	Raadhuisstraat 9	9642 BE	Didam	
88	Geiteclub Iris 2	Spreeuwstraat 5	6111 AX	St.-Joost	0475-483830
100	Schuttersbond Berg en Dal	St.Georgestraat 28	6369 CP	Simpelveld	045-5444742
102	St.-Brigida Noorbeek	Bovenstraat 11A	6255 AT	Noorbeek	043-4571844
		e-mail: e.moonen@GRAT.UNIMAAS.NL			
104	Garde des Tireurs du quartier 28-Maastricht	Postbus 4987	6202 TD	Maastricht	043-3612903
106	St-Joseph Waubach	Ch.Frehestraat 36	6374 EM	Waubach	045-5324711
110	St.-Martinus St.Maartensvoeren	Einde 11A	3790	St.Maartensvoeren	041-3810652
112	Nachtwachtgilde Berg en Terblijt	Donatusstraat 197	6361 TP	Nuth	045-5242468
114	St.-Sebastianus Spekholzerheide	Postbus 86	6460 AB	Kerkrade	045-5426717
116	St.-Servaas Banken Heer	Bergerstraat 139	6226 BC	Heer-Maastricht	043-3638887
200	Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.	Karel van Bronckhorststraat 30	6125 BZ	Obbicht	046-4855168
202	St.-Andreas Maasbracht	Voortstraat 6	6051 JR	Maasbracht	0475-467057
204	St.-Antonius Slek	Roodtstraat 6	6102 VT	Echt	0475-486511
206	Eendracht Papenhoven	Eikenstraat 10	6127 CZ	Grevenbicht	046-4858622
208	St.-Gregorius Illikhoven	Lage Bongerd 11	6116 BN	Roosteren	046-4858622
210	St.-Hubertus Nattenhoven	Holsberg 28	6129 KL	Berg aan de Maas	046-4337944
		e-mail: jaspers.theo@wolmail.nl			
212	St.-Jan Nieuwstadt	Aan de Linde 15	6118 AN	Nieuwstadt	046-4853076
214	St.-Joris St. Joost	Heerdstraat 42	6111 AG	St. Joost	0475-486273
216	St.-Joseph Buchten	Dorpstraat 73	6122 CG	Buchten	046-4852656
		e-mail: wneilen@ibmail.nl			
218	St.-Joseph 1886 Koningsbosch	Koningsplein 17	6104 BK	Koningsbosch	06-55938031
220	H. Kruis Grevenbicht	Schoolstraat 38	6127 BG	Grevenbicht	046-4857996
222	St.-Lambertus Broeksittard	Limbrichterweg 11	6135 GD	Sittard	046-4523121
224	St.-Martinus Born	Getelberg 21	6121 XR	Born	046-4856657
226	St.-Martinus Holtum	Martinusstraat 9A	6121 BD	Holtum-Born	046-4853248
228	St.-Martinus Linne	Gelreplein 41	6067 CW	Linne	0475-465267
230	St.-Nicolaas Susteren	Rijdtstraat 81	6114 AK	Susteren	046-4491098
232	St.-Petrus en Paulus Echt	Kapl. Goossensstr 28	6101 CZ	Echt	0475-481049
234	St.-Petrus en Paulus Susteren	Molenveldweg 26	6114 GH	Susteren	046-4492687
236	St.-Rochus Stevensweert	Eiland 31A	6107 CB	Stevensweert	0475-551704
		e-mail: wiltinyhendricks@tref.nl			
238	Stadsjötterie St.-Rosa Sittard	Steenweg 51	6131 BC	Sittard	046-4516501

240	St.-Stephanus Dieteren	Koningsplein 15 e-mail: theohoorens@zonnet.nl	6104 BK	Koningsbosch	0475-301715
242	St.-Urbanus Montfort	Venweg 20 e-mail: j.wolters.montfort@hetnet.nl	6065 AA	Montfort	0475-542164
244	Wilhelmina Hingen	Op den Dijk 28	6102 EW	Hingen-Echt	0475-482368
246	St.-Willibrordus Obbicht	Pastoor Janssenlaan 2	6125 BK	Obbicht	046-4855248
300	Kantonnale Schuttersbond Eendracht Maakt Macht	Bergerothweg 38 e-mail: emm.weert@worldmail.nl	6039 AM	Stramproy	0495-562164 gsm 06-55513218
302	St.-Ansfried Thorn	Margarethastraat 6	6017 EC	Thorn	0475-561895
304	St.-Antonius Altwert	Heltenbosdijk 1	6006 RZ	Weert	0495-530657
306	St.-Antonius Nederweert	Past. Vullersstraat 62	6035 AH	Ospel	0495-625222
308	St.-Antonius Stramproy	Burg.Hoeijmakersstr. 2	6039 CX	Stramproy	0495-563112
310	St.-Barbara Leveroy	Kapelstraat 8	6091 PB	Leveroy	0495-651757
312	St.-Barbara Tungalroy	Parklaan 60	6039 BE	Stramproy	0495-563116
314	St.-Catharina Stramproy	Gouverneur Houbenl. 17	6039 CM	Stramproy	0495-562853
316	St.-Catharina 1480 Weert	Postbus 10004	6000 GA	Weert	0495-450329
318	St.-Cornelius Swartbroek	Ittervoortweg 70H	6005 NR	Swartbroek-Weert	0495-551408
320	St.-Jacobus Hunsel	Eindstraat 1	6014 EL	Ittervoort	0475-562665
322	St.-Jan Baexem	Hubert Cuyperslaan 27	6095 BG	Baexem	0475-452383
324	St.-Job Leuken	Postbus 10463	6000 GL	Weert	0495-451986
					fax 0495-451922
326	St.-Lambertus Neeritter	De Wal 34	6015 AW	Neeritter	0475-561418
328	St.-Lucie Nederweert Eind	Rendierenlaan 18	6034 RS	Nederweert-Eind	0495-626258
330	St.-Margaretha Ittervoort	Brigittastraat 1	6014 AT	Ittervoort	0475-566801
332	St.-Nicolaas Heythuysen	Schuttersdreef 73 e-mail: schutterij.hh@Yahoo.com	6093 JD	Heythuysen	0475-492489
334	St.-Nicolaas Meijel	Mr. Jochemsstraat 26	5768 VS	Meijel	077-4663132
336	St.-Nicolaas & St. Antonius Budel	Treurenburgstraat 11	6021 BE	Budel	0495-492333
338	St.-Oda Boshoven	Laurenburg 81	6006 GM	Weert	0495-538141
340	St.-Odilia Ospeldijk	Korenbloemstraat 40	6035 AZ	Ospel	0495-633116
342	St.-Paulus Roggel	Maassenstraat 8	6088 CX	Roggel	0475-493851
344	St.-Petrus Kelpen Oler	Kelperveen 4	6037 SG	Kelpen	0495-652043
346	St.-Sebastianus Ell	Breeven 14	6011 PX	Ell	0495-552170
348	St.-Sebastianus Laar	Heugterbroekdijk 11	6003 RA	Weert	0495-537607
350	St.-Severinus Grathem	Gulden Eind 5	6096 AG	Grathem	0475-452546
352	St.-Willibrordus Meijel	Leemkuilen 6	5768 EN	Meijel	077-4663176
400	Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade	Woeringestraat 95	6171 PC	Stein	046-4336719
402	St.-Eligius Juliana Schinveld	Putbergstraat 17	6451 EA	Schinveld	045-5271243
404	St.-Gertrudis Amstenrade	Agnes Huynstraat 25	6436 BB	Amstenrade	046-4424355
406	St.-Gregorius de Grote Brunssum	Justus v. Maurikstraat 37F	6416 EH	Heerlen	06-53952854
408	St.-Hubertus Schaesberg	Koeweg 43 e-mail: hgrs@wishmail.net@wish.net	6372 AM	Landgraaf	045-5316884
410	St.-Johannes en Clemens	Belenweg 3	6447 BV	Merkelbeek	045-4423506
412	St.-Joseph Stein	Woeringestraat 95	6171 PC	Stein	046-4336719
414	St.-Joseph Sweijkhuisen	Antoniusstraat 84	6166 XL	Geleen	046-4755123
416	St.-Lambertus Oirsbeek	De Gijsselaar 19	6436 AS	Amstenrade	046-4423987
418	St.-Laurentius Spaubeek	Dorpstraat 4	6176 AC	Spaubeek	046-4433902
420	HH. Marcellinus en Petrus Geleen	Gansbeek 45	6166 JE	Geleen	046-4757697 06-25207395
422	St.-Martinus Vaesrade	Op de vijf bunder 35 e-mail: rzeijen@wish.nl	6361 JE	Vaesrade	045-5245891 fax 045-5245891/06-55132211
424	't Mestreechs Rizzjemint	Postbus 90	6200 AB	Maastricht	043-3457879
426	St.-Michaël Doenrade	Kerkstraat 126 Internet: http://net.clubs.nl/stmichaeldoenrade	6439 AV	Doenrade	046-4423613
428	St.-Remigius Meerssen	Volderstraat 51	6231 LB	Meerssen	043-3643943
430	St.-Salvius Limbricht	Nelson Mandelastraat 9 e-mail: peterenmim@hetnet.nl internet: www.limbricht.com/schutterij	6141 DC	Limbricht	046-4526434 06-17218474
432	St.-Sebastianus Heerlen	Margrietstraat 17	6433 HE	Hoensbroek	045-5222017
434	St.-Sebastiaan Heerlerheide	Postbus 5009 e-mail: p.hazen@wanadoo.nl	6401 GA	Heerlen	045-5630005
436	St.-Sebastianus Klimmen	Overheek 10	6343 PC	Klimmen	045-4051325
438	St.-Sebastianus Puth	M.L. Kingstraat 14	6155 LD	Puth	046-4434162
440	St.-Sebastiaan Schimmert	Langstraat 18	6333 CE	Schimmert	045-4042730
442	St.-Sebastianus Schinnen	Einder Coolhoff 71 e-mail: G.VanSintFeijth@hetnet.nl	6155 JE	Puth	046-4431374

500 Schuttersbond Juliana	Gitaarstraat 50	5802 KL	Venray	0478-580748
	e-mail: Bondjuliana@cs.com			gsm 06-10322770
502 Akkermansgilde-Venlo	Klagenfurtlaan 268	5916 BB	Venlo	077-3517900
	e-mail: Gildevenlo@hetnet.nl			
504 St.-Anna Maasbree	Larikspad 9	5993 XT	Maasbree	077-4651626
506 St.-Anthonius Tegelen	Leeuwerikstraat 68	5922 VM	Venlo-Blerick	077-3826617
508 St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo	Cederstraat 10	5993 XK	Maasbree	077-4653295
	e-mail: peter-paul@ketelings.myweb.nl			
510 St.-Barbara Reuver	Rijksweg Noord 83	5953 AC	Reuver	077-4748595 fax 077-4748623
512 Bussenschutten Broederschap van St.-Martinus Neer	Kerkplein 17E	6086 BK	Neer	0475-595542
514 St.-Hubertus Beringe	Pastoor Esserstraat 26	5986 AK	Beringe	077-3072407
516 St.-Hubertus Kessel	Frans Halsstraat 5	5995 CM	Kessel	077-4623020
518 St.-Hubertus-Tegelen	Vastenavondkampstr 154	5922 AZ	Venlo	077-3822883
520 St.-Jan Grubbenvorst	Burg. van Leentstraat 5	5971 AG	Grubbenvorst	077-3662055
	e-mail: J.N.P.Sijben@hetnet.nl			
522 St.-Jan Venray (Zandakker Gilde)	Gitaarstraat 50	5802 KL	Venray	0478-580748 gsm 06-10322770
	e-mail: Bernievanlierop@cs.com			
524 St.-Lambertus Helden	Burg. van Cannstraat 2	5988 CR	Helden	077-3073397
526 St.-Leonardus Panningen	Kapelaan Nausstraat 25	5987 AR	Egchel	077-3077809
528 St.-Martinus Maasbree	Heierveldlaan 32	5993 GD	Maasbree	077-4652186
530 St.-Martinus Tegelen	Holtmuhlestraat 63	5932 BB	Tegelen	077-3737127
	e-mail: st.martinus@hetnet.nl			
532 Ons Genoegen Siebengewald	Van Straelenstraat 36	5854 BJ	Bergen	0485-341530
534 St.-Sebastianus Sevenum	Scheperstraat 14	5975 VV	Sevenum	077-4672983
	e-mail: JPGVerhaag@venlo.nl			
536 St.-Thomas van Aquino Blerick	Alberichstraat 95	5922 BN	Venlo	077-3822778
	e-mail: cvdham@plex.nl			
538 St.-Urbanus Belfeld	Vogelsweijde 5	5953 ME	Reuver	077-4746450
	e-mail: letter@tref.nl			
540 St.-Urbanus Grashoek	Pastoor Kengenstraat 40	5985 PT	Grashoek	077-3079123 fax 077-3079123
	e-mail: pjtvbergen@wish.net			
542 Wilhelmina Horst	Vermeerstraat 14	5961 AV	Horst	077-3983103
600 Schuttersbond Maas en Kempen	Breeërsteenweg 394	3640	Kinrooi	089-702950
602 St.-Amandus Opglabbeek	Silvesterlaan 16	3660	Opglabbeek	089-858046
604 St.-Anna Opglabbeek	Kuilenweg 12	3660	Opglabbeek	089-857759
606 St.-Anna Voorshoven	Grotlaan 40	3680	Maaseik	089-868284
608 De Breidelzonen Kessenich	Dorpsstraat 18	3640	Kessenich	089-565542
	e-mail: bert.haeldermans@pi.be			
610 St.-Catharina Beek	Schutterijstraat 52	3960	Bree	089-473913 fax 089-473778
612 St.-Dionysius Opoeteren	Dilserweg 30	3680	Opoeteren	089-864809
614 St.-Harlindis & Relindis Ellikom	Grote Baan 61	3670	Meeuwen-Gruitrode	089-634232
616 St.-Hubertus Molenbeersel	Belestraat 85	3640	Kinrooi	089-703056
618 St.-Joris Kaulille	Steenweg op Kl. Brogel 69	3950	Kaulille	011-446504
620 St.-Lambertus Louwel	Molenweg 117	3660	Opglabbeek	089-857775
622 St.-Lambertus Molenbeersel	Weertersteenweg 335/3	3640	Kinrooi	089-701512
624 St.-Laurentius Bocholt	Leemskuilenstraat 15	3950	Lozen-Bocholt	011-447161 fax 011-447161
626 St.-Martinus Grootbeersel	Grootbeersel 19	3640	Kinrooi	089-702111
628 St.-Martinus Kessenich	Venlosesteenweg 358	3640	Kessenich	089-564607
630 St.-Martinus Kinrooi	Truyenstraat 53	3640	Kinrooi	089-701160
632 St.-Martinus Niel bij As	Nieuwheidestraat 16	3668	Niel bij As	089-657472
634 St.-Monulphus en Gondulphus Rotem	Veldsteeg 5A	3650	Dilsen-Rotem	089-757075
636 St.-Pieter Elen	Breemstraat 26	3650	Dilsen	089-565885
638 St.-Sebastiaan As	St.-Aldegondestraat 20	3665	As	089-657547
640 St.-Sebastiaan Dorne	Daalstraat 14	3680	Opoeteren	089-855168
642 St.-Sebastiaan Grote Brogel	Urnestraat 23	3990	Grote Brogel	011-633432
644 St.-Huibrechtslille	Heikant 32	3910	St.-Huibrechtslille	011-659586
646 St.-Servatius Raam	Heidestraat 19	3660	Opglabbeek	089-857741
648 St.-Trudo Oplitter	Bosstraat 48	3960	Oplitter	089-864048
700 Schuttersbond De Maasvallei	Zandstraat 143	3630	Maasmechelen	089-763474
702 St.-Ambrosius Kinrooi	Gruitroderstraat 4	3960	Bree	089-462874
704 St.-Elisabeth Stokkem	Kapelstraat 52	3650	Stokkem	089-753372
706 St.-Laurentius Meeswijk	Veenstraat 2	3630	Maasmechelen	089-771765

708	St.-Martinus Dilsen	Lemmenshoefstraat 7	3650	Dilsen	089-792630
710	St.-Monulphus & Gondulphus I Maasmechelen	Igidius de Vresestraat 6	3680	Maaseik	089-561575
712	St.-Monulphus & Gondulphus II Maasmechelen	Jos Smeetslaan 74	3630	Maasmechelen	089-771384
714	St.-Pieter Leut	Ganzenpoelstraat 50	3630	Leut-Maasmechelen	089-758181
800	Midden-Limburgse Schuttersbond	Margrietstraat 3	6077 AV	St. Odiliënberg	0475-532807
802	St.-Agatha Haelen	Kampweg 3	6083 BH	Nunhem	0475-599221
804	St.-Aldegondis Buggenum	Holstraat 48	6082 BD	Buggenum	0475-592826
806	St.-Andreas Melick	Parallelweg 12	6074 BV	Melick	0475-534628
808	St.-Anna Merum	De Peel 13-50	6097 NL	Heel	0475-457550
		e-mail: st.anna.merum@hetnet.nl			
810	St.-Georgius & St. Sebastianus Beesel	Hensenbosstraat 10	5954 AJ	Beesel	077-
812	Pr. Hendrik St.-Odiliënberg	Dr. Meeuwissenstraat 13	6077 BP	St. Odiliënberg	0475-534083
814	St.-Joris Wessem	Het Schoor 16	6019 EB	Wessem	0475-562719
816	St.-Martinus Asenray	Maalbroek 148	6042 KR	Asenray	0475-315412
818	St.-Martinus Horn	Mussenberg 42	6085 DL	Horn	
820	St.-Martinus Vlodrop	Holsterweg 2	6063 CM	Vlodrop	0475-403020
822	St.-Matthias & St.-Cornelius Posterholt	Bolbergweg 1-A	6061 NM	Posterholt	0475-401472
					06-23302335
824	St.-Michaël Maasbracht Beek	Voortstraat 10	6051 JR	Maasbracht	0475-461275
					06-20822433
826	St.-Michaël Ool	Schoolstraat 41	6049 BM	Herten-Ool	0475-315325
		e-mail: jannevanneherte@hetnet.nl			
828	St.-Michaël Thorn	Bogenstraat 26	6017 AV	Thorn	0475-562812
830	Oranje Boukoul	Kerkebroekweg 42	6071 GL	Swalmen	0474-503708
832	Oranje Nassau-Roermond	Heikamp 30	6071 AT	Swalmen	0475-503774
		email: jhpwolter@hetnet.nl			
834	St.-Petrus Roggel	Heufke 9	6088 CM	Roggel	0475-492646
836	St.-Sebastianusgilde Beegden	Maestweg 12	6099 CX	Beegden	0475-573009
		e-mail: st.sebastianusgilde@hetnet.nl			
838	St.-Sebastianus Heel	Ringweg 36	6097 EE	Heel	0475-572604
840	St.-Sebastianus Herkenbosch	Jagerstraat 22	6075 BG	Herkenbosch	0475-533236
842	St.-Sebastianus Neer	Esdoornstraat 33	6086 CJ	Neer	0475-592341
844	St.-Urbanus Maasniel	Kastanjelaan 32	6042 GV	Roermond	0475-325566
900	Zuid-Limburgse Schuttersbond	Hilleshagerweg 52	6281 AG	Mechelen	043-4551744
			fax 043-4552300		gsm 06-23741814
902	St.-Barbara Meerssen	Tussen de bruggen 43A	6231 CA	Meerssen	043-3640207
904	St.-George Simpelveld	Haembuckersstraat 17	6369 CT	Simpelveld	045-5440197
906	St.-Hubertus Ubachsberg	Mosterdstraat 17	6367 HR	Ubachsberg	045-5753604
908	St.-Joseph St.-Geertruid	Gen Eikse 8	6265 BC	St.-Geertruid	043-4082930
910	St.-Jozef Vijlen	Pastorijweg 30	6294 AC	Vijlen	043-3063939
		Internet: www.st.joseph-vijlen.nl			
		e-mail: st-joseph-vijlen@planet.nl			
912	St.-Martinus Houthem	Dr. De Wolfstraat 22	6301 JG	Valkenburg	043-6042303
		e-mail: st.martinus-houthem@planet.nl			
914	St.-Maternus Wylre	Past. Steinbuschstr. 26	6321 bx	Wylre	043-4504352
		e-mail: jovandenboorn@hetnet.nl			
916	St.-Mauritius Strucht	Valkenburgerweg 162A	6305 EB	Schin op Geul	043-4591449
918	St.-Monulphus & Gondulphus Berg en Terblijt	Rijksweg 132	6325 AG	Berg en Terblijt	043-6040611
920	De Jonge en Oude Nobelev Valkenburg	Postbus 16	6300 AA	Valkenburg	043-4592329
		e-mail: h.c.m.tabbers@hccnet.nl			
922	St.-Paulus Epen	Past. Oberieweg 5	6285 AL	Epen	043-4551669
924	St.-Paulus Vaals	Heuvel 9	6291 CP	Vaals	045-5420386
		Internet: www.drumbandstpaulusvaals.nl			
926	St.-Sebastianus Eys	Klein Genhoutersteeg 14	6336 XC	Hulsberg	045-4053866
928	St.-Sebastianus Margraten	v. Eynattenstraat 7	6269 CG	Margraten	043-4582578
930	St.-Sebastianus Mechelen	Partijweg 16	6286 AL	Partij	043-4503140
		e-mail: hlr.meentz@planet.nl			
932	St.-Sebastianus Mheer	Op 't Hövelke 17	6261 PC	Mheer	043-4572553
934	St.-Sebastianus Oost-Maarland	Lemoen 15	6245 PG	Eijsden	043-4092495
936	St.-Sebastianus Voerendaal	Fr. Erensstraat 5	6367 SV	Voerendaal	045-5754234
938	DD Stadsschutterij Maastricht	Apollohof 127	6215 XS	Maastricht	043-3433044
940	Kon. Wilhelmina Nieuwenhagen	Elzehof 23	6374 MJ	Landgraaf	045-5310453
					gsm 06-27075779

JANFRÉ

kleermaker sinds 1919

JANFRÉ

kleermaker sinds 1919

*De specialzaak in het maken van uniformen
(gilde, historisch, militair, fantasie) –
uitmonsteringen – petten.*

*Dit alles wordt nog op de ambachtelijke manier
in het eigen atelier vervaardigd.*

Wij garanderen een goede kwaliteit en
een correcte pasvorm.
Behalve een vlotte levering van uw nieuwe uniformen
staan wij ook garant voor een snelle nalevering.

Vraag vrijblijvend offerte aan,
of maak gewoon een afspraak.

Brusselsestraat 124
6211 PH Maastricht
Tel.: 043-3217712
Fax: 043-3216416
E-mail: janfre@home.nl
Internet: www.janfre.nl

Wij zijn ook specialist in het maken van:

Gilde hoeden
Marketentsters hoeden
Garde hoeden
Hoeden voor dansgroepen

JANFRÉ

kleermaker sinds 1919

JANFRÉ

kleermaker sinds 1919

Mr Cas van Heugten
ADVOCAAT EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214
6136 AE Sittard

- Verkeers- en bedrijfsongevallen
- Bij letselszaken komen Uw advocaatkosten meestal ten laste van de aansprakelijke partij
- Ook zaken met akte van onvermogen
- Echtscheiding, speciaal op gemeenschappelijk verzoek, ontslag, uitkeringen, slachtofferhulp, civiele zaken en strafzaken
- Korte telefonische info is kosteloos
- Vraag tijdig advies ter voorkoming van onnodige complicaties.

Spreekuur op telefonische afspraak: 046 452 88 99.

Kantoor: Rijksweg Noord 214 te Sittard.

Wapenmakerij HENDRIX

jacht- en schietsport

Zandterweg 6, 5973 RC Lottum
Tel. 077-366 24 29, Fax 077-366 34 00
E-mail: info@wapenmakerij.nl
Website: www.wapenmakerij.nl

Na een periode van bouwen, timmeren en opknappen werd onze zaak in oktober 2000 onder grote belangstelling geopend. Tijdens de open dagen bezochten veel schutterijen, jagers en sportschutters onze zaak. Inmiddels hebben we de eerste buksen afgeleverd.

Uit voorraad kunnen wij leveren: schutterijkruit TP 103 en BA 10, slaghoedjes, loodtemperatuurmeters en schoonmaakmiddelen voor het onderhoud van uw buksen. Voor het reinigen van hulzen hebben we Tumblers.

In onze zaak hebben we alle herlaadbenodigheden, o.a.: herlaadpersen, weegschalen (ook digitaal) en kruitmolens.

Wij verrichten ook alle reparaties aan uw buksen.
Voor een onderhoudsbeurt of voor aanpassingen bent u bij ons op het juiste adres.
Verder staan wij met raad en daad voor u klaar.

Uw klacht is voor mij een gratis advies!

Met vriendelijke schuttersgroet,

Michel Hendrik.

Openingstijden:

Maandag, woensdag en donderdag van 09.00 uur - 18.00 uur
Vrijdag van 09.00 uur - 20.00 uur
Zaterdag van 09.00 uur - 16.00 uur
Dinsdag zijn wij de gehele dag gesloten.

Van 5 mei t/m 15 mei zijn wij wegens vakantie gesloten.

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR